

LUCA BEDEA BIA JESUCRITODEBEMA LUCABA BΛDA

Nañ cartara Lucaba θλsia. Idjira griego basica θλα. Colosa 4:14de, Pilemoñ 24de bida jara θλα Lucara Paulo ume nībasida. Mateoba, Marco bida ādjiza carta Jesu-critodebema θλpedadacarea Lucaba nañ cartara θλsia.

Lucaba nañ cartara ēberā dji droma Teopilo itea θλsia cawamārēā Jesudebema idjía jaradiapedadara wārāda (1:1-4). Lucaba waabemarā cāyābara ebudaara θλsia Borocuebari Juañ topedadadebemada (1:5-80), Jesu topedadadebemema siēda (2:1-52). Mañare θλ θλα Juañba Jesu borocueadadebemada (3:1-22), Jesu drōā naēnabemarā trāda (3:23-38), idjaba diauruba Jesu mīā sē badadebemada (4:1-13). Mañare θλ θλα Jesuba Galilea druade jaradia nībadadebemada (4:14deba aba 9:50daa) idjaba Jerusaleñnaa wābλrλde jaradia badadebemada (9:51neba aba 19:27daa).

Jīrūare θλ θλα Jesu Jerusaleñne māwānanebemada: Jerusaleñ puru carea jīānada, crude beapedadada, ārēbadada, idjaba idji ijā bearā quīrāpita bajānaa wānada (19:28deba aba 24:53daa).

Lucaba ebuda θλsia Ācōrēba cawa oiēdebemada (2:25-35; 19:37-44; 21:20-24) idjaba cadjirua obadarā idjimaa jēda zebλdarāda ēdrλ edaiēdebemada (1:67-80; 15:1-32; 19:1-10). B̄arima zocārā θλsia cadjirua obadarā Jesuba quīrā djuburiadada: judiorāda, judiorāēda, Samariadebemarāda, ne neē quedeada, Romanebema boro itea parata jλrλ pebadarā siēda.

Luca cartade ebuda θλα wērārā siēda Jesuare panasidada. B̄λ θλα Elisabedebemada (1:5-66),

Mariadebemada (1:26deba aba 2:52daa), Ananebemada (2:36-38), idjaba Jesu carebabadaranebemada (8:1-3). Mañ awara wērārāba idji ĩrēbađadebemada naārā cawasiđaa (24:1-12).

Lucaba Teopiloa b́l diabueđa

¹ Ācōrēba dadjirā tãēna ođadebemada zocārāba b́l quĩrãsiđaa. ² Jũma mañ ođa unupeđadaba nēbɿɿsiđaa idjaba jaradiasiđaa. Dji carta b́ɿpeđadaba mañda b́siđaa. ³ Bɿ dji droma b́ɿ Teopilo, m̃a biđa jũma mañ m̃awānada bio quĩrãcuíta iwidiđa bēřā, m̃maarā bia b́ɿ b́ itea ariđe b́l diabueiđa. ⁴ M̃wā b́ɿ cawaya b́ɿ jaradipeđadara wārāda.

Borocuebari Juañ todi cawabiđa

⁵ Herode Judea druadebema boro basiđe sacerdote Zacariada b́asia.* Mañ Zacariara sacerdoterā idji ume trajabada siđa Abíarā abadjidaa.† Dji quima Elisabera Aaroñ ēberārāneba yōna basía. ⁶ Ādjira umena Ācōrē quĩrãpita jipa panasiđaa. Ācōrēba obi jarađara jũma ĩjā o panɿ bēřā bié jaradi neé panasiđaa. ⁷ Baribɿɿ Elisabera warra toca bađa bēřā warra neé panasiđaa. Mañ awara bio drōđa panasiđaa.

⁸ M̃wā panɿne Zacaria Ācōrē de dromane trajai ewarida jũesia. Mañ bēřā idjira, waabema sacerdoterā idji ume trajabada siđa Ācōrē quĩrãpita traja panasiđaa. ⁹ Mañne sacerdoterāba obada quĩrãca ne jemenesiđaa caiba Ācōrē de dromane eđa incienso querada bá diaiđa b́ɿ cawaya. Mañne Zacaria trłda odjasia.

* 1:5 Herode. Mañ Herodera “dji Droma” abadaa. † 1:5 Abía.
1 Cronica 24:10.

¹⁰ Incienso quera bá diai horada jũena bērã Zacariara eda wásia.‡ Mañne puruba dajadaare Ācōrēa iwidi panasiḁaa. ¹¹ Māwã ʘḁe bajānebema nezocada quera bá diabada jḁwa araare odjasia. ¹² Idji unusiḁe Zacariara bio dauperapeḁa aḁeḁa cawa crīchaé basía. ¹³ Baribḁḁ bajānebema nezocaba jarasia:

–Ne wayarādua. ʘḁa Ācōrēa iwidi ḁaḁara idjia ũrīsia. ʘḁ quima Elisabeba warrada toya. Idji trḁḁra ʘḁdua Juaḁ. ¹⁴⁻¹⁵ Maḁ warra carea zocārã ʘḁsriḁaḁia. Idjira Ācōrē quiḁrãpita dji droma bai bērã ʘḁ siḁa bio ʘḁsriḁa ʘaya. Uva ʘa aseada, itua siḁa doca baya. ʘiḁeḁa ʘeḁḁḁ ewariḁeba Ācōrē Jaurera idji ume ʘaya.§ ¹⁶ Idjia zocārã israelerãra Ācōrēmaa jēḁa zebiya. ¹⁷ Elíaba eroḁaḁa jaureda, lḁḁa siḁa ʘḁ warraba eroḁaya. Mañneba idjira dadjirã Boro na wãya dji zezada ādji warrarã ume ibiabi carea.* Maḁ awara iḁānaé ʘea siḁa carebaya jipa ʘeaba crīchabada quiḁrãca crīchadaḁārēã. Māwã carebaya puruba dadjirã Borora bia edadaḁārēã.–

¹⁸ Mañne Zacariaba bajānebema nezocaa iwidiisia:

–¿Mḁḁa sãwã cawai ʘḁa jara ʘḁḁra wārãḁa? Mḁḁra bio drōãḁa ʘḁḁa. Mḁḁ quima siḁa djorada ʘḁḁa.–

¹⁹ Bajānebema nezocaba Zacaria jarasia:

–Mḁḁra Gabriel, Ācōrē nezocaa. Idjia mḁḁra ʘḁḁmaa diabiesia maḁ beḁea biada jaramārēã. ²⁰ Mḁḁḁ jara ʘḁḁra Ācōrēba ʘḁḁḁa ewariḁe wārãḁa māwãya. Baribḁḁḁ iḁjãnaé bērã ʘḁḁra quiḁrãme cara ʘeya aḁa ʘḁ quima warra tobḁḁḁḁḁ.–

²¹ Maḁḁḁiisa ēberārãba dajada jḁḁḁ panasiḁaa. Ādjia cawadaé panasiḁaa sãwãērã Zacariara jãcua eda dārãḁḁḁḁḁ. ²² Māwã ʘḁḁe idjira dajadaa zesia baribḁḁḁḁ

‡ 1:10 Incienso querada bá daida ʘḁḁ. Exodo 30:34-38. § 1:14-15

Numero 6:1-5; Jucee 13:2-5. * 1:17 Malaquia 4:5-6.

poya bedeae basía. Quĩrãme cara beda bẽrã ababe sãyãneba bedeã basia. Małba eberãrãba cawasiãaa Ācõrẽba idjía ne unubisida.

²³ Idji Ācõrẽ de dromane trajai ewari jõnacarea Zacari-ara diguidaa wãsia. ²⁴ Mãwãnacarea idji quima Elisabera biogoa besia. Mał bẽrã Elisabera jedeco juesuma diguida besia. Nãwã crĩchasia: ²⁵ “Ācõrẽba młra carebasia biogoa bemãrẽã. Jãwã bia odaba mł quĩrã perara ãyã basia. Eberãrãba młra waa bié jaradaéa.”

Bajãnebema nezocaba Mariaa jarada

²⁶⁻²⁷ Elisabe sei jedeco biogoa bedacarea Ācõrẽba bajãnebema nezoca Gabrielda Galilea druade Nazare purudaa diabuesia awẽrã umaquĩrã adua bł Mariamaa. Mał Mariara Jose ume dji edadĩ carea bedeã bia panasiãaa. Josera Davideba zeda basía. ²⁸ Bajãnebema nezocara Mariama jũẽpeda nãwã jarasia:

–jMẽrã! Ācõrẽba błra bia erobła.† Idjira bł ume bła.–

²⁹ Mał bedeã ũrĩside Mariaba abeda cawa crĩchaé basía cãrẽ cãrẽã bajãnebema nezocara mãwã bedeã błda.

³⁰ Małne bajãnebema nezocaba idjía jarasia:

–Maria, ne wayarãdua; Ācõrẽba błra careba bła. ³¹ Mał bẽrã błra biogoa bẽpeda warrada toya. Mał warra trłra błdua Jesu.‡ ³² Idjira dji droma baya idjaba Ācõrẽ dji dromaara błba idji Warraada aya. Ācõrẽba idjira israelerã boroda błya idji drõãenabema Davi bada quĩrãca. ³³ Idjira Jacobodeba yõpedadarã boroda baya. Ewariza ãdjirãra pe erobaya.–§

³⁴ Małne Mariaba bajãnebema nezocaa iwidiisia:

† 1:28 Ācõrẽba błra bia erobła. Griego bedeade ἄλλα cartade nãwã bł bła: “Ācõrẽba błda dewara wẽrãrã cãyãbara biara erobła.” ‡ 1:31 Mateo 1:21. § 1:33 2 Samuel 7:8,16.

–Młra umaquĩrã adua łada ħsãwã ħiogoa ħei?–

³⁵ Bajãnebema nezocaba panusia:

–Ăcõrẽ Jaurera łamaa zepeda idji łłłara łł ume łaya. Mał bẽrã idjia dia łł warra łła łobłłłada Ăcõrẽba idji Warraada aya. ³⁶ Łł apipi Elisabe sida warra toya.* Djo-rada łłmĩna idjaba warra tocaada abadamĩna sei jeđeco łła ħiogoa łłda. ³⁷ Ăcõrẽba poya oẽra neẽa.–

³⁸ Mariaba panusia:

–Młra Ăcõrẽ nezocaa. Bia łła łła jarađa quĩrãca idjia oida.–

Małbe bajãnebema nezocara idji quĩrãpitabemada wãsia.

Mariaba Elisabe ałđe wãna

³⁹ Mãwãnacarea Mariara isabe Elisabe puruđa wãsia. Mał purura Judea drua eyaiđa łłđe łła. ⁴⁰ Mama Zacaria dede eđa wãpeda Elisabea jarasia:

–ĭMẽrã!–

⁴¹ Elisabeba Maria beđa ũrĩłłłđe idji warra ħiteda quirura domicasia. Ara małda Elisabera Ăcõrẽ Jauređeba łesia. ⁴² Małne Mariaa nãwã ħĩgua jarasia:

–Łłra wãrãda dewara wẽrãrã cãyãbara Ăcõrẽba biara careba łła. Łł warra sida Ăcõrẽba bio bia łłya. ⁴³ ħMłra cai mł Boro papaba ħãwã ałđe ze łłra? ⁴⁴ Ara łł beđa ũrĩłłłđe warra mł ħiteda łłra łłsrĩaba domicasia. ⁴⁵ Ăcõrẽba jarađara wãrãda mãwãida ħãna bẽrã łłra bio bia łła.–

⁴⁶ Małne Mariaba jarasia:

Sodeba mła jaraya: Ăcõrẽra dji dromaa.†

⁴⁷ Ăcõrẽ mł ědrł edabari ume młra bio łłsrĩaba łła.

⁴⁸⁻⁴⁹ Idjia za quiru nezocara bia erołła.

* ^{1:36} Łł apipi. Griego beđeade małra ebuđa łłłã. † ^{1:46}
1 Samuel 2:1-10; Salmo 113:5-9.

Idiba ãtaa jũmarãba jaradãia ãcõrẽ jũma poya ðaba mãra
bio careba ðada, mã itea ne waiðlada o ðal bẽrã.

¡Aba idjidra ãcõrẽa! ⁵⁰ Maã bẽrã idji waya ðeara ewariza
quĩrã djuburia ðaya.

⁵¹ ãcõrẽba idji lðladeba ne waiðlada ocuasìa.

Ara ãdjiduba dji dromada crĩcha ðeara idjia memenebisìa.

⁵² Dji droma ðeada ãyã ðlcuapeða dji eðaara queðeada
dji dromada ðlcuasìa.

⁵³ Dji ne neẽ queðeaa ne jũma biada diasìa, baribara dji ne
bara ðeara jawa bari ãyã wãbicuasìa.

⁵⁴⁻⁵⁵ Idji nezoca Israel purura carebasìa. Idjia Abrahaãra,
idjideba yõbdarã sida ewariza quĩrã djuburiaya
dadji drõã naẽnabemarãa jarada quĩrãca.

⁵⁶ Mariara Elisabe dede jedeco ùbea ðapeða diguidaa
wãsia.

Borocuebari Juaã toda

⁵⁷ Idji ewari jũeside Elisabera warra tosia. ⁵⁸ Idji caita
panabadaba, idji eberãrã bida maã ùrĩside idji ume
ðsridasidaa ãcõrẽba bio quĩrã djuburiada bẽrã.

⁵⁹ Warra toðacarea ocho ewari ðade ãbaa dji jaresidaa
warra cacuara wẽãgoði carea. ‡ Maãne ãcraaba idji zeza
trã Zacariada ðal quĩrã panasidaa. ⁶⁰ Baribara dji papaba
jarasia:

–Mãwã trã ðadaẽa, ãtebara idji trãra ðadãia Juaã.–

⁶¹ ãdjirãba jarasidaa:

–¿Cãrẽa maã trãra ðadi? Bãrã eberãrã tãena maã trãra
neẽa.–

⁶² Maãbe dji zeza Zacariaa sãyãneba iwidisidaa cãrẽ
trãda ðal quĩrã ðal cawaya. ⁶³ Maã carea Zacariaba bacuru
pewedeada enebisìa. Maãgãde nãwã ðasia: “Idji trãra
ðadãia Juaã.”

‡ 1:59 Genesi 17:10-12.

Mañ unusiadae jūmarāba cawa crīchadaé basía. ⁶⁴ Ara mañne Zacariara quĩrāme cara badaada waya bedeasia. Ara mañda idjia Ācōrēa bia bedeasia.

⁶⁵ Jūma ādji caita panabadaba mañnebema ūrīsidae Ācōrē waya panaba jūma Judea drua eyaida bade nebrabadjidaa. ⁶⁶ Jūma mañ ūrīpedadaba jarabadjidaa: “Māwā baibrā, mañgā warrara dji droma baya.” Māwā jarasidaa Ācōrē lalara dji warra ume bā bēra.

⁶⁷ Zacariara Ācōrē Jauredeba berpeda nāwā bedeasia:

⁶⁸ ¡Israelerā Ācōrēra bio bia bā, idji ēberārāra ēdra edai carea ze bā bēra!

⁶⁹ Idji nezoca Davidēba zedada diabuebrā dadi ēdra Edabarida bamārēā. §

⁷⁰ Naēna Ācōrēba idjideba bedeabadarāa mañnebemada jarabisia.

⁷¹ Idjia jarabisia jūma dadjirā dji quĩrūnebemada, dadjirā quĩrāma pannebema sida ēdra edaida.

⁷² Māwā oya dadi drōā naēnabemarāa quĩrā djuburiayaada ada bēra

idjaba ādjirā ume bede bādaada jūma oyaada ada bēra.

⁷³⁻⁷⁴ Idjia dadi drōāenabema Abrahāa jarasia dadjirā dji quĩrū jlwadedabemada ēdra bāida.

Māwā ne wayaa neé dadjirāba idjira poya ēpē panania.

⁷⁵ Dadjirā zocai panlmisa idji quĩrāpita biya, jipa nībādia.

⁷⁶ Mañbe Zacariaba idji warradebemada nāwā jarasia:

Warra, brā Ācōrē dji dromaara badeba bedeabariada adia. Brā dadjirā Boro na wāya idji o jari carea.*

⁷⁷ Brā israelerāa cawabiya sāwā Ācōrēba ādji cadjiruara quĩrādopeba ēdra edaida.

⁷⁸ Ācōrē quĩrāra bio wai bā bā. Dadi ēdra Edabarira bajāneba zeya lmadāu odjabari quĩrāca.

§ 1:69 2 Samuel 7:12-13; Salmo 132:17. * 1:76 Malaquia 3:1.

⁷⁹ Maľba dji pãĩmane ƒeaa, dji beudi waya ƒeaa bida
 Ācõrẽra cawabiya.

Idjaba dadjirãa cawabiya sãwã idji ume necai pananida.

⁸⁰ Dji warrara warisia idjaba Ācõrẽ Jauredeba zarea
 ƒesia. Drõã ƒadacarea ẽjũã põãsa ewaraga ƒade ƒade
 wãsia. Mama ƒabadjia aba jũmarã quĩrãpita bedeabɾɾɾ
 ewaridaa.

2

Jesu toda ewari

Mateo 1:18-25

¹ Maľ ewaride Romanebema boro Cesar Augustoba
 idji jɾwaeda ƒeara jũma juachabisia.* Maľ bẽrã jarasia
 puru ãĩ ƒeara ãdji puruɾaa wãnamãrẽã. ² Maľ ẽberãrã
 juachabidara idjia naãrã obida basia. Maľ ewaride Cire-
 nioda Siria druade dji boro basia. ³ Maľne jũmarãda
 juachadamãrẽã ãdji puruza wãsidaa.

⁴ Maľ ewaride Josera Galilea druade Nazare purude
 ƒabadjia. Idjira Davideba zeda bẽrã Judea druade Beleľ
 puruɾaa wãsia. Beleľra Davi topedada puru basia. ⁵ Ādji
 juachadamãrẽã idji quima bai Maria ume wãsia. Maľ
 ewaride Mariara biogoa ƒasia. ⁶ Beleľne panne Maria
 warra toi ewarira jũesia. ⁷ Cãĩbada de bari ƒara neẽ
 bẽrã idji warra iwina toɾara wuaba ɾɾapeɾa animarã ne
 cobadade coquirusia.

Bajãnebema nezoca oveja wagabadarãma odjada

⁸ Maľ diamasi oveja wagabadarãba ãdji ovejara Beleľ
 caita waga panasidaa. ⁹ Cawaẽne bajãnebema nezocada
 ãdjima odjasia. Maľne Ācõrẽ quĩrãwãrẽã dorrodorroaba
 ãdjima bio ľnaga nũmesia. Maľ carea oveja wagabadara

* 2:1 Idjia mãwã obisia puru ƒeaza idji itea paratara aride jɾɾɾ peɾi
 carea.

bio dauperasidaa. ¹⁰ Baribɫɾɫ bajānebema nezocaba ādjia jarasia:

–Ne wayarānadua. Mļa beċea biada bārāa jarade ze ɬɫa. Maļ beċea carea jūmarāda ɬɫsriċada. ¹¹ Iċi Davi topeċada puru Beleļne bārā ēdɾɫ edabarida tosiċaa. Idjira Critoa, dadjirā Boroa.† ¹² Naļgɫċeba bārāba cawadia mļa jarabɫɾɫ wārāda: bārāba maļ warra zaquera wuaba ɫɾá ɬɫda animarā ne cobadaċe ununia.–

¹³ Ara māwā jarabɫɾɫċe bajānebema nezocarāda zocārā odjasidaa. Jūma ādjirāba Ācōrēa nāwā bia beċeasidaa:

¹⁴ ¡Ācōrē ɫɫɫ bajāne ɬɫra bio bia quirua! ¡Ēberārā Ācōrēba bia unu ɬɫra naļ ējūāne necai ɬeadia!‡

¹⁵ Maļbe bajānebema nezocarāra bajānaa wāsidaa. Ara maļda oveja wagabadarāba jarasidaa:

–Māēteara dadjirā Boroba cawabiċara Beleļnaa aɫċe wānia.–

¹⁶ Ara maļda wābɫɾɫsidaa. Jūēsidaċe Mariada, Joseda, dji warra zaque siċa unusidaa. Warra zaquera animarā ne cobadaċe ɬasia. ¹⁷ Maļ unupeċadaċarea bajānebema nezocaba warradebema jaradara ādjia jūmarāa nēbɫɾɫsidaa. ¹⁸ Oveja wagabadaba jara paɫɫ ūrīsidaċe jūmarāba cawa crīċadaé panesidaa. ¹⁹ Baribɫɾɫ dji papa Mariaba maļgɫċebemada idji soċe jūma quīrācuċita crīċa ɬabadjia. ²⁰ Oveja wagabadarā jēda wābɫdaċe ādjia unupeċadaċarea idjaba ūrīpeċadaċarea Ācōrēa bia beċeasidaa. Bajānebema nezocaba jarada quīrāca wārāda jūma māwāsia.

† 2:11 Crito. Maļgɫɾa trċéa, ātebɫɾɫ griego beċeaa. Arameo beċeade jarabadaa “Mesías.” Jara ɬɫa “Ācōrēba ēdɾɫ edabari diai jaradaa” wa “Ācōrēba dadjirā Boroda ɬamārēā ɬɫda.” ‡ 2:14 ¡Ēberārā Ācōrēba bia unu ɬɫra naļ ējūāne necai ɬeadia! Griego beċeade maļra ebuda ɬléa.

Jesu Ācōrē de dromanaa edepedada

²¹ Warra todacarea ocho ewari ʘade dji warra cacuara wēāgosidaa. Maʘne idji trʘra ʘasidaa Jesu, dji papa ʘiogoai naēna bajānebema nezocaba jaraɗa quīrāca.

²² Warra toɗa carea dji papaba wagaida ʘa ewarira wagasia Ācōrēba Moisea diaɗa leyɗe ʘá ʘa quīrāca. § Maʘ ewari jōnacarea idjia dji zeza ume warra za-
quera Jerusaleʘnaa edesidaa Ācōrē quīrāpita ʘaɗi carea.

²³ Māwā osidaa Ācōrē leyɗe nāwā ʘá ʘa bērā: “Jūma warra iwinara Ācōrēa diaɗida pa᠎a.”* ²⁴ Maʘ awara Ācōrē quīrāpita bia ʘei carea dji papaba puchirāda babue diabisia Ācōrē leyɗe nāwā ʘá ʘa bērā: “Puchirāda wa putujuda umé diaida ʘa.”†

²⁵ Maʘ ewaride ēberā Simeoʘ abadada Jerusaleʘne ʘa-
sia. Maʘ Simeoʘra jipa ʘasia idjaba Ācōrēba jara ʘara quīrācuɗa iʘā obadjia. Idjia jʘā ʘasia Ācōrēba Israel puru soɗiabi ewarida. ‡ Ācōrē Jaurera idji ume ʘasia. ²⁶ Naēna Ācōrē Jaureba idjia cawabisia idji jaiɗai naēna Ācōrēba ēɗra edabari diai jaraɗara unuida. ²⁷ Ācōrē leyɗe ʘá ʘa quīrāca oɗi carea djibarirāba Jesura Ācōrē de dro-
manaa edesidaɗe Ācōrē Jaureba Simeoʘra araa wābisia. ²⁸ Simeoʘba dji warra unuside bara edapeɗa Ācōrēa nāwā bia jarasia:

²⁹ Mʘ Boro, jʘāʘbeɗra ʘa nezocara idu necai beubidua ʘa jaraɗa quīrāca oɗa bērā.

³⁰ ʘa ēɗra edabari diai jaraɗara mʘa unubisia.

³¹ ʘa idjira ʘasia jūma puru ʘeaba ununamārēa. §

³² Idjira ʘnaa quīrāca ʘaya judiorāéba ʘaɗebemada cawadamārēa.

§ 2:22 Levitico 12:1-8. * 2:23 Warra iwina. Exodo 13:2. † 2:24 Levitico 12:6-8. ‡ 2:25 Isaía 40:1-5; 49:13-16; 57:18-19; 61:1-3. § 2:31 Isaía 40:5; 52:10.

Idji carea ɓɔ puru Israelera bia jaradía.*

³³ Simeoɓba ādji warradebema jara ɓɔ ũrísidade Jesu djibarirāba cawa crīchadaé basía. ³⁴ Mañne Simeoɓba ādjira bia jara ɓɔpeda Mariaa nāwā jarasia:

–Ācōrēba nañ warrara diasia israelerā zocārā bia ɓɔmārēā idjaba zocārā bié ɓɔmārēā. Cawabiya idjira Ācōrēneba ze ɓɔda, māwāmīna idjira bié jaradía. ³⁵ Māwā zocārāba ādji sođe mērā erobeara unubidía. Idjaba ɓɔra bio sopua ɓaya mīasuba subɓda quīrāca.–

³⁶ Arima Ācōrēneba bedeabari Ana abadada ɓasia. Idjira Aserdeba yōna Panuel cau basía. Idjira djorada ɓasia. Awērā quiruda quima edapeda siete poa ɓɔde pēdra basía.

³⁷ Idji pēdra ɓedara 84 poa ɓasia.† Ewariza āsa, diamasi bida Ācōrē de dromanaa wābadjia Ācōrēa bia jarai carea, ne codaca ewari oi carea idjaba Ācōrēa iwidi carea. ³⁸ Mañ djorara Jesu djibarirā caita wāpeda Ācōrēa bia bedeasia. Mañbe Ācōrēba Jerusaleñ puru ēdra edai ewari jļā ɓea dji warra zaquedebemada bedeasia.‡

³⁹ Ācōrē leyde ɓɔ ɓɔ quīrāca jūma opedadacarea Josera, Maria sida Galilea druađe ādji puru Nazaredaa jēda wāsidaa. ⁴⁰ Dji warrara cacua ɓɔla warisia. Idjira bio ne cawasia idjaba Ācōrēba ne jūmane idjira careabadjia.

Jesu Ācōrē de dromane ɓada

⁴¹ Poaza Jesu djibarirāra Jerusaleñnaa wābadjidaa judiorā Egiptodeba ēdrapedada quīrānebabada ewari odi carea.§ ⁴² Jesu doce poa ɓaside ādjira wāsidaa mañ ewari droma bađi carea jūma judiorāba obada quīrāca. Jesu sida ādji ume wāsia. ⁴³ Mañ ewari droma jōnacarea ādjira

* 2:32 Isaía 42:6; 46:13; 49:6. † 2:37 Idji pēdra ɓedara 84 poa ɓasia. Griego bedeade ebuda ɓɔléa. Ἰσραηλιμαarā jara ɓɔla Anara 84 poa ɓasida. ‡ 2:38 Isaía 52:10. § 2:41 Exodo 12:1-27.

jêda wāsidaa. Baribɾɾɾ ɔdji warra Jesura Jerusaleŕne ʔesia. Maŕra ɔdjia adua panasidaa. ⁴⁴⁻⁴⁵ Cricha panasidaa Jesura ẽberãrã tãena nida. Mãwã ewari aba nĩbasidaa. Qewara idji jɾɾɾsidaa ɔdji ẽberãrã tãena ununaé basia. Ara maŕda jêda Jerusaleŕnaa Jesu jɾɾɾde wāsidaa.

⁴⁶ Ewari ũbea babɾɾɾde idjira unusidaa Ȧcõrẽ de droma dajadaare judiorã ley jaradiabadarã tãena chũmɾda. Ȧdjia jaradia panɾra ũrĩ ʔasia idjaba ɔdjia iwidibadjia. ⁴⁷ Maŕne ɔdjia iwidibɾdaa idjia aride panubadjia. Jũma idji ũrĩ panɾba cawa crichadaé panasidaa necawaadeba panu ʔɾ bẽrã. ⁴⁸ Djibarirãba idji unusidaa cawa crichadaé basia. Dji papaba idjia iwidisia:

–Warra, ¿ɾla cãrẽ cãrẽã jãwã osi? ¿Cãrẽ cãrẽã nama ʔesi? Bio sopua panɾba mŕa, ɾɾ zezã bida ɾɾa jɾɾɾ panasidaa.–

⁴⁹ Jesuba panusia:

–Bãrãba ¿cãrẽ cãrẽã mŕa jɾɾɾ panasida? ¿Mŕ Zezã dede ʔaida ʔada adua panɾca?–

⁵⁰ Baribɾɾɾ Jesuba jaraɾara djibarirãba cawadaé basia. ⁵¹ Maŕbe Jesura ɔdji ume Nazareɾaa wãsia. Ȧdjia jarabɾ-dara idjia jũma iŕã obadjia. Jũma Jerusaleŕne mãwãnara dji papaba bio quĩrãcuĩta cricha ʔabadjia. ⁵² Jesura cacua ɾʔɾa warisia idjaba ewariza ne cawara wãsia. Ȧcõrẽba, ẽberãrã bida idjira bia unusidaa.

3

Borocuebari Juaŕnebema

Mateo 3:1-12; Marco 1:1-8; Juaŕ 1:19-28

¹ Tiberio Cesar quince poa Romanebema boro ʔɾde Poncio Pilatoda Judea druade dji boro basia. Herodeda

Galilea druade dji boro basía.* Dji djaba Pelipeda Tracnite druade idjaba Iturrea druade dji boro basía.† Lisaniada Abilene druade dji boro basía. ² Anáda idjaba Cai páda sacerdote dji dromarã basía.‡

Mañ ewaride ejũã põasa ewaraga ɁɁde Ācõrẽba Zacaria warra Juaña bedeasia. ³ Mañ bẽrã Juañra jũma Jordaã do caita Ɂearãa jarade wãsia ãdji cadjiruara igaradapeða Ācõrẽmaa zedamãrẽã. Idjia jaradisia mãwã osidara Ācõrẽba ãdji cadjiruara quĩrãdoaida. Dji ijãɁɁara idjia doeða borocuebadjia. ⁴ Jũma mañgɁra mãwãsia Ācõrẽneba bedeabari Isaiãba naẽna ɁɁde quĩrãca: Ēberãda ejũã põasa ewaraga ɁɁde jĩgua bedeã ɁɁa: Ora jaridãdua dadjirã Boro bia edadãmãrẽã. Ora idji itea jipa jaridãdua.

⁵ Jogoã Ɂeara jũma daucha ocuaya. Eya ãtɁ Ɂeara, eya jewedeã Ɂea sida daucha ocuaya.

O jũrẽã Ɂeara jipa jariya, o bié Ɂeara jũma biya ocuaya.

⁶ Mãwã jũmarãba ununia sãwã Ācõrẽba ẽdrɁ edabarida.§

⁷ Zocãrã ẽberãrãda zebadjideã Juañba borocuemãrẽã. BaribɁɁ Juañba ãcɁɁɁa jarabadjia:

–Dama ẽberãrã, ¿caiba jarasi bãrãra Ācõrẽ quĩrũbidebe-mada poya mĩrũnida? ⁸ Bãrãba o panɁneba unubideãdua

* ^{3:1} Mañ Herodera Antipa trã jarabadjideã. Idjidebemada bedeã ɁɁa Mateo 14:1-10de, Marco 6:14-28de, Luca 3:19de, 9:7-9de, 13:31-33de, 23:6-12de. † ^{3:1} MañgɁ Pelipedebe-mada aba nañ versículo de ɁɁ ɁɁa. Dewarabema Pelipera Herode-Pelipe abadada unubadaa Mateo 14:3de, Marco 6:17de, idjaba Luca 3:19de. Herode dji Droma abadara ãdji zeza basía. Antipa ume dji djabarã basía. ‡ ^{3:2} Cai pára Aná wigu basía. Anára sacerdote dromada Ɂasia poa 6deba aba 15daa. Cai pára sacerdote dromada Ɂasia poa 18deba aba 36daa. § ^{3:6} Isaia 40:3-5.

wārāda Ācōrēmaa zesidada, Crīcharānadia Abrahañ warrarā bēra Ācōrēba cawa oēda. Māa bārāa ebuda jaraya: Ācōrēba quīrīāibara za tabea mōgarara Abrahañ warrarā babicuaya. ⁹ Mañ awara māa jaraya Ācōrēba zagarada eroḅla bacuru tutacuai carea. Jūma bacuru bia zaudacara tutacuapeda tlabde batacuaya. Ara mañ quīrāca Ācōrēba cadjirua obadarāda cawa oya.–

¹⁰ Mañ carea ēberārāba idjía iwidiabadjidaa:

–Māēteara daiba ¿cārēda oēida panl?–

¹¹ Juaḷba panusia:

–Cacuaḅe jḷbada umé eroḅla dji neé quirúa aba diaida ḅla. Dji coi eroḅla dji coi neé quirúa diaida ḅla.–

¹² Māwā ḅḅde Romanebema boro itea parata jara pebadarāda borocueḅi carea zesidada. Mañbe ādjia iwidiadidaa:

–Jaradiabari, dairāba ¿cārēda oēida panl?–

¹³ Juaḷba ādjía jarasia:

–Bārāba parata jara peḅida panl auḅu diabirānadia.–

¹⁴ Mañne sordaorā arima duanḷba Juaḷa iwidiadidaa:

–Dairāba ¿cārēda oēida panl?–

Juaḷba panusia:

–Bārā trajubari parata dia panḷneba necai ḅeadaḅua. Waraga panḷneba djārā paratara jāriḷrānadia idjaba se-waḅeba djārā bié jararānadia.–

¹⁵ Arima duanḷba mañ ūriḷsidaḅe bio quīrācuḷta du-anesidada cārēda sāwāi cawaya. Ara āḅuḅa nāwā crīcha panasidada: “¿Juaḷra Ācōrēba ēdra edabari diai jaraḅaca?”

¹⁶ Baribara Juaḷba jūmarāa jarasia:

–Wārāda māa bārāra baidoba borocue ḅla. Baribara mā cāyābara dji dromaara ḅḅda zeya. Idjia jirūne jḷ ḅḅ

ērāi carea m̄ra bia ʘléa. Idjiablɾɾɾ Ācōrē Jaureda diaya.*
 Baribɾɾɾ ĩjānaéʘɾɾɾ cawa oya.† 17 Ezoai careabemara idji
 jɾwade eroʘɾa porara dji ta umebemada āyā ʘli carea.
 Maļbe dji tara wagaya baribɾɾɾ dji porara tɾɾɾ uruade
 babueya.–

18 Ara maļ quĩrāca ne quĩrātanoaneba Juaļba beɾea
 bia dadji ēdrɾɾiɾebemada jaradia ʘapeda jarabadjia
 ĩjānamārēā. 19 Baribɾɾɾ Juaļba Galileadebema boro
 Herodera quēābadjia idjia wērā eroʘɾ Herodía carea. Maļ
 Herodíara ara Herode djaba Pelipe quima basía. Maļ
 awara Juaļba idjira quēābadjia ne jūma cadjirua o ʘɾ
 carea. 20 Herodeba maļ cadjirua o ʘɾ awara naļgɾ
 cadjirua siɾa osia: Juaļra preso ʘɾbisia idji quēā ʘɾ carea.‡

Juaļba Jesu borocueda

Mateo 3:13-17; Marco 1:9-11

21 Juaļba ēberārā borocuecua ʘaside Jesu siɾa borocue-
 sia. Maļne Jesuba Ācōrēa beɾeablɾɾɾɾɾɾ bajāda ewasia.
 22 Ewapeda Ācōrē Jaureda bajāneba puchirā quĩrāca idji
 ɾɾɾ zesia. Maļne Ācōrēba bajāneba eɾaa nāwā beɾeasia:
 –Bɾa m̄ Warra quĩrīā ʘɾa. Bɾ carea m̄ra bio ʘɾsriɾa
 ʘɾa.–§

Jesu drōā naēnabemarā trɾ

Mateo 1:1-17

23 Jesuba jaradia ʘaside treinta poa ʘasica ʘɾa.
 Ēberārāba idjira Jose warrada crīcha panasiɾaa. Josera Eli
 warra basía, 24 Elira Matá warra basía, Matára Levi warra
 basía, Levira Melqui warra basía, Melquira Janai warra

* 3:16 Ācōrē Jaureda diaya. Griego beɾeade ʘɾ ʘɾa: “Ācōrē
 Jaureba borocueya.” † 3:16 Cawa oya. Griego beɾeade ʘɾ
 ʘɾa: “Uruaba borocueya.” ‡ 3:20 Mateo 14:1-10; Marco 6:14-28.
 § 3:22 Bɾ carea m̄ra bio ʘɾsriɾa ʘɾa. Griego beɾeade
 maļba idjaba jara ʘɾa: “M̄a bɾa jɾɾɾ eɾasia.”

basía, Janaira Jose warra basía. ²⁵ Josera Matatía warra basía, Matatíara Amó warra basía, Amóra Nahuñ warra basía, Nahuñra Esli warra basía, Eslira Nagai warra basía. ²⁶ Nagaira Máha warra basía, Máhara Matatía warra basía, Matatíara Semei warra basía, Semeira Jose warra basía, Josera Juda warra basía. ²⁷ Judara Johanañ warra basía, Johanañra Resa warra basía, Resara Zorobabel warra basía, Zorobabelera Salatiel warra basía, Salatielera Neri warra basía. ²⁸ Nerira Melqui warra basía, Melquira Adi warra basía, Adira Cosañ warra basía, Cosañra Elmodañ warra basía, Elmodañra Ere warra basía. ²⁹ Erera Josue warra basía, Josuera Elieze warra basía, Eliezera Joriñ warra basía, Joriñra Matá warra basía. ³⁰ Matára Levi warra basía, Levira Simeoñ warra basía, Simeoñra Juda warra basía, Judara Jose warra basía, Josera Jonañ warra basía, Jonañra Eliaquiñ warra basía. ³¹ Eliaquiñra Melea warra basía, Meleara Mainañ warra basía, Mainañra Matata warra basía, Matatara Natañ warra basía, Natañra Davi warra basía.

³² Davira Jesé warra basía, Jeséra Obé warra basía, Obéra Boo warra basía, Boora Salmoñ warra basía, Salmoñra Naasoñ warra basía. ³³ Naasoñra Aminadá warra basía, Aminadára Arañ warra basía, Arañra Esroñ warra basía, Esroñra Paré warra basía, Paréra Juda warra basía. ³⁴ Judara Jacobo warra basía, Jacobora Isa warra basía, Isara Abrahañ warra basía, Abrahañra Tare warra basía, Tarera Naco warra basía, Nacora Seru warra basía. ³⁵ Serura Ragau warra basía, Ragaura Pele warra basía, Pelera Hebere warra basía, Heberera Sala warra basía. ³⁶ Salara Cainañ warra basía, Cainañra Arpaxa warra basía, Arpaxara Señ warra basía, Señra Noé warra basía, Noéra Lame warra basía. ³⁷ Lamera Matusaleñ warra basía, Matusaleñra Enoco warra basía, Enocora Jaré warra basía, Jaréra Majalaleel warra basía, Majalaleelera Cainañ warra basía. ³⁸ Cainañra Enó warra basía, Enóra Se warra basía, Sera Adañ warra basía, Adañra Ñcõrẽ warra basía.

4

Diauruba Jesu mĩã sê ðada
Mateo 4:1-11; Marco 1:12-13

¹ Jesura Ācōrē Jaureðeba ðada Jordañ doðeba jēda wāsia. Mañne Ācōrē Jaureba idjira ējūā pōāsa ewaraga ðaðaa edesia. ² Cuarenta ewari mama ðasia. Mañne diauruba idjira mĩã sē ðasia Ācōrēda igarabi carea. Mañ ewariðe Jesuba ni cārē sida coé ðl bēřã jarra ðasia. ³ Māwā ðaðe diauruba Jesua nāwā jarasia:

–Blda wārāda Ācōrē warrablrl, nañ mōgarada pañ babidua.–

⁴ Jesuba panusia:

–Ācōrē Bedeade nāwā ðl ðla: aþabe ne co ðaðeba ēberāra zocai þaéa, [āteblrl jūma Ācōrēba jara ðl ijā ðaðeba zocai þaya].–*

⁵ Māwānacarea diauruba Jesura eya łtl ðaðe edesia. Mamałba nañ ējūāne þea puruda jūma acłbitasia.

⁶ Mañne diauruba jarasia:

–Nañ ējūāne þea purura, mañ purude ne bia þea sida jūma ðl jłwaeda þaya. Młre bēřã mļa dia quĩrābłrla diaida ðla. ⁷ Mł quĩrāpita chĩrāboroðe coþereða mļa bia bedeaiðlrl mļa jūma diaya.–

⁸ Bariblrl Jesuba jarasia:

–Satana, āyā wādua.† Ācōrē cartade nāwā ðl ðla: “Aþa bārã Boro Ācōrēablrl bia bedeaðadua. Idjia jara ðdlrl ijā o pananadua.”–‡

⁹⁻¹⁰ Māwānacarea diauruba Jesura Jerusaleñnaa edesia Ācōrē de droma boro łtlara ðłmaa. Mañbe jarasia:

* 4:4 Deuteronomio 8:3. Griego bedeade ἄκλrl cartade bedeade corchetede ðlra neéa. † 4:8 Satana, āyā wādua. Griego bedeade ἄκλrl cartade mañra neéa. ‡ 4:8 Deuteronomio 6:13.

–Blda wārāda Ācōrē warrabλrλ, namalba uðu jλdrλ-
dua. Ācōrē cartade nāwā bλ bλa:

Ācōrēba idji nezocarāda bλmaa diabueya carebađamārēā.

¹¹ Bλra ādji jλwade edađia bλ jīrūra mōgaraba
puarāmārēā.[§]

¹² Baribλrλ Jesuba jarasia:

–Idji bedeade nañ siđa bλ bλa: “Bariduada orānada
bārā Boro Ācōrēba carebai cawaya.”–*

¹³ Māwā mīā sē bapeđa diaurura Jesu caitabemada āyā
wāsia aβa dewara ewarīdaa.

Jesuba jaradia beđa

Mateo 4:12-17; Marco 1:14-15

¹⁴ Māwānacarea Jesura Ācōrē Jaure λbλađeba blda
Galilea druadaa jēda wāsia. Jūma mañ druade idjira
bio trλ bλgasia. ¹⁵ Judiorā dji jλrebada deza idjia Ācōrē
bedeara jaradia babadjia. Mañ bērā jūmarāba idjira bia
jarabadjīdaa.

Jesu Nazaređe bađa

Mateo 13:53-58; Marco 6:1-6

¹⁶ Māwānacarea Jesura idji warīda puru Nazaređaa
wāsia. Ānāūbada ewarīde idjia obari quīrāca judiorā dji
jλrebada deđe eda wāsia. Mañbe idjira piradrλsia Ācōrē
Bedeada nocoare lei carea. ¹⁷ Mañne Ācōrēneba bedeabari
Isaía cartada idjīa diasīdaa. Mañra ewara edapeđa nañ
bedeada jλrλpeđa jīgua lesia:

¹⁸⁻¹⁹ Ācōrē Jaurera mλ ume bλa. Idjia mñra edasia dji
ne neé queđeaa jaramārēā Ācōrēba ādjirāra care-
baida.

Idjia mñra diabuesia sopua beada sobiabicuamārēā,[†] jida
edepedadarā ēdrλđida jaramārēā,

§ 4:11 Salmo 91:11,12. * 4:12 Deuteronomio 6:16. † 4:18-19 Sopua
beada sobiabicuamārēā. Griego bedeade λcrλ cartade mañra
neéa.

dauberrea beaa unubimārēã, djārã jλwaeda mīga beara
bia bλcuamārēã,

idjaba jaramārēã Ācōrēba ēdrλ edai ewarira jūēsida. ‡

²⁰ Ledacarea cartara bλrapeða dji wagabaría diasia.
Mañbe chūmesia jaradiai carea. Jūmarāba idjira aλ
duanasidaa. ²¹ Mañne Jesuba jarasia:

–Mañ bedeaba jara bλra idi bārã quīrāpita māwābλrλa.–

²² Jūmarāba idjidebemada bia bedeasidaa. Idjia bia
jaradia bλ carea cawa crīchadaé basía. Ara ādjiduba jara
duanasidaa: “¿Idjira Jose warrada jāwā bλéca?”

²³ Jesuba jarasia:

–Bārāba nañ bedeada mλa jaradia: “Nēārã diabari, ara
bλdjida biabidua. Bλa Capernauñne oðara daiba ūrīsidaa.
Nama bλ purude bida abarica odua.”–

²⁴ Mañ awara jarasia:

–Mλa bārāa wārāda jaraya: ni abal Ācōrēneba bede-
abarida ara idji druade bia edadaca. ²⁵ Quīrānebadadua,
Elía basi ewaride Israel druade pēdra wērārara zocārã
panasidaa. Mañ ewaride poa ūbea ēsidra cue zeé baða
bērã jarrabada zesia. ²⁶ Baribλrλ Ācōrēba Elíara ni abal
pēdra wērã Israeldebema carebaðe wābié basía. Ātebλrλ
pēdra wērã Sidoñ druade Sarepta purude bλmaa wābisia. §

²⁷ Ara mañ quīrāca Eliseo basi ewaride aida bara beada
Israel druade zocārã panasidaa baribλrλ ādjirānebema
ni abalda idjia biabié basía. Ātebλrλ Siria druadebema
Naamaλda biabisia.–*

²⁸ Mañ ūrīsidaðe jūma dji jλrebada deðe duanλra
quīrūbucasidaa. ²⁹ Ara maλda Jesura puru dajadaa erre-
b̄ari ededapeða eya edaa tuca jira bλde batabuedi carea
edesidaa. ³⁰ Baribλrλ Jesura ara ādji daiðu necai wāsia.

‡ 4:18-19 Isaía 61:1-2; 58:6. § 4:26 1 Reye 17:1-16. * 4:27 2 Reye 5:1-14.

Jesuba ēberā jai bara ʘΛ biabida

Marco 1:21-28

³¹ Māwānacarea Jesura Galilea druađe Capernauļ puru-
ruđaa wāsia. Ānāūbada ewaride idjia jaradia ʘasia.

³² Bio cawa ʘladeba ebuđa jaradia ʘΛ bērā jūmarāba cawa
crīchadaé basía. ³³ Judiorā dji jΛrebada dede ēberā jai bara
ʘlda ʘasia. Cawaéne idjia jġgua jarasia:

³⁴ –ĶJesu Nazaredebema! ĶCārē cārēā दौरā mīā sē ʘΛ?
ĶDai bié ʘΛi carea zesica? Mā cawa ʘΛa ʘΛra caida: ĶʘΛra
Ācōrēba diabueđaa!–

³⁵ Maļ carea Jesuba idjía jarasia:

–Chupeadua. Idji cacuađebemada ēdrΛdua.–

Ara maļda jaiba ēberāra egode ʘaebipeđa ēdrΛsia.
BaribΛrΛ maļ ēberāra ni cārē siđa bié oé basía. ³⁶ Maļ
unusidađe jūmarāba cawa crīchadaé basía. Ādjiza iwidi
duanesidaa:

–Idji beđeaba Ķsāwā jāwā o ʘΛ? Idjia jarabΛrΛra
jairāba Ķjābadaa. Idjira ʘʘΛΛ ʘΛ bērā beđeabΛrΛđe jaira
ēdrΛcuabadaa.–

³⁷ Maļ bērā idjira puru caita ʘeaza bio trĶ ʘΛgasia.

Jesuba Simoļ Pedro pācōrē biabida

Mateo 8:14-15; Marco 1:29-31

³⁸ Judiorā dji jΛrebada dedeba ēdrΛpeđa Jesura Simoļ
dedaa wāsia. Mama Simoļ pācōrēđa bio cΛwa nūma-
sia. Maļ carea Jesua beđeja djuburiasidaa biabimārēā.

³⁹ Jesuba eđaa acΛpeđa dji cΛwamiara quēāsia. Ara maļda
cΛwamiara dugusia. Maļbe wērāra piradrΛpeđa ādjira ne
cobisia.

Jesuba zocārā biabicuada

Mateo 8:16-17; Marco 1:32-34

⁴⁰ QueubΛrΛđe zocārā quīrātanoa cacua bié ʘeada Je-
sumaa enesidaa. Jesuba idji jΛwara ādjirā ĶrĶ ʘΛpeđa
biabicuasias. ⁴¹ Ara maļ quīrāca zocārā jairāda ēberāra

cacuaɗebemada ẽdrɔɓicuasia. Ẽdrɔɓɔɗade nãwã bia jarasiɗaa: “ɓɓara wãrãda Ɔcõrẽ warraa!” Ɔɗjia cawa panasiɗaa idjira Ɔcõrẽba diai jarada ẽdrɔ edabarida. Mañ carea Jesuba ɗdjira quẽãbadjia chupeaɗamãrẽã.

Galileade jaradia nĩbaɗa

Marco 1:35-39

⁴² Diapedeɗa Jesura puru dajadaa wãsia ẽberã neẽmaa. Baribɔrɔ ẽberãrãba idjira jɔrɔ panasiɗaa. Unusidaɗe jarasiɗaa ɗdji purude bemãrẽã. ⁴³ Baribɔrɔ Jesuba ɗdjia jarasia:

–Mãa dewara puru beaɗe jaradiaida ɓɓa Ɔcõrẽra ze-
bɔrɔɗa ɗdji Boro bai carea. Mañ beɗea bia jaramãrẽã
Ɔcõrẽba mãra diabuesia.–

⁴⁴ Mañ bẽrã Jesuba judiorã druade dji jɔrebada deza jaradia wãsia.†

5

Beda quenapeɗaɗa

Mateo 4:18-22; Marco 1:16-20

¹ Ewari ɓa Jesura amene droma Genesare abada icawa ɓasia.* Mañne Ɔcõrẽ beɗea jaradia ɓɓa Ƴrĩni carea ẽberãrãra zocãrã idjima powua duanasidaa. ² Arima do icawa jãbada umé Ƴ panasiɗaa. Mañ jãba djibarirãba ɗdji beɗa jidabadada caita sɔgɔ panasiɗaa. ³ Mañne Jesura Simoɓ Pedro jãbaɗe ɓadopeɗa jarasia quẽsaarabe edemãrẽã. Mañbe jãbaɗe chũmepeda jũma arima du-anɔrãa jaradia ɓesia. ⁴ Jaradiaɗacarea Jesuba Simoɓa jarasia:

–Jãñbe ɓɓa jãbara do quẽsaara edepeda beɗa ɓariɗadua.–

⁵ Baribɔrɔ Simoɓba panusia:

† 4:44 Judiorã druua. Griego beɗeɗe ɔcɔrɔ cartade Judea druada wa Galileea druada ɓɓa ɓɓa. * 5:1 Genesare amenera idjaba Galileea abadaa.

–Jaradiabari, दौरा दामासि बेदा बारी पान्ला
 ँनद्रासिदाा. मावामिना नि कारे सिदा जिदादाे बासा.
 बारिबल्ला ब्ला मावा जारा ब्ला बेरा ङ्जाया.–

⁶ Ara mañda ãdjira beba barisidaa. Bio zocãrã jidabla
 berã dji beba jidabadara cõãblla basia. ⁷ Mañ carea de-
 wara jãbade beada jlwaba trãsidaa carebade zedamãrã.
 Zedapeda jãbara umena bedaba birasidaa. Mañba biru
 bæbododa basia. ⁸⁻¹⁰ Simoñ Pedroba idji ume panl
 bida beba zocãrã jidapedada unusidade cawa crichadae
 basia. Idji ume panlra Santiago idjaba Juañ basia. ãdjira
 Zebedeo warrarã basia. Mañne Simoñra Jesu caita wãpeda
 chirãborode cobepeda jarasia:

–Mã Boro, biara blla blra mã caitabemada ãyã wãida,
 mãra cadjirua obari berã.–

Jesuba Simoñra jarasia:

–Dauperarãdua, idiba ãtaa blra mã itea eberã
 enebarida beya.–

¹¹ ãdjirãba jãbara doya enenapeda jũma amesidaa.
 Mañbe Jesu ume wãsidaa.

Jesuba aida bara blla biabida

Mateo 8:1-4; Marco 1:40-44

¹² Ewari aba Jesura purude basia. Mañne eberã aidaba
 jũma bira blda jũesia.† Mañ eberãba Jesu unuside
 idji quirãpita chirãborode barru cobepeda nãwã quirã
 djuburiada iwidiisia:

–Mã Boro, blla quirã bllblla, mãra poya biabida blla.–

¹³ Mañne Jesuba jlwa ãrã bllbllade jarasia:

–Mãwã o quirã blla. ¡Biadua!–

† 5:12 Aidara Jesu ewaride wãrãda sãwã basida dadjirãba cawadae panla.
 Baribllra judiorãmaarã aba ãcõrẽblla poya biabida basia
 (Numero 12:9-12; 2 Reye 5:7). Mañ awara aba aidaba
 jidasira ãyã bade wãida basia (Levitico 13:45-46).

Ara maŕda aidara anisia. ¹⁴ Maŕne Jesuba idjía jarasia:
 –BΛ biadara ni aβala jararãdua. ãtebΛγΛ sacerdotemaa wãdua bΛra biasida unumãrẽã. Jãlbe ãcõrẽ quĩrãpita bia bei carea Moiseba jarada quĩrãca ne diacuadua.† Mãwã ëberãrãba cawadia bΛra wãrãda biasida.–

¹⁵ BaribΛγΛ Jesura trã bΛgaara wãsia. Maŕ bẽrã ëberãrãra zocãrã zebadjidaa idjia jaradia bΛ ùrĩni carea. Cacia bié beara zebadjidaa biabicuamãrẽã. ¹⁶ BaribΛγΛ Jesura edaude ëberã neẽmaa wãbadjia ãcõrẽa bedeai carea.

Jesuba ëberã cacua beu bΛ biabida

Mateo 9:1-8; Marco 2:1-12

¹⁷ Ewari aba Jesuba jaradia bΛde pariseorãda, judiorã ley jaradiabadarã sida arima duanasidaa. ãdjirãra Galilea druadeba, Judea druadeba idjaba Jerusaleã purudeba zepedada basía. Maŕne ãcõrẽ lβladẽba Jesuba cacua bié beara biabibadjia. ¹⁸ Mãwã bΛde λcΛγλba ëberã cacua beu bΛda idji cΛdade enenapeda eda ede quĩrãã panasidaa Jesu quĩrãpita bΛdi carea. ¹⁹ BaribΛγΛ ëberãrã cãbana nũmΛ bẽrã poya Jesuma jũebidaé basía. Maŕ carea ãdjirãba dji cacua beu bΛra de ãrã edesidaa. Maŕbe de ãrãbemada ogadapeda dji cacua beu bΛra dji cΛdadeba edaa bΛsidaa. Ëberãrã ãsi Jesu quĩrãpita bΛsidaa. ²⁰ Jesuba unusia ãdjia wãrãda ãjã panãda idjia cacua beu bΛra poya biabida. Maŕ carea dji cacua beu bΛa nãwã jarasia:

–Ache, bΛ cadjirua odara mãa quĩrãdoasia.–

²¹ Maŕ ùrĩsidaede arima duanΛ pariseorãba, judiorã ley jaradiabadarã bida nãwã crĩchasiadaa:

“Idjira ¿caida crĩcha bΛ? ¿Cãrẽ cãrẽã mãwã ãcõrẽ quĩrãpita bié bedeã bΛ? Aβa ãcõrẽbΛγΛ ëberãba cadjirua odara poya quĩrãdoaya.”

† 5:14 Levitico 14:1-32.

²² Baribɫɾɫ Jesuba ādjia crīcha panɫra cawaða bēřā nāwā iwīðisia:

–¿Cārē cārēã bārã soðe jāwā crīcha panɫ? ²³ Bārāmaarā ¿sāãgɫa zareaara ɬɫ? ¿Cadjirua oðara quĩrādoayaða aida wa nañ ēberā cacua beu ɬɫra piradrɫbipeða nĩbabida?

²⁴ Ācōrēba mñ, Nañ Djara Edaðara ɬɫsia nañ ējũāne du-anɫba cadjirua obadara quĩrādoamārēã. Mañra bārāa unubiya.–

Ara mañda dji cacua beu ɬɫa nāwā jarasia:

–Piradrɫdua. Bɫ cɫðara edapeða diguidaa wādua.–

²⁵ Ara māwā jarabɫɾɫde cacua beu ɬaðara pirabaripeða idji cɫðara edapeða jūmarā quĩrāpita nĩbaðe wāsia. Mañbe Ācōrēra bio bia jara ɬɫda diguidaa wāsia. ²⁶ Mañ unusiðade jūmarāba cawa crīchadaé basía. Mañ bēřā Ācōrēra bio bia jarasiðaa. Ācōrē wayaaðeba jarasiðaa:

–¿Iði wārāda ne ununaca waĩɬɫada unusiðaa!–

Jesuba Levi trɫna

Mateo 9:9-13; Marco 2:13-17

²⁷ Māwānacarea Jesu wābɫɾɫde parata Romanebema boro itea jɫɫɫ pebarida unusia. Idji trɫra Levi abadjidaa. Mañ ēberāra parata diabada deðe chūmasia. Jesuba unupeða jarasia:

–Mñ ume zedua.–

²⁸ Ara mañda Levira piradrɫpeða idjia o ɬaðara amepeða Jesu ume wāsia.

²⁹ Mañbe Jesu carea Leviba idji deðe ne coði waĩɬɫada osia. Zocārā Romanebema boro itea parata jɫɫɫ pebadarāda, dewara ēberārā siða ādji ume ne co panasiðaa.

³⁰ Mañ unusiðade judiorā ley jaradiabadarāba, pariseorā biða Jesu ume nĩbabadarāa nāwā bié jarasiðaa:

–¿Cārē cārēã parata jɫɫɫ pebadarā ume idjaða dewara cadjirua obadarā ume biða ābaa ne co panɫ?–

³¹ Jesuba ãdjía jarasia:

–Cacua bia beaba nêãrã diabarira jɔɔɔɔɔɔɔ. Aɔbe cacua bié beabɔɔɔ jɔɔɔɔɔɔɔ. ³² Mãra jipa bea trãi carea zeé bla, ãtebɔɔɔ cadjirua obadarãda trã bla ãcõrẽmaa zedamãrẽã.–

Ne coɔaca ewariɔebema

Mateo 9:14-17; Marco 2:18-22

³³ ãcɔɔɔɔɔ Jesua jarasiɔaa:

–Borocuebari Juaã ume nĩbabadarãba ãcõrẽa iwidibɔɔɔɔɔɔɔ ara cadrɔa ne coɔaca ewarira obadaa. Ara maã quĩrãca pariseorã epẽbadarã biɔa obadaa. Baribɔɔɔɔɔ bla ume nĩbabadarãba ¿sãwãerã oɔaca?–

³⁴ Jesuba ãdjía jarasia:

–Mãwãra wẽrã edabɔɔɔɔɔɔɔ ɔsɔɔɔɔɔ ewari o ɔɔɔɔɔ jidjia edoɔarãa ne coɔaca ewarida obica? ³⁵ Baribɔɔɔɔɔ ewari aɔa dewara eberãrãba idjira ãyã ededia. Maã ewariɔebɔɔɔɔɔ idjia edoɔarãba ne coɔaca ewarira oɔia.–

³⁶ Maã awara Jesuba ãdjía ne jara ɔɔɔɔɔɔ nãwã jarasia:

–Ni aɔaɔɔɔ wua djiwidida tɔɔɔɔɔ wua soreɔe capirudacaa. Mãwã oɔibɔɔɔ wua djiwidira ãrĩya. Maã awara dji wua djiwididi tɔɔara dji sore ume bia beéa.

³⁷ Idjaba ni aɔaɔɔɔ uva ɔa djiwidira animarã e oɔa dji soreɔe tɔɔacaa. Mãwã oɔibɔɔɔ aseabɔɔɔɔɔ animarã e oɔa dji sorera cõãya. Maãbe uva ɔara, animarã e oɔa siɔa aduaya. ³⁸ Maã carea uva ɔa djiwidira animarã e oɔa djiwidide tɔɔida paɔɔa. Mãwã umena dãrã droaɔia. ³⁹ Idjaba uva ɔa asea dji drõã doɔɔɔɔɔ djiwidira do quĩrãcaaa. ãtebɔɔɔ jarabaria: “Uva ɔa dji drõãra djiwididi cãyãbara biara bla.”–

6

Jesura ãnãũbada ewari djibaria

Mateo 12:1-8; Marco 2:23-28

¹ Ñnãũbada ewariđe Jesura idji ume nĩbabadarã sida eĩjũã trigo udade nĩbasidaa. Mama nĩnane Jesu ume nĩbabadarãba trigora tɿ edaɗapeɗa jɿwaba cɿratɿɗapeɗa co nĩbasidaa.*

² Ñcɿɿɿ pariseorãba mañ unusidade iwidişidaa:

–¿Bãrãba cãrẽ cãrẽã ñnãũbada ewariđe o cara panɿda o panɿ?–

³ Jesuba panusia:

–¿Bãrãba Ñcõrẽ Bedeara acɿɗacaca? Davi, idji ume nĩbabadarã sida jarra panasidade ¿sãwã osida?† ⁴ Davira Ñcõrẽ dede eda wãpeɗa Ñcõrẽ quirãpita ɓada paɿda edaşia. Mañ paɿra ¿aɓabe sacerdoterãba coɗida panasidaéca? Baribɿɿ Daviba copeɗa idji ume nĩbabadarãa diasia.–

⁵ Idjaba Jesuba jarasia:

–Mã, Nañ Djara Edaɗara ñnãũbada ewari djiɿbaria.–

Jesuba ñnãũbada ewariđe eberã biabida

Mateo 12:9-14; Marco 3:1-6

⁶ Dewara ñnãũbada ewariđe Jesura judiorã dji jɿrebada dedaa wãpeɗa jaradia ɓasia. Mama eberã jɿwa ara beu ɓɿda ɓasia. ⁷ Judiorã ley jaradiabadarãda, pariseorã sida panasidaa. Ñdjia Jesura acɿ panasidaa ñnãũbada ewariđe eberã jɿwa beu ɓɿda biabi cawaya. Biabisira bié jaradida cɿticha panasidaa. ⁸ Baribɿɿ ãdjia cɿticha panɿra Jesuba cawa ɓada bẽrã dji eberã jɿwa beu ɓɿla nãwã jarasia:

–Piradrɿpeɗa eşi nũmane zedua.–

Ara maɿda dji eberãra piradrɿpeɗa eşi nũmane wãşia.

⁹ Maɿbe Jesuba ãdjia jarasia:

–Mãa bãrãa iwidişia: ñnãũbada ewariđe ¿cãrẽda oɗida panɿ? ¿Biada wa cadjiruada? ¿Djãrã carebaida wa idu beubida?–

¹⁰ Maɿbe arima panɿra acɿpeɗa dji eberãa nãwã jarasia:

* 6:1 Deuteronomio 23:24-25. † 6:3 1 Samuel 21:1-6.

–Jɿwa jiradua.–

Māwā jirabɿɿɿe idji jɿwara biasia. ¹¹ Mañ carea arima panɿra bio quĩrũnapeda ādjiduba iwidi duanesidaa Jesura sāvā ođi cawaya.

Jesuba ēberā doce edada
Mateo 10:1-4; Marco 3:13-19

¹² Ewari aba Jesura eyadaa wāsia. Mama Ācōrēa iwidi ɿɿɿda ɿnadrɿsia. ¹³ Āsa baɿacarea idji ēpē ɿeara ābaa trɿɿcuapeda doce edasia. Mañ doce edadara idjia trɿ ɿɿsia “mɿa diabuedarā.”[‡] ¹⁴ Ādji trɿra naɿgɿa: Simoɿ (Jesuba idjira trɿ ɿɿsia Pedro), dji djaba Andre, Santiago,[§] Juañ, Pelipe, Bartolomé,¹⁵ Mateo, Tomá, Alpeo warra, Santiago, Simoɿ Zelote abada,¹⁶ Santiago djaba Juda, idjaba Juda Iscariote. Jĩrũare maɿgɿaba Jesura jidabisia.

Jesuba cābana duanɿa jaradiada
Mateo 4:23-25

¹⁷ Maɿbe Jesura idjia edadarā ume eyadeba edaa zesidaa. Jewedade idji ēpē ɿea zocārā panɿ ume idjaba ēberārā cābana zebɿda ume ɿesia. Mañ ēberārāra Judea druadeba, Jerusaleɿneba, pusa icawabema puru Tirodeba idjaba Sidoɿneba zesesdaa Jesuba jaradia ɿɿ ũrĩni carea idjaba cacua bié ɿeara biabicuamārēā. ¹⁸ Mañ awara Jesuba jai ɿeara ēberārā cacuadebemada āyā jɿrecuasias. ¹⁹ Jũma dji cacua bié ɿeaba idjira tā quĩrĩā panasidaa Ācōrē ɿɿɿadeba biabi ɿɿ bērā.

Dadji bia ɿeadi Jesuba jarada
Mateo 5:3-12

²⁰ Jesuba idji ēpē ɿea acɿpeda nāvā jarasia:

[‡] 6:13 mɿa diabuedarā. Cāpũrĩā bedede jara ɿɿa “apóstoles.” [§] 6:14 Mañ Santiagora idjaba Jacobo abadaa. Cāpũrĩā bedede Santiago trɿra zesias “San Jacobo” isabe jarabɿɿɿe.

Bio bia beadia bārã dji ne neé panlra Ācōrēba bārāra pe erobla bēřã.

²¹ Bio bia beadia jarra beara Ācōrēba jāwũābi bēřã.*

Bio bia beadia sopuaba jĩã beara Ācōrēba łalsriđabi bēřã.†

²² Bio bia beadia ēberāba mĩ, Nał Djara Edada carea bārã quĩrãmabładađe, igarabładađe idjaba bié jarabładađe.

²³ Bārã bié obładađe bio capiriadađua, bārāba nebıa waıbłada bajāne eropanani bēřã.‡

Ādji drõã naēnabemarāba Ācōrēneba beđeabadarāra ara mał quĩrāca bié obadjıđaa.

²⁴ Barıblrl mĩã djuburi beadia bārã dji ne bara beara.

Bārāba eropanłneba necai panł bēřã nocoarebema ewariđe necai pananaéa.

²⁵ Mĩã djuburi beadia bio ne co panłneba jāwũā beara, nocoarebema ewariđe jarra panani bēřã.

Mĩã djuburi beadia ara nawena ipıđa beara nocoarebema ewariđe jĩāni bēřã idjaba sopuadı bēřã.

²⁶ Mĩã djuburi beadia ēberārāba bārāda bıa jarađıblrl.

Bārã drõã naēnabemarāba ēberārã Ācōrē trłneba sewa jaradia beara bıa jarabadjıđaa.

Dadji dji quĩrūrã quĩrĩānıda panł

Mateo 5:38-42, 44

²⁷ Barıblrl mĩã jara łł ũrĩ panła jaraya: bārã dji quĩrūra quĩrĩānadua. Bārã quĩrāma panlra bıa ođadua.

²⁸ Bārã bié jarabadara bıa jarađadua. Bārã bié obada carea Ācōrēa iwıđıdadua ādjırāra carebamārēã. ²⁹ Ałalba błda urıdarrađe uıblrl, dewarabema urıdarrađe idu ubıdua.

* 6:21 Jeremia 31:25. Bio bıa beadia jarra beara Ācōrēba jāwũābi bēřã. Małba nał crĩcha sıđa đıa łł: “Bio bıa beadia sođeba Ācōrē cawa quĩrĩã beara, Ācōrēba cawabi bēřã.” † 6:21

Salmo 126:5-6; Isafa 57:18; 61:2-3; Apocalıpsi 7:16-17. ‡ 6:23 2 Cronica 36:16.

Abaiba bla cacuađe jã ɓaɗebemada aba jãrĩɓɓɓɓ, de-warabema bla jã ɓa sɩda idu edebidua. ³⁰ Abaiba bla ne iwɩɗɩɓɓɓɓ, wãgarãdua. Maã awara bla eroɓaɗebemada abalɓa jãrĩsira iwɩɗɩrãdua jêda diamãrêã. ³¹ Bãrãba quĩrĩã panla djãrãba bãrãra bia oɗida. Ara maã quĩrãca bãrãba djãrãra bia oɗadua.

³² Ababe bãrã dji biarãɗɗɗ quĩrĩã panɓɓɓɓ, ¿caiba bãrãra bia jarai? Cadjirua obadarã biɗa ãdji dji biarãra quĩrĩãbadaa. ³³ Maã awara ababe bãrã dji biarãɗɗɗ bia oɗɩɓɓɓɓ, ¿caiba bãrãra bia jarai? Cadjirua obadarã biɗa ara maã quĩrãca obadaa. ³⁴ Maã awara bãrãba ababe dji poya jêda diaɗida beaa diaɗɩɓɓɓɓ ¿caiba bãrãra bia jarai? Cadjirua obadarã biɗa ara maã quĩrãca obadaa ãdjia diapeaɗara waya jêda edaɗida crĩcha panɓ bẽrã.

³⁵ Maã carea bãrã dji quĩrũra quĩrĩãnadua. ãdjirãra bia oɗadua. ãdjirãa ne diaɗadua. Barɩɓɓɓɓ diabɗaɗe ãdjirãneba edaɗida crĩcharãnadua. Mãwãɓɓɓɓ bãrãba ãcõrẽneba edaɗira bio waiɓla ɓaya idjaba unubidia wãrãda bãrãra ãcõrẽ dji dromaara ɓa warrarãda. Idjia cadjirua obadarãda, idjia bia ɓaɗa aɗaca sɩda idji biaɗeba carebabaria. ³⁶ Ara maã quĩrãca bãrãba quĩrã djuburia ɓeada panla bãrã Zeza bajãne ɓa quĩrã djuburiabari quĩrãca.

Djãrã bié jarabadaɗebema
Mateo 7:1-5

³⁷ Djãrãra bié jararãnadua ãcõrẽba bãrã bié jararãmãrêã. Ni abalɗa beɗeade ɓaɗa arãnadua, ãcõrẽba bãrãda beɗeade ɓeada arãmãrêã. Bãrã bié opeɗaɗara quĩrãdoaɗadua. Mãwã bãrãba bié opeɗaɗara ãcõrẽba quĩrãdoaya. ³⁸ Djãrãa ne diaɗadua. Mãwãɓɓɓɓ ãcõrẽba bãrã bio aɗuba diaya ẽ bio birapeɗa cuguzoa ɓa quĩrãca. Idjia diaya bãrãba djãrãa diabada quĩrãca.–

³⁹ Mañ awara Jesuba jarasia:

-¿Dauberrea ɛlba dewara dauberrea ɛlda poya eronĩbaica? ¿Eronĩbaibɛɛɛ, ādjira umena uriaɛɛ ɛaɛɛɛɛ? ⁴⁰ Ne cawa quĩrĩã ɛlɛɛ dji jaradiabari cāyābara ne cawaara ɛlɛɛ. Baribɛɛɛ idjia bio cawaɛɛɛɛɛ dji jaradiabari quĩrĩã ɛyɛɛ.

⁴¹ Bārāba ¿cārɛ cārɛã nejarra djārã dauɛɛ ɛlda acɛɛɛɛɛ? ¿Sāwāɛrã bacuru waiɛɛɛ bādji dauɛɛ ɛlda acɛɛɛɛɛ? ⁴² Bacuru waiɛɛɛ bādji dauɛɛ ɛlda ununaɛɛ panɛɛɛɛɛ ¿sāwā djārã nāwā jaradi? “Nejarra ɛɛ dauɛɛ ɛlɛɛ m̃lɛ auɛɛɛɛɛ.” ¿Bārāba jarabada quĩrĩã oɛɛɛɛ! Naārã bacuru waiɛɛɛ bādji dauɛɛ ɛlda auɛɛɛɛɛɛɛ. Māwā poya ununia nejarra djārã dauɛɛ ɛlɛɛ auɛɛɛɛɛɛɛ carea. Ara mañ quĩrĩã ɛlɛɛ cadjirua o ɛlɛɛ naārã idu ɛlɛɛɛ. Mañɛɛɛɛɛ djārãɛ carebaida ɛlɛɛ.-

Bacurura dji nejõneba cawabadaa

Mateo 7:15-20; 12:34-35

⁴³ Bacuru cadjiruaba nejõ biada zaucaa. Ara mañ quĩrĩã bacuru biaba nejõ cadjiruada zaucaa. ⁴⁴ Bacurura dji nejõneba cawabadaa. Arɛɛ bara ɛlba higojõɛɛɛ zaucaa. Idjaba jũichichiba uvada zaucaa. ⁴⁵ Ara mañ quĩrĩã ɛɛɛɛɛ biaba idji soɛɛ ne bia eroɛɛɛɛɛɛɛ ne biada jarabaria. Baribɛɛɛ ɛɛɛɛɛ cadjiruaba idji soɛɛ ne cadjirua eroɛɛɛɛɛɛɛ ne cadjiruada jarabaria. ɛɛɛɛɛɛɛ idji soɛɛ crĩcha ɛlɛɛ quĩrĩã ɛɛɛɛɛɛɛɛ.

De uménebema

Mateo 7:24-27

⁴⁶ M̃lɛɛ jara ɛlɛɛ bārāba oɛɛɛɛɛ. Mañɛɛɛ ¿cārɛ cārɛã m̃lɛɛ bārã boroɛɛɛ abada? ⁴⁷ M̃lɛɛɛ zebɛɛɛɛɛ m̃lɛɛ ɛɛɛɛɛɛɛ ɛrĩɛɛɛɛɛ ɛrĩã oibɛɛɛɛ m̃lɛɛ jaraya idjira cai quĩrĩã ɛlɛɛ. ⁴⁸ Idjira ɛɛɛɛɛɛɛ de obɛɛɛ quĩrĩã ɛlɛɛ. Mañ ɛɛɛɛɛɛɛ bio ɛɛɛ corosia ɛɛɛ mõgara zarea unubɛɛɛɛɛɛ. Mañ ãrã

de jĩrũra u nũmasia. Maĩ dera bio zarea nũma bẽrã do waiþla zebraude cora edeé basía. ⁴⁹ Baribara mĩ bededa ũrĩpeda ijãera naĩ quĩrãca þla. Eberãba deda osia baribara de jĩrũra edu ué basía. Maĩ bẽrã do waiþla zebraude idji dera cora wãsia. Abeda jũma arĩsia.-

7

*Jesuba sordaorã boro nezoca biabiãa**Mateo 8:5-13*

¹ Jesuba eberãrãa mãwã jaradacarea Capernaũnaa wãsia. ² Mama sordaorã boroda þasia. Idjia nezoca bio quĩrã þlada eroþasia. Baribara maĩ nezocara cacua bié þa bẽrã jũãcãyã nũmasia. ³ Dji sordaorã boroba Jesudebema ũrĩside lara judiorã dji dromarãda Jesumaa diabuesia idji nezoca biabide zemãrẽã. ⁴ Adjirãra wãnapeda nãwã bedea djuburiasidãa:

-Jã sordaorã borora eberã biala. Maĩ bẽrã bia þla bla carebaida. ⁵ Idjia dadji judiorãra bio quĩrã þa bẽrã dadjirã dji jarebada deda o diasia.-

⁶ Mãwã jarapedada bẽrã Jesura adji ume sordaorã boro dedaa wãsia. Baribara de caita jũþlada sordaorã boroba idji dji biarãda Jesua nãwã jarade diabuesia:

-Mã Boro, mãra dji biaé bẽrã, biara þla bara mã dede eda zeéda. ⁷ Maĩ carea mãra bamaa wãé basía. Baribara mĩ nezoca biamãrẽã bla jãmaþa jaraþara biaya. ⁸ Mã boroba jara þara mãra ijãida þla. Idjãba mãra jara þara sordaorã mĩ jawaeda þeaba ijãnida þara; mãra aþala zeduada aþara zebaria; wãduada aþara, wãbaria; idjãba mĩ nezocaa nãwã oduada aþara ara mãda idjia obaria.-

⁹ Maĩ ũrĩside Jesuba idjidebemada bia crĩchasia. Maĩ carea idji epẽ þara aþada þara:

-Mãra þara: naĩ eberãba bio ijã þa quĩrãca israelerã tãena ni aþa bida unucã.-

¹⁰ Sordaorã boroba diabuedarã jêda wãsidade unusidãa nezoca cacua bié ðadara biasida.

Jesuba pëdra wërã warra biabida

¹¹ Mãwãnacarea Jesura, idji ume nĩbabadarã sida Naiĩ puruðaa wãsidãa. ãdjirã ume ëberãrãra zocãrã wãsidãa. ¹² Jesu dji puruðe eða wãbada caita jũëside unusia ëberãrãba cũdra jaidadada tãbaride edebadada. Dji papara pëdra wërã basia. Ababe maĩ warrada erobasia. Dji pëdra wërã ume ëberãrãra cãbana duanasidãa. ¹³ Jesuba dji pëdra wërãra mĩã djuburi unupeða nãwã jarasia:

–Waa jĩãrãdua.–

¹⁴ Maĩbe caita wãpeða dji bẽwãrã edebada bacuruda tãsia. Maĩ carea dji edebadarãra nũpanesidãa. Maĩne Jesuba jarasia:

–Cũdra, mĩã bĩã jaraya, piradrãdua.–

¹⁵ Ara maĩda dji beu ðadara piradrãpeða bedeiasia. Maĩbe Jesuba idjira dji papaa diasia. ¹⁶ Maĩ carea dji arima duanãra bio dauperasidãa. Jũmarãba ãcõrãra nãwã bia jarasidãa:

–Wãrãda ãcõrãneba bedebari dji dromada dadjirã tãẽna jũësia. ãcõrãba idji purura carebaðe ze ðã.–

¹⁷ Maĩ bërã Jesura jũma Judea druade idjaba mama caita ðea puruðe bida trã ðãgasia.

Jesuba Borocuebari Juaĩnebema jaraða

Mateo 11:2-19

¹⁸⁻¹⁹ Juaĩ ume nĩbapedadaba Jesuba odara Juaĩã jũma nẽbãrsidãa. Maĩ carea Juaĩba umé trãpeða Jesua nãwã iwidiðe wãbisia: “¿Bãra dji zeida ðadaca, wa dewarada jããnida panã?”

²⁰ Ara maĩda Jesumaa wãnapeda iwidisidãa:

–Borocuebari Juałba दौरा blmaa diabuesia. Idjia nãwã iwidiibisia: “¿Blra dji zeida ðaðaca, wa dewarada jłãnida panł?”–

²¹ Ara mañ ewariđe Jesuba cacua bié ðeada, jai bara ðeada, dauberrea ðea sida zocãrã biabicua ðasia. ²² Mañ bẽrã Jesuba ãdjía nãwã panusia:

–Bãrãba unu panłda idjaba ùrĩ panłda Juałba jarade wãnadua: dauberrea ðeada unu panł, jĩrũ bié ðeada bia nĩnaa, aida bara ðeada biasidaa, clwłrł qui ðeada ùrĩ panł, idjaba beupedaðara łrẽbacuasidaa. Mañ awara ne neé quedeaba bede bia ãcõrẽba carebaidebemada ùrĩ panł.* ²³ Mł igaraé ijã blra bio bia ðaya.–

²⁴ Juałba diabuedarã wãpedaðacarea Jesuba arima duanł Juałnebemada nãwã jarasia:

–Èjũã põasa ewaraga blðaa bãrãba Juał acłe wãside ÷cãrẽda ununida crĩchasiða? ¿Nãũrãba cha ureurea eronũmłda ununida crĩchasiðaca?† ²⁵ Mãwã crĩchadaé basía. Małda ÷cãrẽda ununida crĩchasiða? ¿Èberã bio djio blada ununida crĩchasiðaca? Mãwãé; dji bio djio ðea, jũma nebia eroðeara dji bororã de dromane panabadaa.

²⁶ Małda ÷cãrẽda ununida crĩchasiða? ¿ãcõrẽneba bedeabarida ununida crĩchasiðaca? Mãë, ãcõrẽneba bedeabarida acłe wãsidea. Juałra ãcõrẽneba bedeabari dji dromaa. ²⁷ Idjidebemada ãcõrẽ Bedeade nãwã bl ðla:

Bede jarabarida mła bl na diabueya bl o jarimãrẽã.‡

²⁸ Mła jaraya: nał èjũãne ni abalda Juał cãyãbara dji dromaara bléa.§ Baribłrł ãcõrẽ puruðebema dji eðara

* 7:22 Isaiá 29:18-19; 35:5-6; 26:19. † 7:24 Nãũrãba cha ureurea eronũmłda. Małba jara bl “èberã peramiaida blada.” ‡ 7:27 Malaquía 3:1. § 7:28 Nał èjũãne ni abalda. Griego bedede nãwã bl ðla: “Wẽrãrãba topedaðebemada.”

quiruda idji cāyābara dji dromaara ɛla.-*

²⁹ Jesuba jara ɛl ūrīsidade ēberārāba, Romanebema boro itea parata jɛɛɛ pebadarā biɛa jarasidaa Ācōrēba o ɛlra jipa ɛlda, Juaɛba ādjirāra borocueɛa bēra.

³⁰ Baribɛɛɛ pariseorāba, judiorā ley jaradiabadarā biɛa Ācōrēba ādji itea o quĩrĩ ɛɛara igarasidaa. Maɛ carea Juaɛba ādjirāra borocueé basía.

³¹ Dadjirā Boro Jesuba idjaba jarasia:

–Iɛibema ēberārāra ɛcārē quĩrāca paɛɛ? ³² Purude warrarā jemene paɛɛne nāwā ijarabada quĩrāca paɛɛ:

Daiba chiru zasidade bārāra caridaé basía.

Sopuɛdebema trɛɛbi trɛɛsidade bārāra jĩnaé basía.

³³ Bārāra ara maɛ quĩrāca paɛɛ. Juaɛ zesiɛe bariduada coca basía idjaba uva ɛa aseada doca basía. Maɛne bārāba jarasidaa idjira jai bara ɛlda. ³⁴ Maɛbe mɛ, Naɛ Djara Eɛɛara ze ɛla. Mɛa ne jūmada cobaria idjaba ne jūmada dobaria. Maɛne bārāba jarabadaa mɛra ne coya ɛlda idjaba itua awua ɛlda. Maɛ awara jarabadaa mɛra cadjirua obadarā ume, Romanebema boro itea parata jɛɛɛ pebadarā ume biɛa nĩbabarida. ³⁵ Baribɛɛɛ cawa paɛɛɛ Ācōrē necawaara jipa ɛlda idji ĩjā paɛɛɛba jipa obada bēra.–

Pariseo Simoɛ dede Jesu ne coɛa

³⁶ Pariseoda basía. Maɛ pariseoba Jesura eɛosia idjima ne coɛe wāmārēa. Ara maɛda Jesura wāpeɛa ne co chūmesia. ³⁷ Maɛ purude wērā bio cadjirua obarida basía. Maɛ wērāba Jesu pariseo dede ne co ɛlda cawasiɛe alabastro mōgara oɛɛɛe querada enesia.† ³⁸ Jesu caita coɛpeɛa

* 7:28 ɛcɛɛɛɛmaarā Jesuba versículo 29, 30 siɛa jarasia.

† 7:37 Alabastro mōgarara cuaracuara ɛla. Mācua zareaé ɛl bēra ne obadaa. Judiorāba alabastroa Egipto druɛɛɛba enebadjidaa. Jūma alabastro oɛɛara nēɛla ɛla.

jĩã ɓɓa idji dauɓaba Jesu jĩrũra sɓɓasia. Maɓbe idji buɗaba jarepeɗa Jesu jĩrũra isõpeɗa idjia quera enenaba pɓɓasia.

³⁹ Maɓ unuside Jesu edoɗa pariseoba nãwã crĩchasia: “Naɓ ẽberãda wãrãda Æcõrẽneba bedeabari baɗabara cawacasia cadjirua obari wẽrãba jãwã o ɓɓa.”

⁴⁰ Maɓ carea Jesuba nãwã jarasia:

–Simoɓ, mɓa ɓɓa ne jara quĩrĩã ɓɓa.–

Simoɓba jarasia:

–Mãẽteara jaradua, Jaradiabari.–

Jesuba jarasia:

⁴¹ –Ëberãda umé panasiɗaa. Ædjia ẽberã bara ɓɓa diai bara panasiɗaa. Aɓaɓba quiniento ewari trajabɓɓɗe edabari quĩrãca diaida ɓasia.† Dewarabemaba cincuenta ewari trajabɓɓɗe edabari quĩrãca diaida ɓasia.

⁴² Baribɓɓã Ædjia poya diadaéda cawada bẽrã, dji bara ɓɓa ẽberãba Ædjia diaɗida panɓra quĩrãdoasia. Mɓa ɓɓa iwiɗiya: ¿sãɓɓa dji bara ɓɓa ẽberãra biara quĩrĩã?–

⁴³ Simoɓba panusia:

–Mɓmaarã dji auɗuara diaida baɗaba biara quĩrĩãya.–

Jesuba jarasia:

–Bɓa aride panusia.–

⁴⁴ Maɓbe wẽrãmaa acɓpeɗa Simoɓa jarasia:

–¿Bɓa naɓ wẽrãra unu ɓɓca? Bɓ dede jũẽside mɓ jĩrũ sɓɓamãrẽã ɓɓa baidoda diaé basía, baribɓɓã naɓ wẽrãba ara idji dauɓaba mɓ jĩrũra sɓɓapeɗa idji buɗaba põasa jaresia. ⁴⁵ Mɓ jũẽside bia edai carea ɓɓa isõé basía, baribɓɓã naɓ wẽrãba mɓ jĩrũra isõ jõé ɓɓa. ⁴⁶ Mɓ bia edai carea ɓɓa mɓ boro ãrã olivo dragara weaé basía, baribɓɓã naɓ wẽrãba mɓ jĩrũra queraba pɓɓasia. ⁴⁷ Maɓ bẽrã mɓa

† 7:41 Quiniento ewari trajabɓɓɗe edabari quĩrãca. Griego bedeade ɓɓa ɓɓa “quinientos denarios.”

nāwā jaraya: idjia cadjirua zocārā ođara mĭa jūma quĩrādoasia. Mañ carea idjia mĭra bio quĩrĩā ðla. Baribɫɫ aɰaɫba mācua cadjirua ođáeda mĭa quĩrādoaiɫɫ maĭba mĭra mācua quĩrĩā ðaéa.–

⁴⁸ Mañbe idjia wērāa jarasia:

–Bla cadjirua ođara mĭa jūma quĩrādoasia.–

⁴⁹ Baribɫɫ dewararā arima ne co chūmeaba nāwā jara duanesidaa:

–Nañra ¿caida crĩcha ðɫ? ¿Māwāra dewaraba cadjirua ođara idjia poya quĩrādoaida ðɫca?–

⁵⁰ Mañne Jesuba wērāa jarasia:

–Bla mĭra ijāna bēřā cadjiruadebemada ēdrɫsia. Necai wādua.–

8

Wērārāba Jesu careba panana

¹ Māwānacarea Jesura puru waiðla ðeaza idjaba puru zaque ðeaza wāsia. Mañne jarabadjia Ācōrēra ādji Boro bai carea zebɫɫda. Mañ beðea bia jaradia nĩne idjia doce edađarāda idji ume nĩbabadjidaa. ² Mañ awara wērārāda idji ume nĩbabadjidaa. Mañ wērārā ĩcɫɫ cacua bié beada Jesuba biabisia idjaba ĩcɫɫ jai bara beađada Jesuba dji jaira āyā jɫretasia. Aɰa Maria Magdalena basía.* Jesuba idji cacuadebemada jairāda siete āyā jɫretasia. ³ Cuza quima Juana sida ðasia. Cuzaba Herode deðebemada jūma cawa obadjia.† Susana sida ðasia. Mañ awara dewara wērārāda zocārā panasidaa. Ādjirāba Jesu carebadi carea ne diabadjidaa.

* 8:2 Maria Magdalenara Magdala puruðebema bēřā māwā trĭ jarabadjidaa. † 8:3 Mañ Herodera Antipa trĭ jarabadjidaa.

Pea pođadebema ne jara ʘΛ

Mateo 13:1-9; Marco 4:1-9

⁴ Zocārā ēberārā puruzabemada Jesumaa zesidaa. Maļne ne jara ʘΛdeba Jesuba ādjirāa nāwā jaradiasia:

⁵ –Ēberāda idji ējūāne ne pođe wāsia. Māwā po nīne ʘΛΛΛ tara ode ʘaecuasias. Maļ bērā ēberārāba ʘrā tΛ-gasidaa idjaba ībanaba mīcuasidaa. ⁶ ʘΛΛΛ tara mōgara ʘrā egoro nāūcha ʘΛde ʘaecuasias. Tununacarea mācua baido neé ʘΛ bērā jūma purrubasias. ⁷ ʘΛΛΛ tara ējūā ʘΛida ʘΛde ʘaecuasias. Tununacarea jʘcara ʘΛΛ bara ʘΛba ʘΛrá quenasia. ⁸ BaribʘΛΛ ʘΛΛΛ tara ējūā biade ʘaecuasias. Maļ tara bia waridapeđa bio zausidaa.–‡

Māwā jarapeđa Jesuba jīgua jarasia:

–Dji cʘwʘΛΛΛ bara ʘΛba quīrācuīta ūrīdua.–

Pea pođadebema Jesuba cawa jarađa

Mateo 13:10-23; Marco 4:10-20

⁹ Maļ carea Jesu ume nībabadarāba idjía iwīdisidaa:

–ʘΛa māwā ne jara ʘΛdeba jaradiađaba ʘcārēda jara ʘΛ?–

¹⁰ Jesuba panusia:

–Ācōrēba ēberārā pe eroʘΛdebemada jūmarāa cawabié ʘΛmīna bārāa cawabi ʘΛa. BaribʘΛΛ dewararāa mĶa ne jara ʘΛdeba beđe ʘΛa Ācōrē cartade jara ʘΛra māwāmārēā. Nāwā jara ʘΛa:

Naļ ēberārāba ūrī panʘΛmīna cawadaéa. Unu panʘΛmīna cawadaéa.§

¹¹ MĶa ne jara ʘΛdeba jarađara naļgĶa: dji tara Ācōrē beđeaa. ¹² Ta ode ʘaedeaba naļda jara ʘΛa: ʘΛΛΛ ēberārāba Ācōrē beđeada ūrīnapeđa diauruba maļ beđe ʘΛdjī sođe jūēnara quīrādoabibaria ījārānamārēā. Māwā ādjirāra cadjiruadebemada ēdʘΛeacaa. ¹³ Ta mōgara

‡ 8:8 Bio zausidaa. Griego beđeade ʘΛ ʘΛa: “Ta ʘba quiruba cien tada diasia.” § 8:10 Isaía 6:9.

l̃r̃l̃ egoro nãũcha ðl̃de ðaeddaba nałda jara ðla: łcłrl̃ ěberãrãba Ācõrẽ bedeeda bio ðsl̃rida edabadaa baribl̃rl̃ bio carra jidadaca bẽrã soðeba ijãnacaa. Mał bẽrã dãrãéne bia mĩgabłdade idu ðłbadaa. ¹⁴ Ta ějũã łrl̃ida ðl̃de ðaeddaba nałda jara ðla: łcłrl̃ ěberãrãba Ācõrẽ bedeeda ũrĩnapeda nał ějũãne sãwã bia ðeada, ne jũma eroðeada, sãwã ðsl̃ridadi sida biara crĩchabadaa. Mał bẽrã adjia ũrĩpedadara igaradapeda waridacaa. ¹⁵ Baribl̃rl̃ ta ějũã biade ðaeddaba nałda jara ðla: so jipa ðeaba idjaba crĩcha bia ðeaba Ācõrẽ bedeara ũrĩnapeda wãrãda ijãbadaa. Adjia ijã panlra idu ðłdacaa bẽrã ne biada obadaa.

İbĩrãnebema ne jara ðl̃

Mateo 5:14-15; Marco 4:21-25

¹⁶ Ni aðalba ĩbĩrãda coadapeda mẽrã nũmlnacaa wa epedeco droma edre ðłdacaa.* Ātebl̃rl̃ łtl̃ dji ĩbĩrã ðłbadade nũmlbadaa dji dede eða zebłdarãba łnaa un-unamãrẽã. ¹⁷ Ara mał quĩrãca ne jũma ebuda ðłéra mẽrã ðeéa. Dadjia cawadaé panlra Ācõrẽba ebuda cawabiya. ¹⁸ Mał bẽrã bio quĩrãcuĩta ũrĩ pananadua. Aðalba wãrãda cawaibl̃rl̃, Ācõrẽba auðuara cawabiya. Baribl̃rl̃ adua ðl̃ba cawa ðlda crĩchaibl̃rl̃ idjia crĩcha ðl̃ sida Ācõrẽba jãrĩya.

Jesu ěberãrã idjimaa zepedada

Mateo 12:46-50; Marco 3:31-35

¹⁹ Ewari aða Jesu papaba, idji djabarã biða idjira acłde wãsidaa. Baribl̃rl̃ poya araa jũenáe basía ěberãrãda zocãrã duanl̃ bẽrã. ²⁰ Mał carea łcłrl̃ba idjia jarasidaa:

–Bl̃ papara, bl̃ djabarã sida dajadaare panla. Adjia bl̃ acłde ze panla.–

* ^{8:16} Mẽrã nũmlnacaa. Griego bedeede ðl̃ ðla: “Cłda edre ðłdacaa.”

²¹ Jesuba jarasia:

–Ācōrē beḏea ūrīnapeda ijā beada m̄l papaa idjaba m̄l djabarāa.–

Jesuba amene bogozoara tumabiḏa

Mateo 8:23-27; Marco 4:35-41

²² Ewari aba Jesuba idji ume nībabadarāa nāwā jarasia:

–Amene wa quīrārē wānadr̄.–

Ara maḏda jābade ḃadodapeda wāsīḏaa. ²³ Chāḃlḃade Jesura cāi ḃasia. Māwā ḃlḃe nāūrāda dji cāḃāyā puá nūmesia. Maḏ bērā jābara baidoba biru ḃaeḃoḃosia. Aḃeda minijīchiade panasīḏaa. ²⁴ Maḏ carea Jesura ḏr̄ḏmanapeda nāwā jarasīḏaa:

–jJaradiabari, Jaradiabari, dadjirāra ḃarruboḃoḃaa!–

Jesura pirḃaripeda nāūrāa, baido bogozoa biḏa jarasia tumanamārēā. Ara maḏda jūma tuma nūmesia. ²⁵ Maḏbe idji ume nībabadarāa nāwā jarasia:

–Bārāba ijā panlra ḃsāwāsi?–

Bariblr̄l idji ume nībabadarāba ne wayaaba cawa crīchadaé basía. Ara ḏdjiduba iwidi duanesīḏaa:

–ḃNaḏgla caida jāwā ḃl? Idji beḏeara nāūrāba, baido bogozoa biḏa ijābadaa.–†

Jesuba jai zocārā āyā jlr̄etaḏa

Mateo 8:28-34; Marco 5:1-20

²⁶ Amene chānapeda Gerasa druade jūēsīḏaa.‡ Gerasara Galilea amene wa quīrārē ḃla. ²⁷ Jesu drua ḃadoblr̄lḃe ēberā maḏ puruḃebemada idjimaa zesia. Maḏ ēberāra jai bara ḃlḃa dārāḃlr̄l basía. Idjia cacuaḃe ni cārē siḏa jḃca basía. Deḃe biḏa ḃaca basía, āteblr̄l beuḃarā tḃaribada uriaḃe ḃabadjia. ²⁸ Idjia Jesu unusīḃe ḃiasia. Maḏbe Jesu quīrāpita chirāborode coḃepeda jīgua jarasia:

† 8:25 Salmo 107:28-30. ‡ 8:26 Gerasa. Griego beḃeade ḏclrl̄ cartade “Gadara” ḃl ḃla.

–Jesu, Ācōrē dji Dromaara Ʌλ Warra, ¿cārē cārēã mλra mīã sē Ʌλ? ¡Mλ djuburia mλra bié Ʌλrãdua!–

²⁹Jaiba māvã jarasia Jesuba mañ ēberã cacuaɛbemada ēɔrλmārēã jaraɔa bēã. DārãɅλrλ basía mañ jaiba ēberãra bié o eroɅλda. Dewararãba dji ēberãra carenaba jλnapeda quiãrcuita wagabadjidamīna carenara tucuapeda ēberã neémaa jaiba edebadjia. ³⁰Mañne Jesuba idjía iwidiisia:

–¿Ʌλra casa trλ jarabada?–

Idjia panusia:

–Mλra Cãbana abadaa.–§

Idjia māvã jarasia ãdjira ēberã cacuaɛ bio cãbana panλ bēã. ³¹Mañne ãdjia Jesua beɔea djuburiasidaa uria dau clre Ʌλɔaa diabuerãmārēã.* ³²Māvã panλne ãdji caita eya zaquede chinada zocãrã ne co duanasidaa. Mañ carea jairãba Jesua beɔea djuburiasidaa mañ china cacuaɛ idu eɔa wãbimārēã. Mañne Jesuba iduaribisia. ³³Ara mañda jairãra ēberã cacuaɛbemada ēɔrλɔapeda china cacuaɛ eɔa wãcuasidaa. Mañbe cawaéne chinara pirapoɔapeda perawadeba daiɔu tēũcuadapeda nãɅλrλ quinisidaa.

³⁴Mañ unusidaɛ dji china waga pananara daupera pira wãsidaa. Ādjia unupedaɔara purude Ʌeaa, puru jīga Ʌeaa biɔa nēɅλrλsidaa. ³⁵Ēberãrãba acλɛ zesidaɛ dji ēberã jai zocãrã eroɔadara Jesu caita chũmλda unusidaa. Quiãrã Ʌapeda cacuaɛ jλɅbadara jλ Ʌasia. Mañ carea ēberãrãra dauperasidaa. ³⁶Dji unupedaɔaba nēɅλrλsidaa sãwãɅλrλ idjira biasida. ³⁷Mañba jũma Gerasaɛbe-marãra ne wayaɔapeda Jesua beɔea djuburiasidaa ãdji druadebemada ãyã wãmārēã. Ara mañda Jesura wayacusa

§ 8:30 Cãbana. Griego beɔeaɛ “Legioñ” Ʌλ Ʌλa. Mañba jara Ʌλa sei mil sordaorãda. * 8:31 Uria dau clre Ʌλɔaa. Griego beɔeaɛ Ʌλ Ʌλa “abismo.” Mama Ācōrēba jairãra cawa o Ʌλcãrĩa. Apocalipsi 9:1-3; 20:1-3.

jābade badopeḁa Galileadaa wāsia. ³⁸ Wāi naēna ēberā jai bara badaba Jesua beḁea djuburiasia idji ume wāi carea. Baribɫɾɫ Jesuba nāwā jarasia:

³⁹ –Diguidaa wāpeḁa jūmarāa jaradua Ācōrēba bɫ ume ne waiḁɫa oḁada.–

Ara maḁda ēberāra idji puruḁaa wāsia. Mama jūmarāa nēbɫɾɫsia Jesuba idji ume ne waiḁɫa oḁada.

Jesuba wērācau ĩrēbabiḁa

Mateo 9:18-26; Marco 5:21-43

⁴⁰ Galilea druade ēberārā cābana panɫba Jesura jḁā panasiḁaa. Idji jūēsibe ādjirāba bio capipia edasiḁaa. ⁴¹⁻⁴² Maḁne ēberā Jairo abadada idjima zesia. Maḁ Jairoa judiorā dji jɫrebada dede dji boro basía. Idjia cauda ababe erobasia doce poa ḁɫda. Maḁ wērācaura jūācāyā nūmasia. Jairoa Jesu jīrū caita coḁepeḁa beḁea djuburiasia idji diguidaa wāmārēā.

Ara maḁda Jesura wāsia baribɫɾɫ wābɫɾɫde ēberārāba idjira pēsua eropansiḁaa. ⁴³ Ādjirā tāēna wērā doce poa oamiaba jida ḁɫda nībasia. Maḁ wērāba nēārā diabadarāa idji paratara jūma diaḁoasia,† baribɫɾɫ ni abɫba poya biabiḁaé basía. ⁴⁴ Wērāra jēdaareba zepeda Jesuba cacuade jḁ ḁɫ ide maārī tāsia. Ara maḁda oara poasia. ⁴⁵ Maḁne Jesuba iwidiisia:

–¿Caiba mḁra tāsi?–

Jūmarāba panusiḁaa tānaé panɫda. Maḁ carea Pedroba jarasia:

–Jaradiabari, ēberārāba bɫra pēsua eropanɫa. ¿Sāwā bɫa iwidi ḁɫ caiba bɫra tāside?–‡

⁴⁶ Baribɫɾɫ Jesuba jarasia:

† 8:43 Maḁ wērāba nēārā diabadarāa idji paratara jūma diaḁoasia. Griego beḁeade ḁɫɫɾɫ cartade maḁra neéa.

‡ 8:45 ¿Sāwā bɫa iwidi ḁɫ caiba bɫra tāside? Griego beḁeade zocārā cartade maḁra neéa.

–Aḅaḅa m̃ra tāsia. M̃a cawa ḅḅa m̃ ḅḅaḅeba idjira biasida.–

⁴⁷ Wērāba oḅara poya mērāéda cawaḅa bēḅā ne wayaaba ure nūmḅa wāpeḅa Jesu jirū caita chīrāborode cobesia. Maḅbe jūmarā quīrāpita idjia jarasia cārē cārēā Jesura tāsida idjāba ara maḅba biasida. ⁴⁸ Maḅne Jesuba jarasia:

–Cau, wārāda biaida ijāna bēḅā ḅḅra biasia. Necai wāḅua.–

⁴⁹ Waḅi mama beḅea panḅne Jairo deḅeba aba zepeda Jairoa nāwā jarasia:

–ḅḅ caura jaiḅasia. Jaradiabarira waa m̃ā sērāḅua.–

⁵⁰ Maḅ ūḅside Jesuba jarasia:

–Ne wayarāḅua. ḅḅa soḅeba ijāḅḅḅ, idjira ḅḅēḅaya.–

⁵¹ Jairo deḅe jūḅpeḅa Jesuba Pedroda, Santiagoda,[§] Juaḅda, dji wērācau zezada, dji papa siḅa eḅa edesia. Waa dewarada eḅa wāḅié basía. ⁵² Maḅne ēberārāda dji wērācau carea aujīā duanasidaa. Maḅ carea Jesuba jarasia:

–Jīārānaḅua, naḅ wērācaura beuḅé ḅḅa, āḅḅḅ cāi ḅḅa.–

⁵³ Maḅ carea ēberārāba Jesumaa aḅḅapeḅa ipiḅasidaa, wērācaura wārāda beusida cawa panana bēḅā. ⁵⁴ Baribḅḅ Jesuba dji wērācau jḅwade jidapeḅa jarasia:

–¡Cau zaque, pirābaridua!–

⁵⁵ Māwā jarabḅḅe wērācaura ḅḅēḅapeḅa pirābarisia. Maḅbe Jesuba jarasia wērācaura ne cobidamārēā. ⁵⁶ Maḅ unusidaḅe djibarirāba cawa crīchaḅé basía. Baribḅḅ Jesuba āḅjía jarasia ni aḅḅa jararānamārēā.

9

Jesuba idji ume nībabadarā diabueḅa
Mateo 10:5-15; Marco 6:7-13

[§] 8:51 Maḅ Santiagora trḅ jarabadaa Jacobo.

¹ Jesuba idji ume nĩbabadarã doce panlra ābaa trļpeda l̄lada diasia jaida āyā j̄lretadamārēã idjaba cacua bié bea sida biabidamārēã. ² Małbe ādjia jarasia:

–Ācōrēra dji Boro bai carea zeb̄l̄l̄da jarađe wānadua idjaba cacua bié beada biabidadua.–

³ Wāni naēna Jesuba ādjirāa jarasia:

–Bārã wāb̄l̄d̄ade ni cārē sida ederānadua. Bardonada, buchacada, cođida, parata sida ederānadua. Cacuađe jļ panl awa edeđadua.

⁴ Djārã puruđe jūēnapeda ab̄al̄ba bārāda bia edasira maļ dedebemada āyā wārānadua aba puruđebea ēdr̄l̄b̄l̄dad̄aa. ⁵ Barib̄l̄l̄ puruba bārāda bia edaēb̄l̄l̄l̄ mamal̄ba ēdr̄l̄dad̄ua. Ēdr̄l̄b̄l̄d̄ade egoro pora bārã jirūne b̄l̄ra jār̄petad̄adua. Małba cawabiya ādjia Ācōrē igara panl carea idjia cawa oida.–

⁶ Ara małda wānapeda puru beaza jarasidaa Ācōrēra ādji Boro bai carea zeb̄l̄l̄da. Maļ beđe bia jaradia panlne cacua bié beada biabicuabadjiđaa.

Herodeba Jesuđebema ūrĩna

Mateo 14:1-12; Marco 6:14-29

⁷ Herodeda Galilea druadebema boro basia. Maļ Herodeba jūma Jesuba o b̄l̄da ūrĩsia.* Idjia cawa crĩchaé b̄asia l̄c̄l̄l̄ba nāwā jara panl bērã:

–Borocuebari Juałda l̄rēbasia.–

⁸ Małne dewararāba jara panasidaa:

–Elíada waya dadjirã tāēna zesia.–

Dewararāba jara panasidaa:

–Ācōrēneba beđebari naēna bađada l̄rēbasia.–

⁹ Maļ carea Herodeba jarasia:

–Mļa Borocuebari Juałra ob̄l̄á t̄l̄ beabisia. Māēteara za jara panlra ĵcaida māwā b̄l̄?–

* 9:7 Maļ Herodera Antipa trļ jarabadjiđaa.

Mañ carea Jesura unu quĩrĩa basia.

Jesuba mil juesuma audu ne cobigada

Mateo 14:13-21; Marco 6:30-44; Juañ 6:1-14

¹⁰ Jesuba diabuedarã jêda zesidade ãdjia opeadada jũma nêbrãsidãa. Mãwãnacarea Jesuba ãdjirãra Betsaidã puru caita ãberã neẽmaa edesia. ¹¹ Baribrã ãberãrãba idjira mama ðda cawadapeda araa wãbrãsidãa. Mañne Jesuba ãdjirãra bia edapeda jaradia ðesia Æcõrẽra ãdji Boro bai carea zebraãda. Mañ bedea bia jaradia ðãde dji cacua bié queðeara biabicuasãa.

¹² Queubrãde Jesuba doce edadarãra idjimaã wãnapeda jarasidãa:

– ãberãrãa jaradua puru ðeamaã idjãba de ðeamaã wãnamãrẽã. Mamabrã poya cãĩnia idjãba codida nêdoðia. Namara ne neẽã.–

¹³ Jesuba jarasãa:

– Bãrãbrã ne cobidãdua.–

Baribrã ãdjirãba panusidãa:

– Dairãba ne nêdoðe wãnaẽbrã, nañ ãberãrã cãbana panra poya ne cobidãẽã. Paãda juesumabe idjãba bedada umẽbe eropanã.–

¹⁴ Mama panra umaquĩrĩa awa mil juesuma panasidãa ðã. Mañ bêrã Jesuba idji ume nĩbabadarãã nãwã jarasãa:

– Ædjirãa jarãdua cincuenta awara awara egode chũpanenamãrẽã.–

¹⁵ Idji ume nĩbabadarãba idjia jarãda quĩrãca osidãa. ãberãrãra jũma chũpanesidãa. ¹⁶ Jesuba pañ juesuma panra, ðeda umé panã sida idji jãwãde edapeda bajãnaã acãpeda Æcõrẽã bia jarasãa. Mañbe cõrãcuapeda idji ume nĩbabadarãã jarasãa jedecãdamãrẽã. ¹⁷ Jũmarãda ne codapeda jãwũãsidãa. Dji adubãdãda jãrã pesidade doce jamara birasidãa.

*Pedroba Jesudebema jarada**Mateo 16:13-28; Marco 8:27-9:1*

¹⁸ Ewari aba Jesura ēberārānebemada āyā wāpeḁa Ācōrēa iwīdi ḁasia. Idji ume nībabadarāda arima panasiḁaa. Ācōrēa iwīḁiḁacarea Jesuba ādjīa nāwā iwīḁisia:

–ǂEberārāba mīra caiḁa a panḁ?–

¹⁹ Ādjirāba panusiḁaa:

–Ācḁḁba jara panḁa ḁḁra Borocuebari Juaīḁa. Dewararāba jara panḁa ḁḁra Elíada. Dewararāba jara panḁa ḁḁra naēnabema Ācōrēneba beḁeabari baḁada ārēbapeḁa jāwā ḁḁda.–

²⁰ Maīne idjia waya iwīḁisia:

–Bārāba mīra ǂcaida crīcha panḁ?–

Pedroba panusia:

–ḁḁra Ācōrēba ēḁḁ edabari diai jaradaa.–

²¹ Jesuba bio jara ḁasia maīḁḁra ni aḁala jararā-namārēā.

²² Maī awara jarasia:

–Mā, Naī Djara Edaḁara bio bia mīḁaida ḁḁa. Purudebema bororāba, sacerdote bororāba, dadji judiorā ley jaradiabadarā biḁa mīra igaraḁapeḁa beabiḁia. Barīḁḁḁ mīra ewari ūbeade ārēbaya.–

²³ Jesuba jūmarāa jarasia:

–Aḁalḁa mīḁa ēpē quīrīā ḁḁḁḁḁ, idjia o quīrīā ḁḁra igarapeḁa ewariza bia mīḁai carea ḁaida ḁḁa.† Maībe mīra ēpēida ḁḁa. ²⁴ Aḁalḁa naī ējūāne bia ḁaida jḁḁ ḁaiḁḁḁ, jīrūare bia ḁaéa. Barīḁḁḁ aḁalḁa mī carea beuīḁḁḁ Ācōrē ume ewariza zocai ḁaya. ²⁵ Bio crīchaḁadua: ēberāda naī ējūāne ne jūma eroḁḁe beupeḁa tḁḁ uruadaa wāīḁḁḁ, ǂidjia eroḁaḁaba carebaica?

† 9:23 *Bia mīḁai carea ḁaida ḁḁa.* Griego beḁeade nāwā ḁḁ ḁḁa: “Idji crura atau edeida ḁḁa.”

²⁶ Aḅalba m̄ra, m̄ beḁea sida adua ḅlaḁa aibɾɾɿ, m̄, Nañ Djara Edaḁa ɿḅla bara zebɾɾaḁe mañ ēberāra adua ḅlaḁa aya. Mañ ewaride m̄ Zeza Ācōrē ɿḅla bara idjaba idji bajānebema nezocarā ɿḅla bara zeya. ²⁷ M̄a wārāda jaraya: ɿɿɿɿ nama paɿɿ beuḁi naēna Ācōrēba m̄ra jūmarā Boro ḅlaḁada ebuda ununia.–‡

Jesu quīrā awara nūmena

Mateo 17:1-8; Marco 9:2-8

²⁸ Māwā jaradacarea ocho ewari ḅlaḁe Jesura eyaḁe ɿtaa Ācōrēa iwidiḁe wāsia. Pedroda, Juaḁda, Santiago sida edesia. ²⁹ Mama Jesuba Ācōrēa iwidi ḅlaḁe idji quīrā-darrara dorrodorrea nūmesia. Idjia cacuaḁe j̄ɿ ḅɿ sida totroaba dorrodorrea nūmesia. ³⁰ Cawaéne ēberāda umé odjaḁeḁa Jesu ume beḁeasidaa. Aḅa Moise basía. Dewarabemara Elía basía. ³¹ Ādji sida Ācōrē quīrāwārēāneba dorrodorrea panasidaa. Ādjia beḁea panasidaa Jesu Jerusaleñne beaḁiḁebemada. §

³² Māwā ḅlaḁe Pedrora dewararā sida bio daupea panasidaḁina cāñnaé basía. Mañne Jesura dorrodorrea ḅlaḁa idjaba ēberā umé idji caita paɿɿ sida unusidaa. ³³ Mañ ēberārā Jesu ume pananada wāɿlaḁaḁe Pedroba Jesua jarasia:

–Jaradiabari, bio bia ḅla दौरa nama paɿɿla. De za-queda ūbea oḁia: aḅa ɿɿ itea, aḅa Moise itea idjaba aḅa Elía itea.–

Pedrora māwā beḁeasia ni cārē sida cawaé bērā. ³⁴ Māwā ḅlaḁe j̄ɿrārāda edaa zepeda ādjirāra ānēbari

‡ ^{9:27} Ebuda ununia Ācōrēba m̄ra jūmarā Boro ḅlaḁada. Ebuda ḅléa cārēda ununida. ɿɿɿɿmaarā jara ḅla Jesu quīrā awara nūmeinebemada ununida. Dewararāmaarā jara ḅla Jesu ɿrēbaidebemada, idji bajānaa wāinebemada, wa Ācōrē Jaure zeidebemada ununida. § ^{9:31} Jesu Jerusaleñ beaḁiḁebemada. Griego beḁeade ḅɿ ḅla: “Jesu wāinebemada.”

edasia. Mañ carea ãdjira bio ne wayasidaa. ³⁵ Ara mǎwǎbɫɾɫɛ bedeada jǎrǎrǎne ũrísidaa. Mañba nǎwǎ jarasia:

–Nañdɾɫ mǎ Warraa. Mǎa idjira edasia. Idjia jara ɓɫɾa ũrínada.–*

³⁶ Mañ bedea chupeadacarea Jesura iduɓa nūmɫda un-usidaa. Ædjia unupeadara dǎrǎsidaa ni ɓɓala nēbɫɾɫɛáé panɫda.

Jesuba warra jai bara ɓɫ biabiɫa

Mateo 17:14-21; Marco 9:14-29

³⁷ Nurēma eyadeba edaa zesidaɛ ēberǎrǎ zocǎrǎba Jesura aɫɛde zesidaa. ³⁸ Mañne ɓɓalɓa nǎwǎ jǐgua jarasia:

–Jaradiabari, mǎ djuburia mǎ warrada aɫɫɫɫɫ. Mǎra waa warra neé ɓɫa. ³⁹ Idjira jai bara ɓɫa. Mañba cawaéne idjira ɓiabibaria, wawabibaria, idjaba yedaa cōpepea nūmebibaria. Idjia mǎ warrara idu ɓɫca. ⁴⁰ Mǎa ɓɫ ume nǐbabadarǎa jarasia jaira ãyǎ jɫretadamǎrǎ, mǎwǎmǐna poyadaé basía.–

⁴¹ Mañ carea Jesuba panusia:

–jBǎrǎba Æcōrǎra jǎnacaa! jBǎrǎra dji cadjiruarǎ! Bǎrǎba jǎnamǎrǎ jaba sǎɓbe mǎa droai? Bɫ warrara namaa enedua.–

⁴² Warrara Jesumaa wǎbɫɾɫɛ jaiba egode ɓaebipeɫa biara wawabisia. Baribɫɾɫ Jesuba jaira ãyǎ jɫretasia. Warrara biabipeɫa dji zezaa diasia. ⁴³ Æcōrǎ lɓɫadeba mǎwǎna unusidaɛ jūmarǎba cawa crǐchadaé basía.

Jesuba waya idji beuidebema jarada

Mateo 17:22-23; Marco 9:30-32

Idjia o ɓɫ carea ēberǎrǎba waɛibiɫa bio crǐcha duanɫne Jesuba idji ume nǐbabadarǎa jarasia:

* ^{9:35} Isaía 42:1. Idjira edasia. Griego bedeaɛ ɫɫɫɫɫ cartade nǎwǎ ɓɫ ɓɫa: “Idjira bio quǐrǎ ɓɫa.”

⁴⁴ –M̄la bārāa jarabɫɫara bio quĩrācuíta ũrĩnadua. M̄l, Nañ Djara Edadaa aɓaɓba ēberārāa jidabiya.–

⁴⁵ Baribɫɫɫ ādjirāba cawadaé basía cārē cārēā Jesura māwā bedeaɓɫɫɫda. Ācōrēba wadibida ādjirāa cawabié basia. Mañne ādjia Jesua iwidiɫɫida waya panasidaa.

¿Caida dji dromaara ɓai?

Mateo 18:1-5; Marco 9:33-37

⁴⁶ Māwā paɓɓne ara ājdjiduɓa bedea duanesidaa caida dji dromaara ɓai cawaya. ⁴⁷ Baribɫɫɫ Jesuba mañra cawada bēra warra zaqueda edapeɫa idji caita nūmasia.

⁴⁸ Mañne nāwā jarasia:

–Bariduaba m̄l ĩjā ɓɓɓeɓa warrarāda bia edaibɫɫɫ, m̄ɫda bia edabɫɫɫa. Idjaba m̄l bia edabɫɫɫɓa m̄l Dia-buedada bia edabɫɫɫa. Bārānebema dji edaara quirura Ācōrē quĩrāpita dji dromaara ɓla.–

Dadjirā dji quĩrūéra dadjirāare ɓla

Marco 9:38-40

⁴⁹ Mañbe Juaɓba nāwā jarasia:

–Jaradiabari, daiba ēberāda unusidaa ɓɓ tr̄ɓneba jaida āyā jɓreta ɓɓda. Baribɫɫɫ dadjirā ume nĩbaca bēra daiba idjía jarasidaa waa māwā orāmārēā.–

⁵⁰ Jesuba jarasia:

–Bārāba māwā jaradié panasidaa. Dadjirā dji quĩrūéra dadjirāare ɓla.–

Jesuba Juaɓ, Santiago sida quēāna

⁵¹ Jesu bajānaa wāi ewari jūēɓodoside wārāda Jerusaleñnaa wāida cr̄ichapeɫa wāsia. ⁵² Wāɓɫɫɫe Āɓɫɫɫda Samaria druadaa na diabuesia. Puru zaquede jūēnapeɫa sāma cāinida jɓɓsidaa. ⁵³ Baribɫɫɫ mañ puruɓebemārāba cawasidaa Jesura Jerusaleñnaa wāɓɫɫɫda. Mañ carea idjira bia edadaé basía. ⁵⁴ Mañ bēra Juaɓba, Santiago bida Jesua jarasidaa:

–Dai Boro, Elíaba oda quĩrãca ¿Ãcõrëa iwiðidica tɫɫɫ urua bajãneba diabueɫɫɫɫɫɫa ãdjirãra jũma quenamãrëã?–
†

⁵⁵ Jesuba ãdji aɫɫɫɫɫɫa quëãsia. [Nãwã jarasia:

–Bãrãra ¿cãrë cãrëã mãwã beðea panɫ?‡ ⁵⁶ Mã, Naã Djara Edaðara zeé ɫɫa ëberãrã bié ɫɫi carea ãteɫɫɫɫ ze ɫɫa ëdrɫ edai carea.–]§

Maãbe dewara puruðaa wãsiðaa.

Jesu ëpëni carea zarea ɫɫa

Mateo 8:19-22

⁵⁷ Ode wãɫɫɫɫɫɫa aɫɫɫɫɫɫa Jesua jarasia:

–Jaradiabari, ɫɫ wãɫɫɫɫɫɫa mãra ɫɫ ume wãya.–

⁵⁸ Jesuba jarasia:

–Usa pãra de bara ɫɫa, ïbana siða de bara ɫɫa, baribɫɫɫ mã, Naã Djara Edaðara sãma cãĩ siða neé ɫɫa.–

⁵⁹ Maãne Jesuba dewara ëberãa jarasia:

–Mã ume zedua.–

Dji ëberãba panusia:

–Mã Boro, ɫɫ ume wãĩ naëna idu mã zezada tɫɫɫaribidua.–*

⁶⁰ Jesuba idjã jarasia:

–Beu ɫɫearãba beuðarãra tɫɫɫariðidida panɫa. Baribɫɫɫ ɫɫa ëberãrãa jarade wãdua ãcõrëra ãdji Boro bai carea zebɫɫɫɫɫɫa.–

⁶¹ Maãne dewaraba Jesua jarasia:

† 9:54 2 Rey 1:9-16. Elíaba oda quĩrãca. Griego beðeade ãɫɫɫɫɫ cartade mãra neéa. ‡ 9:55 Griego beðeade ɫɫ ɫɫa: “Bãrãba ¿cãrë jaureðeba mãwã jara panɫ?” § 9:56 Griego beðeade ãɫɫɫɫɫ cartade beðea corchetede ɫɫɫa neéa. * 9:59 Idu mã zezada tɫɫɫaribidua. Maãba griego beðeade naã crĩcha siða dia ɫɫa: “Mã jãĩida ɫɫa aɫɫa mã zeza jaiðabɫɫɫɫɫɫa.”

–Mā sīda bλ caiðu wāya, baribλrλ naārā mλ ēberārāmaa jarade wāida ɸλa.–

⁶² Jesuba panusia:

–Aɸalda trajade wāpeda waya jēda crīchaibλrλ, idjira bia ɸléa Ācōrē purude trajai carea.–

10

Jesuba setenta ēberārā diabueda

¹ Māwānacarea dadi Boro Jesuba idji ēpē ɸeada setenta edasia Ācōrē beɸea jarade wānamārēā.* Idji wāida ɸλ puruza umé uméa wābisia. ² Ādjirāa nāwā jarasia:

–Zocārāba mλ beɸeara ijāni carea panλa. Mā ēberārāra néu waiɸla waraga taɸλ quīrāca ɸeaa. Baribλrλ dji ewabadarāda zocārāébe panλa. Mā bērā Néu Djibaría iwīiɸidada ewabadarāda idji néumaa diabuemārēā.

³ jWānadua! Māa bārāra ēberā cadjirua tāēna diabue-
bλrλa. Ādjirāba bārāra bié oɸia usa cadrλaba oveja zaque
orrabari quīrāca. ⁴ Wāɸɸadaɸe buchacada, parata sīda
ederānadua. Bārāba jīrūne jλbadara dewara ederānadua.
Wānane ni aɸal ume oɸe beɸearānadua.

⁵ Deɸe eɸa wāɸɸadaɸe mā deɸebemarāa nāwā
jaradaɸua: “Ācōrēneba necai pananadua.” ⁶ Mā
deɸebemarāba bārāda necai eɸaɸibλrλ, bārāba
beɸeapeɸada quīrāca ādjirāra necai panania. Necai
eɸadaéɸλrλ, ādjirāra necai pananaéa. ⁷ Bārāra necai
eɸaɸibλrλ, mā deɸe panenadua. Deza cāirānadua.
Bārāba o panλbari ne eɸaɸida panλ bērā mama panλmisa
ādjia diabɸdara coɸadua.

⁸ Purude jūēɸɸadaɸe ēberārāba bārāda bia eɸaɸibλrλ,
ādjia bārāa diabɸdara coɸadua. ⁹ Mā awara dji cacua

* 10:1 Setenta. Griego beɸeade λcλrλ cartade ɸλ ɸλa “setenta y dos.”

bié beara biabicuaɗadua. Ādjía nāwā jaraɗadua: “Ācōrēra bārā Boro bai carea zebraɗa.”

¹⁰ Baribraɗa puruɗe jūēbɗade ēberārāba bārāda bia edaɗaēbɗa, ādjía nāwā jaraɗadua: ¹¹ “Naɗ puruɗebema pora dai jirūnebemada bārā quiṛāpita jārāpetabɗa unubidi carea Ācōrēba cawa oida. Bio cawaɗadua Ācōrēra dji Boro bai carea zebraɗa.” ¹² Maɗ bēra mɗa jaraya: Ācōrēba cawa oi ewariɗe idjia maɗ purura wetara cawa oya Sodomanebema ēberārā cawa oi cāyābara.†

Jesuba idji ijāē bea puru quēāna

Mateo 11:20-24

¹³ ¡Coraziñebemarāra, Betsaidaɗebemarā siɗa mīā djuburi beaa Ācōrēba cawa oi bēra! Mɗa ne ununaca bārā tāēna oɗara Tiroɗe, Sidoñne biɗa oɗabara, maɗ puruɗebemarāba isabe cadjiruada igaraɗapeɗa Ācōrēda ijācasidaa. Maɗ carea tɗɗa poraɗe chūpanecasiɗa idjaba sopuɗebema jɗɗadara jɗcasidaa. ¹⁴ Maɗ bēra Ācōrēba cawa oi ewariɗe Tiroɗebemarā idjaba Sidoñnebemarā cāyābara bārāra wetara cawa oya.

¹⁵ ¡Capernauñebemarāra bajānaa wānica? ¡Wānaé! ¡Ācōrēba bārāra beuɗarā panabadamaa ɓatabueya!–‡

¹⁶ Maɗbe idji ume niɓabadarāa jarasia:

–Bārā beɗea ijā ɓɗa mɗ beɗeada ijā ɓɗa. Bārā igara ɓɗa mɗda igara ɓɗa. Idjaba mɗ igara ɓɗa mɗ Diabueɗada igara ɓɗa.–

Jesuba setenta diabueɗa jēda zepedaɗa

¹⁷ Jesuba setenta diabueɗara jēda bio ɓsriɗa zesidaa.§
Maɗbe ādjia Jesua nāwā jarasiɗa:

† 10:12 Genesi 18:16ɗeɓa aɓa 19:29ɗa. ‡ 10:15 Beuɗarā panabadamaa. Griego beɗeade ɓɗ ɓɗa “Hades.” § 10:17 Setenta. Griego beɗeade Ḅɗɗa cartade ɓɗ ɓɗa “setenta y dos.”

-¡Dai Boro, bla trãneba jairã ãyã jlretabldade ãdjirãba ijãbadaa!-

¹⁸ Mañ carea Jesuba ãdjía jarasia:

-Mãẽ, mña unu ðasia diaurura bajãneba baa purepurea quĩrãca ðaebldada. ¹⁹ Mña bãrãa lðlada diasia diauru royadamãrẽã idjaba dama ãrl, drusõrẽ ãrl bida roya tl-gadamãrẽã. Ni cãrẽ bida bãrãra roya bié oéa. ²⁰ Baribld ababe ðsridadié panla bãrãba jairã ãyã jlretabldade ãdjia ijãbada bẽrã, ãtebld biara ðsridadida panla ãcõrẽba bãrã trãrã bajãne ðl eroðl bẽrã.

Jesu ðsridada

Mateo 11:25-27; 13:16-17

²¹ Mãwã bedea panlne Jesura ãcõrẽ Jauredeba bio ðsrida nũmesia. Mañ bẽrã ãcõrẽa nãwã jarasia:

-Zeza, blra bajãnebema Boroa idjaba nañ ëjũãnebema Boroa. Bla ne adua ðeaa mña jaradiadara cawabida bẽrã mña blra bia jaraya. Ne cawa ðeaa bla cawabié basía. Mãẽ, Zeza, bla mãwã o quĩrãsia.

²² Ml Zezaba mña ara idjidebemada jũma cawabisia. Ni aðalba adua panla ml, dji Warrara sãwã ðlda; aða ml Zezabld cawa ðla. Ara mañ quĩrãca ni aðalba adua panla ml Zezara sãwã ðlda; ababe ml, dji Warrabld cawa ðla. Mña aðala ml Zezada cawabisira, mañ ëberã bida cawaya.-

²³ Mañbe idji ume nĩbabadarãra awara edepeða nãwã jarasia:

-Bãrãra bio bia panla mña o ðlda unu panl bẽrã. Dewaraba unusira mañ ëberã sida bio bia ðaya. ²⁴ Wãrãda zocãrã ãcõrẽneba bedebadarãba, ëberãrã bororã bida bãrãba unu panlda unu quĩrã panasiada, baribld ununaé basía. Idjaba bãrãba ãrĩ panlra ãrĩ quĩrã pananamĩna ãrĩnaé basía.-

Samariadebema ēberā bia

²⁵ Ewari aba Jesu wārāda ne cawa ɛλ cawaya judiorā ley jaradiabarida piradrɥpeda nāwā iwiðisia:

–Jaradiabari, ʒm̃la cārēda oida ɛλ Ācōrē ume ewariza zocai ɛai carea?–

²⁶ Jesuba panusia:

–Ācōrē leyde ʒcārēda ɛλ ɛλ? ʒBɫmaarā cārēda jara ɛλ?–

²⁷ Judiorā ley jaradiabariba panusia:

–Jūma ɛλ soðeba, jūma ɛλ jaureðeba, jūma ɛλ ɫɛɫaðeba idjaba jūma ɛλ cr̃chadeba ɛλ Boro Ācōrēra quĩrĩādua.* Idjaba djārāra quĩrĩādua ara ɛɫdji quĩrĩā ɛλ quĩrāca.–†

²⁸ Mañne Jesuba jarasia:

–Bɫa aride panusia. Mañ quĩrāca ɛɫa osira ewariza Ācōrē ume zocai ɛaya.–

²⁹ Baribɫɫ judiorā ley jaradiabariba ara idjida jipa ɛɫda unubi quĩrĩāsia. Mañ carea Jesua iwiðisia:

–Baribɫɫ djārā a ɛɫde ʒcaida jara ɛλ?–

³⁰ Jesuba panusia:

–Ewari aba ēberāda Jerusaleñneba Jericoðaa wāsia. Wāɛɫɫɫde ne drɫabadarāba idjira jidadapeða bio puoðapeða beuða quĩrāca taɛsidaa. Idjia eroðadara jūma jārĩnapeda wāsidaa.

³¹ Māwā ɛɫde sacerdoteda abari ode zesia. Dji ēberāra taɛɫda ununamĩna wāyā wāsia. ³² Ara mañ quĩrāca

Levideba yōnada mañ ode zesia.‡ Idjia biða ēberā taɛɫda ununamĩna wāyā wāsia. ³³ Mañare ēberā Samariadebe-

mada mañ ode zesia. Dji ēberā taɛɫ unuside sopuasia. ³⁴ Araa wāpeða dji ēberā cacua cōādrɫcuapeðadara olivo dragaba, uva ɛa biða soapeða wuaba ɛɫrasia. Mañbe idji

* ^{10:27} Deuteronomio 6:5. † ^{10:27} Levitico 19:18. ‡ ^{10:32} Levideba yōpeðadaba Ācōrē de dromane carebabadjidaa.

burro ãrã ɛlpeða cãĩbada deðaa edesia. Mama dji ẽberãra biara carebasia.

³⁵ Nurẽma Samariadebemaba de djibaría paratada di-apeða nãwã jarasia: “Idjira bio carebadua.[§] Za mãa diaða parataba araéɓlɾɾɾ, ɓɾ parataba carebadua. Mã jẽda zebɾɾɾde ɓɾ parata ɛɓðara mãa jũma jẽda diaya.”-

³⁶ Mãwã nẽɓɾɾɾpeða Jesuba iwidiisia:

-Ëberã ũbeabemaba dji ne dɾɾɾɾɾɾɾɾ puopeðaðara unusiðaa. ɓɾmaarã ¿sããgɾɾɾɾɾ idjira quiĩãsi?-

³⁷ Maãne judiorã ley jaradiabariba panusia:

-Dji quiĩã djuburiðdaba.-

Jesuba idjía jarasia:

-Ara maã quiĩãca djãrãra quiĩãdua.-

Jesu Marta deðaa wãna

³⁸ Nocoðaa wãɓɾɾɾde puru zaquede jũesiðaa. Mama wẽrã Marta abadada ɓabadjia. Maã Martaba Jesura idji dede bia edasia. ³⁹ Martaba djabawẽrãda eroɓasia Maria abadada. Mariara Jesu jĩrũ caita chũmasia idjia jaradia ɛɓ ũĩ carea. ⁴⁰ Mãwã ɛɓde Martara jɾɾwa tãɓɾɾɾ ɛɓ bẽrã sobié ɓesia. Jesu caita wãpeða jarasia:

-Jaradiabari ¿ɓɾmaarã bia ɛɓca mã djabawẽrãba mãra carebaé ɛɓda? Idjía jaradua mã carebamãrẽã.-

⁴¹ Jesuba jarasia:

-Marta, Marta, ɓɾa ne zocãrã oida ɛɓ carea jũmawãyã crĩcha ɓɾa. ⁴² Baribɾɾɾ ¿Ãcõrẽ beðea ũrĩda biara ɛɓéca? Maãgɾɾɾda Mariaba o ɓɾa. Ni aɓalɾɾa idjía maãra ocara ɛɓɾada aðaéa.-

§ 10:35 Paratada. Griego beðeade ɓɓ ɓɾa “dos denarios.”

11

Ācōrēa iwīdidi**de**bema

Mateo 6:9-15; 7:7-11

¹ Ewari aba Jesuba Ācōrēa iwīdi b̄asia. Māwānacarea idji ume n̄ibabari āba**l**ba nāwā iwīd̄isia:

–Dai Boro, daiba Ācōrēa aride iwīdidi carea jaradiadua Jua**l**ba idji ume n̄ibabadarāa jaradiada quīrāca.–

² Jesuba jarasia:

–Bārāba Ācōrēa iwīd̄i**l**dade nāwā be**de**adadua:

Dai Zeza bajāne b̄**l**, jūmarāba b̄**l**ra waya**l**ida pa**l**la.*

Daiba quīrīā pa**l**la b̄**l**ra jūmarā Boro bai carea isabe zeida. [Idjaba quīrīā pa**l**la na**l** ējūānebemarāba b̄**l**a quīrīā b̄**l**ra o**l**ida bajānebemarāba obada quīrāca.]†

³ Co**l**ira ewariza daia diadua.

⁴ Daiba cadjirua ope**l**adara quīrādoadua djarāba dai bié ope**l**adara quīrādoabada quīrāca.

Daira idu cadjiruade b̄aebirādua, āte**l**ra cadjiruadebe**m**ada ēdr**l** b̄**l**dua.‡

⁵ Idjaba Jesuba nāwā jarasia:

–Āībērā bārāne**m**aba ariquētra dji biamaa wāpe**l**a nāwā jaraisicada: “Ache, m̄**l**a pa**l**da ūbea diadua. ⁶ Na**l** diamasi āba**l**da cawaēne m̄**l** de**l**e jūēsia barib**l**ra ne cobi carea m̄**l**a neé b̄**l**a.” ⁷ Ma**l**ne dji e**l**a b̄**l**ba nāwā panuiscada: “Ache, m̄**l**ā sērādua. M̄**l** de**l**e e**l**a wābadara jūātr**l** ero**l**a. Daira jūma c**l**ade duan**l**a, m̄**l** warrarāra cāi duan**l**a. Ma**l** bērā m̄**l**a ni cārē sida poya diaéa.” ⁸ M̄**l**a

* 11:2 Bajāne b̄**l**. Griego be**de**ade **l**cl**l** cartade ma**l**ra neéa. † 11:2 Griego be**de**ade **l**cl**l** cartade be**l**e corchete**l**e b̄**l**ra neéa. ‡ 11:4 Āte**l**ra cadjiruadebe**m**ada ēdr**l** b̄**l**dua. Griego be**de**ade **l**cl**l** cartade ma**l**ra neéa.

jaraya: idjia pałra diaéa bΛ ume dji bia bērã, ātebΛrΛ diaya bΛa mĩa sē bΛ bērã.

⁹ Młā jaraya: ara maļ quĩrāca Ācōrēa iwidi pananadua; maļne idjia bārāa diaya. Idjia diamārēā jΛrΛ pananadua; maļne ununia. Dede eða wābadamałba trĭnādua; maļne dji eða wābadara ewaya diai carea. ¹⁰ Dji iwidi bΛba edaya. Dji jΛrΛ bΛba unuya. Dji trĭ bΛ itea dede eða wābadara ewaya ne diai carea.

¹¹ Warraba paļ iwidi bΛrΛde ĵdji zezaba mōgarada diaica? [§] Warraba bēda iwidi bΛrΛde ĵdji zezaba damada diaica? ¹² Warraba ne ĩmłda iwidi bΛrΛde ĵdji zezaba drusōrēda diaica? ¹³ Bārã dji cadjiruarāba bārã warrarāa ne biada dia cawa panΛbΛrΛ, ĵbārã Zeza bajāne bΛba idji Jaureda dji iwidi panĀa diaéca?–

Jesu bié jarapedada

Mateo 12:22-30; Marco 3:20-27

¹⁴ Ewari aba Jesuba jaida āyā jΛretasia. Maļ jaiba ēberāda quĩrāme cara erobasia. Jai ēdrĀdacarea dji ēberāra bēdeasia. Maļ unusidade ēberārāba cawa crĭchadaé panesidaa. ¹⁵ BaribΛrΛ ĀcΛrΛba jarasidaa:

–Jāļ Jesuba jaira āyā jΛretabaria, jairã boro Beelzebúba maļ ĻbΛada diaĀa bērã.–

¹⁶ Maļne Jesu Ācōrēneba ze bΛ cawaya dewararāba idjía iwidi sidaa ne ununacada omārēā. ¹⁷ BaribΛrΛ Jesuba ādji crĭchāra cawa bēda bērã nāwā jarasia:

–Abari druade bemarāda ara ādjiduĥa djō pananibΛrΛ, āduĥa dji quininia. Ara maļ quĩrāca abari dede bēda djō pananibΛrΛ dārã pananaéa. ¹⁸ Bārāba jara panĀa młā jaira Beelzebú ĻbΛadeba āyā jΛretabarida. Maļ carea młā

§ 11:11 ĵPaļ iwidi bΛrΛde...mōgarada diaica? Griego bedede ĀcΛrΛ cartade maļra neéa.

bārāa iwidiya: Satanada ara idji jairā ume djō ʔaibʌʌ ʔsāwā idjia poya ʔʌra dārā erobai?

¹⁹ Bārāmaarā mʌa Beelzebúdeba jairāda āyā ʔʌreta ʔʌ. Māwāra bārā ēpē ʔeaba ʔcaideba jaira āyā ʔʌretabada? Ādjirāba cawabiḍia bārāba āi crīcha panʌda. ²⁰ Baribʌʌ Ācōrē ʌʌadeba mʌa jairāda āyā ʔʌreta ʔʌʌʌ, Ācōrēba bārāa unubi ʔʌa idjira jūēsida bārā Boro bai carea.

²¹ Ēberā mēsra ʔʌba djōbada necoba bio waga erobʌʌʌ, idjia erobʌra ni aʔalba poya drʌdaēa. ²² Baribʌʌ idji cāyābara ēberā ʌʌara ʔda zepeda idjira poyaibʌʌ, idji djōbada necora jāriya. Maʌbe jūma idjia erobadaara jāripeḍa dji biarā ume jedecaya.

²³ Mʌare ʔléra mʌ ume dji quírūa. Mʌ ume ēberārā careba ʔʌʌ ʔé ʔʌba dji ʔʌʌ peḍara ējizoabibaria.

Jai jēda zeda

Mateo 12:43-45

²⁴ Ēberā cacuaḍebemada ēdrʌacarea jaira ējūā pōāsa ewaraga ʔde ʌnāūi carea ʔʌʌ ʔabaria. Unué bēra idjiduʔa nāwā jarabaria: “Mʌdji ʔadamaa jēda wāya.” ²⁵ Jūēbʌʌde maʌ ēberā sora de bia ima ʔʌ quírāca unubaria. Ne jūma bia nūmeada unubaria. ²⁶ Maʌbe siete jai idji cāyābara cadjiruara ʔeada maʌ ēberāmaa enepeda dji ēberā soḍe eḍa panebadaa. Maʌ bēra dji ēberāra idji naārā ʔada cāyābara wetara bié ʔebaria.–

ʔCairāda wārāda bia ʔea?

²⁷ Jesuba māwā jara ʔde wērā ēberārā tāēna ʔʌba jīgua jarasia:

–ʔʌ toḍa idjaba ju dawada wērāra bio bia ʔʌ!–

²⁸ Baribʌʌ Jesuba jarasia:

–Maʌ cāyābara Ācōrē beḍea ūrīnapeda iʔā obadarāda biara beaa.–

*Jesuba Jonánebema jaraða**Mateo 12:38-42; Marco 8:12*

²⁹ Èberãrã zocãrã idjima zeblda unuside Jesuba jara-sia:

–Idibema èberãrãra dji cadjiruarãa. Bãrãba m̃ra ba-jãneba ze ðlda cawaði carea quĩrã panla m̃ra ne un-unacada oida. Bariblr̃l m̃ra ne ununacada oéa. Bãrãba ababe Joná mãwãna quĩrãca ununia. ³⁰ Joná mãwãnaba Ninivedebema èberãrãa cawabisia idjira Æcõrẽneba ze ðlda.* M̃, Nã Djara Edaðara ara mã quĩrãca mãwãya idibemarãba cawaðamãrẽã Æcõrẽneba ze ðlda.

³¹ Salomõ ewaride Sabá druadebema borora wẽrã basía. Idjira drua tml̃ba zesia Salomõ necawaa ùrĩ carea.† Bariblr̃l nã ewaride Salomõ cãyãbara dji dromaara ðlda nama ðlm̃ina bãrãba ijãnaé panla. Mã carea Æcõrẽba cawa oi ewaride mã wẽrãba pirabaripeða bãrãra bié jaraya. ³² Æcõrẽba cawa oi ewaride Ninivedebemarã sida pirabaridapeða idibemarãra bié jaraða.‡ Jonába jaraða ùrĩsidade ãdjirãba cadjiruada igaradapeða Æcõrẽ-maa zesidaa. Bariblr̃l bãrãba nama aba eropanla Joná cãyãbara dji dromaara ðlda. Mãwãm̃ina ijãnacaa.

*Daura dadji cacuadebema ìbĩrã**Mateo 5:15; 6:22-23*

³³ Ni abal̃ba ìbĩrãda coadapeða mẽrã nũml̃nacaa wa epeðeco droma edre ðlðacaa. Æteblr̃l ãtl̃ dji ìbĩrã ðlbadaðe nũml̃badaa dji dede eða zebldarãba ãnaa un-unamãrẽã. ³⁴ Bl̃ daura ìbĩrã quĩrãca ðla. Mã bẽrã bl̃ dauda bia ðblr̃l, ãnaane ðla. Bariblr̃l bl̃ dauda bié ðblr̃l, pãĩmane ðla. ³⁵ Mã carea bio quĩrãcuita ðadua. Bl̃ ãnaa quĩrãca cr̃icha ðlra pãĩmanebemasicada. ³⁶ Bariblr̃l blda wãrãda ãnaane ðblr̃l, pãĩmane ni

* 11:30 Joná 3:3-4. † 11:31 1 Reye 10:1-13. ‡ 11:32 Joná 3:1-10.

maãrĩ bida ʘlɛɓlɔl, wãrã bedeara ebuda cawaya ïbĩrãba bio ãna eroɓl quĩrãca.–

Jesuba pariseorã bié jaraɗa

Mateo 23:1-36; Marco 12:38-40; Luca 20:45-47

³⁷ Jesuba mãwã jaraɗacarea pariseo aɓalɓa idjira eɗosia idji ume ne coɗe wãmãrẽã. Ara mãɗa Jesura mãl ẽberã dedaa wãpeda ne coi carea chũmesia. ³⁸ Baribɔlɔl Jesu ne coi naẽna jɔwa sɔglɛ basía ãdjia obada quĩrãca. Mãl unuside pariseoba cawa crĩchaé basía. ³⁹ Mãlne Jesuba idjía jarasia:

–Bãrã pariseorãba tazara, epeɗeco sida ãrãlbemada quĩrãcuita sɔglɔbadaa, baribɔlɔl bãrã soɗe ne jũmada awuabadaa idjaba cadjirua sida crĩchabadaa. ⁴⁰ Bãrãra crĩcha neé panɔ quĩrãca panabaria. ¿Dji ãrãlbema oɗaba dadji so sida oé basica? ⁴¹ Sobiaɗeba ne neé quedearãa bãrãba eropanɓebemada diaɗadua. Mãwãɓlɔl wãrãda bãrãra bia sɔgl ɓeaɗia.

⁴² ¡Bãrã pariseorã mãã djuburi ɓeaa ãcõrẽba cawa oi bẽrã! Bãrãba menta queduada, ruda queduada, idjaba néudebema sida die ewabɔdaza aɓa ãcõrẽa diabadaa. Mãwãmĩna djãrã ume jipa oɗacaa idjaba ãcõrẽra quĩrĩnacao. Bãrãba ãcõrẽa ne diabɔda awara ¿cãrẽ cãrẽã mãl sida oɗaé panɔ?

⁴³ ¡Bãrã pariseorã mãã djuburi ɓeaa ãcõrẽba cawa oi bẽrã! Bãrãra judiorã dji jɔrebada dede ãdjira dji dromarã chũmebadade chũme quĩrĩɓadaa. Mãl awara puruɗe nĩnane quĩrĩɓadaa ẽberãrãba wayaɗeba “mẽrã” aɗida.

⁴⁴ ¡Mĩã djuburi ɓeaa ãcõrẽba bãrãra cawa oi bẽrã! Bãrãra bẽwãrã joupeɗaɗa ẽjũã quĩrãca ɓeaa. § Dji

§ 11:44 Griego *bedeade* ãcɔlɔl cartade mãl versículoɗe naã sida ɓl ɓla: “Pariseorã, dadjirã ley jaradiabadarã, bãrã dji biaca ɓearã.”

boromeada neé bēřā dji ĩrĭ wā duanġba adua panġa bēwārāda tġga panġda. Ara maġ quĩrāca bārāba obadara ēberārāba ēpēbadaa baribġrġ ādjia adua panġa maġneba cadjirua obġdada.–

⁴⁵ Maġne judiorā ley jaradiabari aġalġa Jesua jarasia:

–Jaradiabari, māwā jarabġrġde dairā sida bié jara ġla.–

⁴⁶ Maġ carea Jesuba idjġa jarasia:

–ĶJudiorā ley jaradiabadarā, bārāra mġā dġuburi ġea Ācōrēba cawa oi bēřā! Bārāba ne poya odié ġeada ēberārāa obibadaa. Baribġrġ māwā oġamārēā bārāba ni maārġ bġda carebaġcaaa.

⁴⁷⁻⁴⁸ ĶBārāra mġā dġuburi ġea Ācōrēba cawa oi bēřā! Bārā drōā naēnabemarāba Ācōrēneba beġeabadarāda beasġdaa. Maġbe ādji tġbarġpeġadaama bārāba ĩrġbemada bia quiruda obadaa. Māwā o panġneba unubibadaa bārā drōā naēnabemarāba opeġadaa bia unubadada.

⁴⁹ Maġ carea Ācōrēba idji necawaġeġa nāwā jarasia: “Māneba beġeabadarāda idġaba mġa diabueġarā sida bārā ġraelerāmaa wābiya. Maġne ġġrġ beġġa idġaba dewararāda bié odi carea ēpēnia.” ⁵⁰⁻⁵¹ Ācōrēba idġbema ēberārāra cawa oya bārā drōā naēnabemarāba ġūma idġġeġa beġeabadarā beapeġada carea. Māē, mġa jaraya: naġ ēġūā oġaġeġa ġtaa beapeġadarā carea Ācōrēba bārāra cawa oya; Abel beapeġada carea, Zacaria beapeġada carea idġaba ġūma dewararā beapeġada carea bġda. Zacariara Ācōrē de dajadaare dġi animarā babue diabada caita beasġdaa.*

⁵² ĶJudiorā ley jaradiabadarā, bārāra mġā dġuburi ġea Ācōrēba cawa oi bēřā! Bārāba ēberārāa Ācōrēra idu wārāda cawabġcaaa. Bārāba adua panġa Ācōrēra wārāda

* ^{11:50-51} Abel. Genesi 4:3-10. Zacaria. 2 Cronica 24:17-25.

sãwãbɫɫ ɬɫda. Mañ awara dewararãba cawa quĩrĩã panɫ sɪda bãrãba idu cawabiɫacaa.–

⁵³ Jesu ẽdrɫɫacarea pariseorãba, judiorã ley jaradia-bada biɫa caicayaɫeba Jesua auɫuara zarea ɬeada iwidi panesɪdaa. ⁵⁴ ãdjia quĩrĩã panasɪdaa Jesuba ãĩ panuida idji bié jaradi carea.

12

Pariseorãba bié obadaɫebema

¹ Mãwã panɫne ẽberãra bio zocãrã ábaa powua nũme-sia. Bio pẽsua nũmɫ bẽrã djãrãra tɫ chãbari duanasɪdaa. Mañne Jesuba naãrã idji ume nibabadarãa nãwã jarasia:

–Pariseorã harina ẽsãbibarida quĩrãcuidadua. ãdjirãra dji biaca ɬeaa. ² Ne jũma mẽrã oɫara ãcõrẽba cawabiya. Dadjia cawaɫaé panɫra mẽrã ɬeéa. ³ Bãrãba pãĩmane jarapeɫadara ẽberãrãba ãnaane jũma ùrĩnia. Bãrã diguiɫa djãrã cɫɫɫ caita jarapeɫada sɪda ɬaɫɫba de ãrãba jĩgua jaraya jũmarãba cawaɫamãrẽa.–

¿Caida wayaɫida panɫ?

Mateo 10:26-31

⁴ Mã dji biarã, mã bãrãa jaraya: nañ cacua beabadarãda wayarãnadua, ãdjia beapeɫadacarea waa poya oɫaé bẽrã.

⁵ Mã bãrãa jaraya caidrɫ wãrãda wayaɫida panɫda. Bãrãba wayaɫida panɫa nañ cacua beapeɫa poya dadji jaure tɫɫ uruɫaa diabueida ɬɫdrɫ. Mã wãrãda jaraya idjidrɫ wayaɫida panɫa.

⁶ ĩbana zaqueda juesuma nẽdoɫi carea parata pichida umé diabadaa. Baribɫɫ ãcõrẽba ĩbanara jũma wagabaria.

⁷ Mañ awara ãcõrẽba cawa ɬa bãrãba buɫara jũmasãwã eropanɫda. ãcõrẽba bãrãra ĩbana zocãrã panɫ cãyãbara biara waga ɬɫ bẽrã ne wayaɫié panɫa.

Jesu carea quĩrã peraié ʘla

Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20

⁸ M̃la nałda jaraya: aʘalba ēberārã quĩrãpita m̃lda iȓã ʘlađa aibłɾɾ, Ācōrē nezocarã bajãnebema quĩrãpita m̃, Nał Djara Edađaba idjira m̃łreana aya. ⁹ Ara mał quĩrãca aʘalba ēberārã quĩrãpita m̃lda adua ʘlađa aibłɾɾ, Ācōrē nezocarã bajãnebema quĩrãpita m̃la idjira adua ʘlađa aya.

¹⁰ Aʘalba m̃, Nał Djara Edađada bié jaraibłɾɾ, Ācōrēba małra quĩrãdoaya. Baribłɾɾ aʘalba Ācōrē Jaureda bié jaraibłɾɾ Ācōrēba małra quĩrãdoaeá.

¹¹ Bãrãda m̃ iȓã paɾɾ carea judiorã dji jłrebada deđaa, wa dji cawa obadarã quĩrãpita, wa dji bororãmaa cawa ode edeı̄ibłɾɾ, sopuarãnadua sãwã bedeadıda. ¹² Cawa obłdađe Ācōrē Jaurebłɾɾ bãrãa cawabiya cãrēda jaradıda paɾɾɾda.-

Ne bara ʘłđebema ne jara ʘɾ

¹³ Małne ēberārã tãēna ʘłba nãwã jarasia:

-Jaradiabari, m̃ djabaa jaradua dai zezadeba edađada m̃la biđa diamãrēã.-

¹⁴ Baribłɾɾ Jesuba idjía jarasia:

-Ache, ħcaiba m̃ra ʘłsi bãrã nēbłra cawa omãrēã?-

¹⁵ Małne idjia jũmarãa jarasia:

-jQuĩrãcuita beađadua! Paratada awua ʘearãnadua. Parata bara ʘłđeba dadjira zocai ʘacaa.-

¹⁶ Małne Jesuba ne jara ʘłđeba nãwã jaradiasia:

-Ēberãda ʘasia bio ne bara ʘłda. Mał ēberãba ne uđara bio zausia. ¹⁷ Mał carea nãwã crĩchasia: “jM̃la sãwã oi? Nałgłra wagai carea neé ʘla.” ¹⁸ Małbe crĩchasia: “Nãwã oya. M̃la ewađa wagabari dera ēgapetapeđa waiʘłara oya. Mama eđa ne jũma m̃la eroʘłra wagaya.

¹⁹ Mãwãnacarea ara m̃łdjiduʘa jaraya: m̃la waga eroʘłra

poa zocãrã droaya. Jãlbe bio necai ɓaya. Mãdjia quiĩrĩã ɓlda co ɓaya idjaba ɓlsriɗa ɓaya.”

²⁰ Baribɓɓɓ Ācōrēba idjía jarasia:

“¡ɓɓara crĩcha neé taɓɓa! Ara naĩ diamasi ɓɓara beuya. Małbe ɓla waga eroɓɓara ¿cai itea ɓei?” ²¹ Aɓaɓa naĩ ẽjũãnebemada auɗuara edaida crĩcha ɓɓɓɓɓ, baribɓɓɓ Ācōrēnebemada mãcua crĩchaé ɓɓɓɓɓ, maĩ quiĩrãca mãwãya.–

Ācōrēba idjiderã wagabaria

Mateo 6:25-34

²² Maĩ carea Jesuba idji ume nĩbabadarãa jarasia:

–Bãrã sãwã ɓeadiɗa, coɗi careabemada, cacuaɗe jãni careabema siɗa jũmawãyã crĩcharãnadua. ²³ Dadjì zocai ɓaida djico cãyãbara biara ɓla. Dadjida dadjì cacuaɗe jãbada cãyãbara biara ɓla. ²⁴ Aɓɗadua, ĩbanara ne uɗaca idjaba ewaɗaca. Ne wagabada de siɗa oɗaca. Baribɓɓɓ Ācōrēba ãdjira ne cobibaria. ¿Bãrãra ĩbana cãyãbara biara ɓeaéca? ²⁵ Jũmawãyã crĩcha ɓɗeɓa ni ɓaɓɗa dãrãara zocai ɓaéa.* ²⁶ Dãrãara zocai ɓaéɓɓɓ, ¿cãrẽ cãrẽã coɗira, cacuaɗe jãbada siɗa jũmawãyã crĩch-abada?

²⁷ Aɓɗadua nepõnõda sãwã waribarida. Nepõnõra trajaca idjaba wuara cacaa. Baribɓɓɓ mã jaraya: dadjì drõãenabema boro Salomoĩra bio ne ɓara ɓadamĩna nepõnõ quiĩrãca quiĩrãwãrẽã djioɗa basía.† ²⁸ Idi chirua mẽã unubadara nurẽma babueɓadamĩna Ācōrēba waɗibiɗa põnõbibaria. Maĩ bẽrã ¿idjia biara bãrãba jãnamãrẽã diaéca? Małɓara ¿sãwãẽrã poya ĩjãnaé? ²⁹ Maĩ carea aɓabe coɗi careabemada, doɗi careabema siɗa jɓɓɓãnadua. Jũmawãyã crĩcharãnadua. ³⁰ Jũma

* ^{12:25} Dãrãara zocai ɓaéa. Āɓɓɓɓmaarã małba jara ɓla “drasoara waridaéa.” † ^{12:27} ¹ Reye 10:4-7, 23-25.

maḷḡara nañ ējūānebemarāba jḡḡbadaa, baribḡḡḡ bārā Zeza Ācōrēba cawa ḡḡa bārāba cārēda eroḡeadaida panḡda. ³¹ Mañ bēḡā Ācōrēra bārā Boroda ḡḡḡada. Mañne idjia jūma maḷḡara diaya.–

Nebia bajāne eroḡeadebema

Mateo 6:19-21

³² Bārāra cābana panḡmīna ne waya ḡearānada. Ācōrēba quīḡāna bēḡā bārāra bia pe eroḡesia. ³³ Mañ carea bārāba eroḡeadebemada nēdobueḡapeḡa ne neé queḡeaa diḡḡada. Nebiada bajāne eroḡeadi careabḡḡḡ jḡḡḡada. Bajānebemara jōcaa. Chimia biḡa cocoa. Ne drḡabadarā biḡa poya drḡḡḡaca. ³⁴ Bārāmaarā dji biara ḡḡra soḡeba awuabadaa.

Nezoca biaḡebema

³⁵⁻³⁶ Nezoca bia quīḡāca Ācōrēba jara ḡḡra ḡḡā oḡi carea ḡeadaḡa.† Nezoca biaba ḡbīḡāda coa eroḡabaria idji boro zebḡḡḡḡ bia edai carea. Quima edabḡḡa ḡḡsḡḡḡa o panḡmaḡba zepḡa dji boroba trḡḡḡḡḡḡ nezoca biaba ara maḡda deḡe eḡa wābadara ewaya. ³⁷ Nezocaba jḡḡ ḡḡda dji boroba unune zeibḡḡḡ, wārāda mañ nezocara bio bia ḡaya. Mḡa wārāda jaraya: ara maḡda idji borora nezoca quīḡāca djioreḡa idji nezocara ne cobarima chumebiya ne cobī carea. ³⁸ Nezoca biaba ariquētra, āsaboḡḡḡe biḡa dji borora jḡḡaya. Dji boroba idji jḡḡ ḡḡda unune zeibḡḡḡ mañ nezocara bio bia ḡaya.

³⁹ Naḡda cawaḡada: de djibariba ne drḡabarira sāḡḡbe zeida cawa ḡḡbara, cāḡé bacasia ni cārē siḡa drḡabi amaaba. ⁴⁰ Ara mañ quīḡāca bārā biḡa jḡḡ ḡeadaḡa. Bārāba mḡ, Nañ Djara Edaḡa zeéda crīcha panḡne zeya.–

† 12:35-36 ḡḡā oḡi carea ḡeadaḡa. Griego bedeaḡe nāwā ḡḡ ḡḡa: “Cḡḡḡḡḡḡ bio trājḡ coḡḡḡada.”

Nezoca umé pan neba ne jara ɛɓ

Mateo 24:45-51

⁴¹ Pedroba Jesua iwidisia:

–Dai Boro, ɔmaɓɓara ɓɓa dairã jara ɛɓca, wa jũmarã jara ɛɓ?–

⁴² Jesuba panusia:

–Nezocaba crĩcha cawaadeba jira o ɛɓɓɓɓɓ, de djibariba idji dede ɓea nezocarãra mañ nezoca jɓwaeɓa ɓɓɓa ãdjia codira aride diamãrẽã. ⁴³ Nezocaba mãwã o ɛɓda idji boroba unune zeibɓɓɓ, idjira bio bia ɓaya. ⁴⁴ Mãa wãrãda jaraya: dji boroba jũma idjia eroɓɓara mañ nezoca jɓwaeɓa ɓɓɓa.

⁴⁵ Baribɓɓɓ mañ nezocaba idji soɗe mɓ boro zeira dãrãɓana aibɓɓɓ, waabema nezocarãda, nezoca wërãrã sida bié o ɓeya, ɓɓsrida ne cobada ewarida o ɓeya idjaba ituaba beu nĩbaya. ⁴⁶ Aɓeɓa idji boro zeida jããé ɓaya. Mãwã ɓɓde idji borora cawaéne zeya. Mañ nezocara bio cawa opeɓa dji iñanaca ume bié ɓɓɓa.

⁴⁷ Nezocaba idji boroba obi ɓɓɓa cawa ɓɓda oéɓɓɓɓ, dji boroba mañ nezocara dji cãbãɓã uya. ⁴⁸ Baribɓɓɓ nezocaba adua ɓɓdeba dji boroba jara ɛɓ ãñ osira mañ nezocara mãcua uéa. Wãrãda ãcõrẽba ãcɓɓɓa waiɓɓa dia ɓɓa idji itea oɗamãrẽã. Dji waiɓɓara edadarãba idji itea waiɓɓara oɗida panɓa.–

Jesu carea nẽɓɓara odjaidebema

Mateo 10:34-36

⁴⁹ Mãra zesia nañ ẽjũã cawa oi carea. [§] Ara nawena mãwã oɓɓɓɓɓara bio bia ɓacasia. ⁵⁰ Baribɓɓɓ naãrã mãra bio bia mĩgaida ɓɓa.* Mañ carea bio sopua ɓabaria aɓa

§ 12:49 Griego bedede nãwã ɓɓ ɓɓa: “Mãra zesia tɓɓɓ uruada nañ ẽjũãnaa ɓatabuei carea.” * 12:50 Mãra bio bia mĩgaida ɓɓa. Griego bedede nãwã ɓɓ ɓɓa: “Mãra waɗi borocueida ɓɓa.”

mañ ewari jũēbɾɿɾɿɿɿ. ⁵¹ ¿Mña ēberārā ābaa necai ɿɿɿ carea zesida crīcha panɿca? Mña jaraya mañ carea zeé ɿɿɿ, ātebɿɿɿ ze ɿɿɿ ēberārāda ābaa bia panarānamārēā. ⁵² Namaɿba ātaa abari dedebemada mñ carea dji quĩrũda ɿeadia. Juesuma panɿne umébbemada dewara ũbea panɿ ume dji quĩrũda ɿeadia. ⁵³ Dji zezada dji warra ume dji quĩrũda ɿeadia. Dji warrada dji zeza ume dji quĩrũda ɿeadia. Dji papada dji cau ume dji quĩrũda ɿeadia, dji cauda dji papa ume dji quĩrũda ɿeadia. Dji pācōrēda dji āĩgu ume dji quĩrũda ɿeadia. Idjaba dji āĩgura dji pācōrē ume dji quĩrũda ɿeadia.

Ewari sãwã ɿaida cawa jarabada

Mateo 5:25-26; 16:1-4; Marco 8:11-13

⁵⁴ Mañ awara Jesuba ēberārā nãwã jarasia:

–Bārāba jārārā pāimada ãmãdau ɿaebariare unubɿdaɿe jarabadaa cuera zeida. Mañne wārāda cuera zebaria. ⁵⁵ Baribɿɿ nãurāda ējũã pōāsa ewaraga ɿɿareba puāsira jarabadaa ewarira bio jãwãrã ɿaida.† Mañne ewarira wārāda jãwãrãbaria. ⁵⁶ Bārā dji biaca ɿearāba ewari quĩrāra cawa panɿmĩna Ācōrēba nañ ewariɿe o ɿɿɿ cawaɿaca.

⁵⁷ Bārāba ¿sãwãērã poya cawaɿaca cārēda jipa ɿɿɿ?

⁵⁸ Bɿ dji quĩrũba ɿɿɿ ēberārā cawa obarimaa edeibɿɿ, wãɿɿdaɿe jũma odua ibiaɿi carea. Mãwã oéɿɿɿ idjia ɿɿɿ dji cawa obari jɿwãɿe ɿɿɿ. Mañbe dji cawa obariba ɿɿɿ dji zarraa jidabiya preso ɿãmārēā. ⁵⁹ Mña jaraya: ɿɿɿ jãmabemada ēɿrãéa aɿa ɿɿɿ diaida ɿɿ parata jũma diabɿɿɿɿɿ.

† ^{12:55} Ējũã pōāsa ewaraga ɿɿareba. Griego bedeaɿe ɿɿ ɿɿɿ: “Surɿeba.”

13

Ācōrēmaa zedaébrlrl beudía

¹ Māwā panlne ēberārāba Jesua jarasidaa ḷcrl Galileadebemarāba animarā Ācōrēa babue dia panlne Pilatoba ādjirāra quenabisida. ² Mañ carea Jesuba jarasia:

–Mañ ēberārāra bia mīga beupedada bērā ḷbārāba crīcha panlca ādjia wetara cadjiruara obadjidada waabema Galileadebemarāba obada cāyābara? ³ Mḷa jaraya: māwāéa. Baribrll bārāba cadjirua obadara igaradapeda Ācōrēmaa zedaébrlrl bārā sida beudía. ⁴ Siloede de ḷtl drasoa ḷlda dieciocho ēberārā ḷrl ḷaeside jūma beusidaa. Māwā beupedada bērā ḷbārāba crīcha panlca ādjia wetara cadjiruara obadjidada waabema Jerusaleñne ḷeaba obada cāyābara? ⁵ Mḷa jaraya: māwāéa. Baribrll bārāba cadjirua obadara igaradapeda Ācōrēmaa zedaébrlrl, bārā sida beudía.–

Higojō zaucadebema ne jara ḷl

⁶ Mañbe ne jara ḷldeba Jesuba ādjirāa nāwā jaradisia:

–Ēberāba idji néude higojō bacuruda erobasia. Ewari aba mañ bacuru zau ḷl cawaya acḷde wāsia baribrll zaué ḷasia. ⁷ Mañ carea djibariba idji néu wagabaría nāwā jarasia: “Nañ bacuru zau ḷl cawaya naḷba poa ūbea acḷde ze ḷla baribrll zauca. Mañ bērā biara ḷla tutabueida. ḷCārē cārēa bacuru zaucada erobai?”

⁸ Baribrll dji néu wagabariba jarasia: “Mḷ boro, biara ḷla poa aba jḷānida. Mḷa dji carrade egorora bogajupeda ne ḷlya. Āībērā maḷba zauisicada. ⁹ Za zei poade zausira idu ḷlya. Zauébrlrl tutabueya.”–

ḷnāūbada ewaride Jesuba wērā biabida

¹⁰ Ñnãubada ewaride Jesuba judiorã dji jɔrebada dede jaradia basia. ¹¹ Mama wërãda basia. Mañ wërãra dieciocho poa jaiba ejürẽã erobasia. Mañ bërã roya jipa jĩrũca basía. ¹² Jesuba idji unuside caita trɔpeda nãwã jarasia:

–Wërã, bɔ cacua bié ɓɔdebemada biadua.–

¹³ Mãwã jarapeda Jesuba idji jɔwara ãrã ɓasia. Ara mañda wërãra jipa ãta nũmepeda ãcõrẽa bia jarasia. ¹⁴ Baribɔrɔ Jesuba ñnãubada ewaride biabida bërã dji jɔrebada dedebema borora quĩrũsia. Mañne jũmarãa nãwã jarasia:

–Ñnãubada ewari awara sei ewarida eropanla trajadi carea. Mañgɔ ewaridebɔrɔ zeddua bãrãra biabidamãrẽã. Baribɔrɔ ñnãubada ewaridera zerãnadua.–

¹⁵ Mañ carea Jesuba jarasia:

–jBãrãba jaradiabada quĩrãca oɔacaal! ¿Ñnãubada ewaride bãrã pacada wa burroda ãrãnapeda baido doɔe ededacaca? ¹⁶ Mãwã baibɔrɔ jbié ɓɔca nañ wërãra, diauruba dieciocho poa bié eroɓadadebemada ñnãubada ewaride biabida? ¿Idji siɔa Abrahãneba yõnaéca?–

¹⁷ Jesuba mañ jaraside idji bié jara panɔra bio perasiɔaa, baribɔrɔ idjia ne bia o ɓɔ carea purura bio ɓɔsriɔa panasidaa.

Mostaza tadebema ne jara ɓɔ

Mateo 13:31-32; Marco 4:30-32

¹⁸ Mañbe Jesuba jarasia:

–Ãcõrẽba ëberãrã pe eroɓɔra ¿cãrẽ quĩrãca ɓɔ?

¹⁹ Mostaza ta quĩrãca ɓɔ. Ëberãba mañ tada idji ëjũãne úsia. Tunupeda warisia aɓa bacuru waitabe nũmebɔrɔɔaa. Mañ bërã ibanara dji jɔwatede de ocuaɔe zesidaa.–

Pañ ësãbaridebema ne jara ɓɔ

Mateo 13:33

²⁰ Maļ awara jarasia:

–Ācōrēba ēberārā pe eroḅlra ŷcārē quīrāca ḅl? ²¹ Paļ ēsābari quīrāca ḅla. Maļ paļ ēsābarira wērāba maārī edapeda harina waiḅlade abuesia. Maļbe bio puerapeda chūmāsia aba jūma ēsābārlēda.–

Eḁa wābada pēsua ḅl

Mateo 7:13-14, 21-23

²² Jerusaleļnaa wābārlēde Jesuba puru waiḅlade, puru zaquede biḁa jaradisia. ²³ Maļne abalba idjā iwīḁisia:

–Mļ Boro, ŷĀcōrēba zocārēēbe ēdrā edaica?–

Jesuba panusia:

²⁴ –Ne jūma oḁadua dji eda wābada pēsua ḅlde eda wāni carea. Wārāda eda wāni carea ḅeara zocārā panla baribārlā roya jūma eda wānaēa. ²⁵ De djibariba dji eda wābadara jūātrā nūmānacarea dji dajada panlba ewamārēā nāwā trļ jaradīa: “Dai boro, dai boro, ewadua.” Baribārlā de djibariba panuya: “Mļa bārāra unucāa idjāba sātabemada adua ḅla.” ²⁶ Dji dajada panlba nāwā jaradīa: “Dairāra bl ume ābaa ne cosīdaa, idjāba bla dai purude jaradīa nībasīde arima panasīdaa.” ²⁷ Maļne idjā bārāa jaraya: “Mļa bārāra unucāa idjāba sātabemada adua ḅla. Cadjirua obadarā, āyā wānadua.”

²⁸ Bārā dji dajada ḅeara aujīā panania idjāba puaba quīḁa īchia panania. Abrahaļda, Isada, Jacoboda idjāba Ācōrēneba beḁeabadarā siḁa Ācōrē purude ununia, baribārlā bārāda Ācōrēba idu eḁāa wābiēa. ²⁹ Maļ ewarīde drua āībemarāda āmāḁau odjabariareba, āmāḁau ḅeabariareba, jḅwa acḅareba, jḅwa aradeba biḁa zedīa. Maļgārlāra Ācōrē purude ne co chūpanenia. ³⁰ Maļne dji

jĩrũarebemada dji nabemarãda beaðia, dji nabemarãda dji
jĩrũarebemada beaðia.-*

Jesu Jerusaleĩ carea sopuada

Mateo 23:37-39

³¹ Maĩ ewaride ḶḶḶḶ pariseorãda zedapeda Jesua
jarasidaa:

–Namabemada isabe wãdua. Herodeba b̄ra bea quĩrĩã
b̄la.–†

³² Maĩne Jesuba ãdjia jarasia:

–Jãĩ eberã usa pã quĩrãca b̄la nãwã jarade wãnadua:‡
“Nane, nu bida m̄la cacua bié beara, jai bara bea sida
biabicuaya. M̄la oida b̄ra ewari ũbeade jũma o erobaya.”

³³ Barib̄ra idí, nu, nu nurẽma bida ode nĩbaya Jerusaleĩne
jũei carea. Ācõrẽneba bedeabadarãda Jerusaleĩne be-
abada bẽrã mama wãida b̄la.

³⁴ ¡Jerusaleĩ, Jerusaleĩ, bãrãba Ācõrẽneba
bedeabadarãda beabadaa! ¡Ācõrẽba diabuedarã sida
mõgaraba tabari beabadaa! M̄la b̄arima zocãrã bãrãra
ãbaa pe eda quĩrĩã b̄asia eterre wẽrãba idji warrarã i
edre edabari quĩrãca. Mãwãmĩna bãrãba quĩrĩanaé basía.

³⁵ Maĩ carea Ācõrẽra waa bãrã ume baéa. Bãrãba m̄ra
waa ununaéa aba m̄l bia edabadaa. Maĩ ewaride nãwã
jaradia: “¡Bio bia b̄la dadji Ācõrẽ trãneba zeb̄ra!”–

14

Jesuba eberã ogoro b̄l biabida

* 13:30 Dji jĩrũarebema ab̄raade judiorãéda jara b̄la. Dji nabe-
marã ab̄raade judiorãda jara b̄la. † 13:31 Maĩ Herodera
Antipa trã jarabadjidaa. ‡ 13:32 Jãĩ eberã usa pã quĩrãca
b̄la. Cřichada ũbea dia b̄la: eberã cřicha cawa b̄lda, eberã
cadr̄la b̄lda, wa eberã sirié b̄lda.

¹ Ñnãũbada ewaride Jesura pariseo dji droma dede ne code wãsia. Mañne dewara pariseorãba bio acł panasiãaa idjia bié oi cawaya. ² Jesu caita ëberã ogoro ðlda ðasia. ³ Jesuba judiorã ley jaradiabadarãa, pariseorãa biãda nãwã iwidiisia:

–¿Bãrãmaa bia ðlca ñnãũbada ewaride cacua bié ðeara biabida?–

⁴ Bariblrl ãdjirãba ni cãrẽ sida jaraðãé basía. Mañ carea Jesuba dji cacua bié ðlra jidapeða biabipeða diguiãaa wãbisia. ⁵ Mañbe Jesuba ãdjía jarasia:

–Ñnãũbada ewaride bãrã warrada wa pacada baido juebada uriaðe ðaesira ¿ara mañda erreðari ëdrł edaðãéca?–
*

⁶ Bariblrl ãdjirãba ni cãrẽ sida panunaé basía.

Edaara baiðebema

⁷ Jesuba unusia ne code zepedadarãda bugue dji droma ðea careabemane chũmeblada. Mañ carea Jesuba ne jara ðlðeba ãdjía nãwã jarasia:

⁸ –Ëberãba quima edablrlðe blã ðlstrida ne code wãmãrẽã jaraiblrl, dji droma chũmebadama chũmerãdua. ãĩberã bl cãyãbara dji dromaara ðlda jũeiscada. ⁹ Mãwãra djibariba blã jaraya: “Áyã wãdua. Za ðl ëberãda nama chũmeya.” Mãwã oblrlðe blra bio quĩrã peraya dji edaara ðea ume chũmei bãrã.

¹⁰ Mañ bãrã blada edoðiblrl dji edaara ðeama chũmedua. Mãwãra bl edoðaba unublrlðe nocodaa trłpeða jaraya: “Zedua, nama dji dromarã ume chũmedua.” Mãwã bl edoðaba jũma dji chũmea quĩrãpita blra dji dromada unubiya. ¹¹ Bariduada dji dromaara ða quĩrã ðlblrl

* 14:5 Warra. Griego bedeaðe ñclrl cartade “burro” ðl ðla.

Ãcõrêba edaara ðaya. Aðalba ara idjida edaara ðliblra
Ãcõrêba dji dromaara ðaya.–

¹² Mañbe Jesuba idji edoðaa nãwã jarasia:

–Bla ãberãrã ne code trãblraðe bl dji biarãda, bl
djabarãda, bl ãberãrã sída trãrãdua. Ne bara ðea bl
caita panabada sída trãrãdua. Ædjirãda trãliblra dewara
ewariðe ãdjia ãberãrã trãblraðe bl sída trãnia. Mãwã
bla oðabari ne edaya. ¹³ Mañ bërã bla ãberãrã trãblraðe
biara dji ne neé ðeada, dji nãcanlca ðeada, jĩrũ bié ðeada,
dauberrea ðea sída trãcuadua. ¹⁴ Mãwãblra wãrãda blra
bio bia ðaya. Ædjia ni cãrẽ sída blã poya diãðe bërã, dji
jipa ðea ãrëbablra ewariðe Æcõrêba blã nebiada diaya.–

Ne cobada waiðlraðe ne jara ða

Mateo 22:1-10

¹⁵ Jesu ume chũpanlba mañ ãrísíðeðe aðalba jarasia:

–Ãcõrẽ puruðe ne coblra ãberãra bio bia ðeadiã.–

¹⁶ Mañ carea Jesuba idjía jarasia:

–Ewari aða ãberãba ãbaa ne code waiðlada oblra
bërã zocãrã jarasia ãbaa ne codeida. ¹⁷ Djico wiboðoðe
djibariba idji nezocaa nãwã jaraðe wãbisia: “Zedãdua,
djicora wisia.”

¹⁸ Bariblra ãberãrãba wãna amaaba jarasiðaa jlwa
tãblra panlra. Aðalba jarasia: “Aretewa mã ãjũãda
nëdosia. Mãda aclde wãida ða bërã poya wãéa. Mã
djuburia mañ carea bié crãcharãdua.” ¹⁹ Dewaraba jara-
sia: “Mã aretewa pacada ðie nëdoða bërã poya wãéa.
Mã pacada aclde wãblra wãrãda bia ðea cawaya. Mã
djuburia mañ carea bié crãcharãdua.” ²⁰ Mãne dewaraba
jarasia: “Mãra aretewa quima edaðe bërã poya wãéa.”

²¹ Dji nezocara jëda wãpeða ãdjia jarapeðara de
djibaría jarasia. Mañ carea djibarira bio quĩrũpeða idji
nezocaa jarasia: “Puruðaa isabe wãdua. Mañbe dji ne neé

beada, dji jīrū bié beada, dji dauberrea beada, dji nлcanлca bea sida jūma zebicuadua.”

²² Dji nezocaba māwā odacarea jarasia: “Bла jarada quīrāca m̄la osia, māwāmīna wadi dera bari coḅla.”

²³ Mañ carea de djibariba idji nezocaa waya jarasia: “Puru jīga o beaza wādua. Ēberārāda unusira isabe zebicuadua m̄l dera bio bira coḅemārēā. ²⁴ M̄la jaraya: m̄la naārā trācuadarāba m̄la waiḅla djubiḅara ni maārī bida codaéa.”–

Jesu ēpēira zarea ḅla

Mateo 10:37-38

²⁵ Ēberārāda Jesu caiḅu zocārā nībabadjidaa. Mañ carea Jesuba ādjimaa acлpeḅa nāwā jarasia:

²⁶–Aḅalba m̄lda ēpē quīrīā ḅлbлrл, naārā bio crīchaida ḅla. Idji djibarirāda, quimada, warrarāda, djabarāda, djabawērārāda, wa idji zocai ḅaida m̄l cāyābara biara quīrīā ḅлbлrл, poya m̄l ume nībaéa. ²⁷ Bia mīga ḅai carea ḅlébлrл, poya m̄l ume nībaéa.†

²⁸ Aḅalba de waiḅlada o quīrīā ḅлbлrл, naārā quīrācuita crīchaida ḅla idjia eroḅл parataba jūma pārāi cawaya. ²⁹ Āībērā de jīrū jouḅacarea cawaisicada poya pārāéda. Dewararāba mañ ununapeḅa nāwā ipiḅa jaradīa: ³⁰ “¿Jāñ acheba aḅa poya oi quīrāca nañ dera jāwā jlwa osica?”

³¹ Aḅal druadebema boroba sordaorāda die mil eroḅлbлrл, mañne dewara druadebema boroda veinte mil sordaorā bara idji ume djōne zeibлrл, djōni naēna ¿idjia quīrācuita crīchaéca poyai cawaya? ³² Idjia poyaéda cawasira dewarabema wadi тлml ḅleḅe ¿лcлrл diabueéca idji ume bedeade wānamārēā?

† ^{14:27} M̄l carea bia mīga ḅai carea ḅlébлrл. Griego bedeade nāwā ḅл ḅla: “Aḅalba idji crura atau edeḅлrл.”

³³ Ara mañ quĩrãca mñ ĕpēni naēna bārãba bio crĩchadapeda ne jũma igarađi carea ðeadaēbłrł mñ ume poya nĩbadaēa.

Tãda cłyaa jōibłrł

Mateo 5:13; Marco 9:50

³⁴ Wārãda tãra bio bia ðła, baribłrł cłyaa jōibłrł ¿sãwã wayacusa cłya ðei? ³⁵ Mañ tãra egorode jĩpói carea ni animarã ācaca łrł ðli carea abeđa bié ðła. Biara ðła ðatabueđida. ¡Dji cłwłrł bara ðłba quĩrãcuíta ũrĩdua!-

15

Oveja aduađadebema ne jara ðł

Mateo 18:10-14

¹ Ewari ađa Romanebema boro itea parata jłrł pe-badarãda, cadjirua obadarã siđa Jesuba jaradia ðł ũrĩni carea zesidãa. ² Mañ carea pariseorãba, judiorã ley jara-diabadarã biđa idjira nãwã bié jarasidãa:

-Idjia cadjirua obadarãda bia edapeda āđji ume ne cobarĩa.-

³ Mañ carea Jesuba āđjĩa ne jara ðłđeba nãwã jarasia:

⁴ -Ađalba cien oveja erobłđebemada ađa aduaibłrł ¿sãwã oi? ¿Dji 99 panłra ējũã ewaraga ðłđe amepeda dji aduađada jłrłđe wãéca ađa unubłrłđãa? ⁵⁻⁶ Unusira idji equiade edapeda bio ðłsrĩđãa diguidãa edeya. Mañbe idji dji biarãra, idji caita panabadarã siđa trłcuapeda jaraya: “Bãrãra mñ ume ðłsrĩđãadua. Mñ oveja aduađara unusia.”

⁷ Ara mañ quĩrãca mñã bãrãa jaraya: 99 jipa ðea carea bajãnebemarãra ðłsrĩđabadamĩna, biara ðłsrĩđabadaa ēberã ađa cadjirua obarida Ācōrēmaa zebłrłđe.-

Parata torro aduađa

⁸ Wērāba parata torro die erobłēdebemada aba ad-uaiβarλ, ǰībīrā coapeđa idji dera bio imaéca aba dji parata unubarłēdaa? ⁹ Unusira idji dji biarāra, idji caita panabadarā sida trłcuapeđa jaraya: “Zedadua, mł ume ɓłsriđadadua. Mł parata aduađara unusia.” ¹⁰ Mł jaraya ara mał quĩrāca cadjirua obarida aba Ācōrēmaa zebarłēde Ācōrēra bajānebema nezocarā ume bio ɓłsriđabadaa.

Warra cadjiruade nĩbadadebema ne jara ɓλ

¹¹ Mał awara Jesuba jarasia:

–Ĕberāda ɓasia. Mał ĩberāba warrada umé erobasia.
¹² Ewari aba dji tēābemaba dji zezaa jarasia: “Zeza, ɓλ erobłēdebema mł edaida ɓara mł diadu.” Mał carea dji zezaba erobłara ādjiza diasia. ¹³ Dārāēne dji tēābemaba edadara jūma nēdobuepeđa tλmλ dewara druađaa wāsia. Mama ne jūma cadjiruada o ɓesia aba dji parata jōbarłēdaa.

¹⁴ Ni cārē sida neé ɓedacarea mał druade jarraba waiɓlada zesia. Mał bērā warrara bio jarra ɓabadjia.
¹⁵ Mał carea idjira mał druadebema ne bara ɓλ ĩberāmaa traju jλrłēde wāsia. Małgłba chinada idjia wagabisia.
¹⁶ Bio jarra ɓada bērā chinaba co panλnebemada idjia biđa co quĩrā ɓabadjia. Māwāmīna ni aɓalɓa idjia diađaca basia ne comārē.

¹⁷ Małbe cawasia bié ođa bērā māwā ɓada. Małne ara idjiduɓa jarasia: “Mł zeza itea trajabadarāra bio ne cobadaa małne młra nama jarrababa beubōđoa. ¹⁸ Biara ɓλ ara nawena idjimaa wāida. Jūēnacarea mł idjia jaraya: Zeza, wārāda mł Ācōrē quĩrāpita, ɓλ quĩrāpita biđa cadjiruada osia. ¹⁹ Mał bērā biara ɓλ młra waa ɓλ warraađa aéda. Ātebarλ młra ɓλ nezocada ɓλdua.” ²⁰ Ara małda dji zezamaa wāsia.

Dji zezaba idjira tɒmɒ zebɒɾɒɗa unusia. Mĩã djuburi unupeɗa idjimaa pira wãsia. Idjira bɒɾɒɗeɗa uridarraɗe isõsia. ²¹ Mañne dji warraba jarasia: “Zeza, wãrãda m̃la Ācõrẽ quĩrãpita, bɒ quĩrãpita biɗa cadjiruada osia. Mañ bẽrã biara ɛla m̃ɾa waa bɒ warraaɗa aéda.” ²² Baribɒɾɒ dji zezaba idji nezocarãa jarasia:

“Djio biyaara quiruda edaɗapeɗa idjía j̃ɓbiɗadua. Idji jɒwade sortijada j̃ɓbiɗadua. Mañ awara j̃rũne j̃ɓbada siɗa j̃ɓbiɗadua. ²³⁻²⁴ Mañbe paca zaque boreguea ɛɗa beaɗadua ne coɗi carea. ¡ɔ̃ɓsriɗada oɗia! M̃ warrara beu ɛaɗada ãrẽbasia; adua ɛaɗada dadjirãba waya unusiɗaa.” Mañbe bio ɛsriɗa duanesiɗaa.

²⁵ Mañne dji djaba nabemara traja ɛaɗada diguiɗaa zebɒɾɒ basía. De caita jũebɒɾɒɗe ũrĩsia chiru zá panɗa idjaba cari duanɗa. ²⁶ Mañ carea nezoca aba trãpeɗa iwiɗisia cãrẽ cãrẽã mãwã o panɗ cawaya. ²⁷ Dji nezocaba jarasia: “Bɒ zezaba paca zaque boreguea ɛɗa beabisia bɒ djabada jẽda bia zeɗa bẽrã.”

²⁸ Mañ ũrĩsiɗe quĩrũpeɗa dji dede eɗa wã quĩrĩãé basía. Mãwã ɛɗe dji zezara idjimaa wãpeɗa beɗe djuburiasia eɗa wãmãrẽã. ²⁹ Mañne dji warra nabemaba dji zezaa jarasia: “Ewari ze nũmɒza m̃ɾa bɒ itea bio trajabaria. Bɒa jarabɒɾɒɾa jũma o ɛabaria. Mãwãmĩna wadibiɗa bɒa chiwatu zaqueda aba biɗa m̃la diacaa m̃ dji biarã ume ãbaa ɛsriɗa ne coɗi carea. ³⁰ Baribɒɾɒ bɒdji warraba bɒ paratara wẽrãrã auɗua ɛea ume jũma cosia. Mañbe bɒmaa zebɒɾɒɗe bɒa idji itea paca zaque boreguea ɛɗa beabisia ãbaa ɛsriɗa ne coɗi carea.”

³¹ Mañne dji zezaba jarasia: “Warra, bɒra ewariza m̃ ume ɛabaria. Jũma m̃la eroɒɾa bɒrea. ³² Baribɒɾɒ bia ɛla bɒ djaba waya dadjimai zebɒɾɒ carea ɛsriɗada oɗida. Idjira beu ɛaɗada ãrẽbasia; adua ɛaɗada dadjirãba waya unusiɗaa.”–

16

Parata cawa obariðebema ne jara ða

¹ Jesuba idji ume nĩbabadarãa nãwã jarasia:

–Ëberã bio bara ðaba nezoca dji dromada erobasia. Mañne ðararaba dji boroa jarasidaa mañ nezocaba idji paratara ãi o ðada. ² Mañ carea dji boroba idjira trãpeda nãwã quẽasia: “Bla mñ parata ãi o ðara mña ùrĩsia. Bla sãwã oðara cartade acãbidua. Mña bñra ðatabueya.”

³ Mañ ùrĩsiðe nezocaba ara idjiduða jarasia: “Mñ boroba mñra ðatabuebñra. ¿Jãlbe mña sãwã oi? Mñra traju zarea oi carea ðbaé ða; mañ awara bio pera ðaya djãrãa ne iwidi carea. ⁴ Mña cawa ða sãwã oida mñ wã naëna. Mãwãra dewararãba mñra ãdji dede bia edaðia.”

⁵ Ara mañda idji boroa diaði bara ðeada aña aña trãcua-sia. Dji naãrãbema iwidiisia: “¿Bla jũmasãwã mñ boroa diaida ða?” ⁶ Mañba panusia: “Mña olivo dragada mil galoñ diaida ða.”* Mañne nezocaba jarasia: “Mãẽteara isabe chũmepeda ða cartade ðl ðara quĩrã awara odua. ðdua bla quinientobe diaida ðda.”

⁷ Mañbe dewaraa iwidiisia: “¿Bla jũmasãwã diaida ða?” Mañba panusia: “Mña trigoda cien ã diaida ða.”† Nezo-caba jarasia: “Bla cartade ðl ðara quĩrã awara odua. ðdua bla ochentabe diaida ðda.”

⁸ Nezoca cadjiruaba mãwã oða carea dji boroba jarasia idjira crĩcha cawa ðda. Wãrãda Æcõrẽ eberãrã cãyãbara nañ eñũãnebemarãba ne edaði carea ãdji abaricarã ume biara crĩcha cawaadeba obadaa.‡ ⁹ Ara mañ quĩrãca mña bãrãa jaraya: nañ eñũãnebema parataba zocãrã eberãrãda

* 16:6 Mil galoñ. Griego bedede ðl ða “cien barril.” Mañ jẽda diai carea mil ewari trajaida ðasia. † 16:7 Cien ã. Mañ jẽda diai carea 2500 ewari trajaida ðasia. ‡ 16:8 Æcõrẽ eberãrã. Griego bedede ðl ða “ãnaanebema warrarã.”

carebadadua. Māwā bārā dji biarāda zocārā eropania. Małbe bārā beubłdade bajāne bia edadia. §

¹⁰ Aḅałba maārī eroḅłda bia o cawa ḅłbłłł, waiḅłła eroḅłł sıda bia o cawa ḅaya. Idjaba maārī eroḅłda bia ocabłłł, waiḅłła eroḅłł sıda bia oca baya. ¹¹ Ara mał quĩrāca bārāba nał ějũānebema nebiada jipa odaėbłłł ĵĀcōrēba bajānebema nebiada bārāa diaica? ¹² Idjaba Ācōrēba nał ějũāne diađada bārāba jipa odaėbłłł ĵidjia bārā itea bajāne eroḅłra diaica?*

¹³ Ni aḅał nezocaba poya idji boroda umé eroḅaėa. Umé eroḅłbłłł aḅa biara quĩrĩaya. Aḅa ěpēya małne dewarabemara igaraya. Ara mał quĩrāca ne bara ḅai awua ḅłba poya Ācōrēda ěpēėa.–

¹⁴ Jesuba jara ḅłra pariseorāba jũma ũrĩ duanasıdaa. Ādjirāra parata awua ḅea bērā isudapeda ipıdasıdaa. ¹⁵ Małne Jesuba ādjirāa jarasia:

–Bārāra dewararā quĩrāpita ěberā bia quĩrāca panabadaa. Barıbłłł Ācōrēba cawa ḅłla bārāra wārāda sāwā ḅeada. Ĕberārāba bia unubadara Ācōrēba bia unucaa.

Ācōrē puruđebema

¹⁶ Juał zeı naėna Ācōrēba Moısea diađa leyda, Ācōrēneba bedeabadarāba ḅłpedada sıda dadjirāba eropanasıdaa. Mamałba łtaa daıba bedeı bia Ācōrē puruđebemada jaradia panłla. Wārāda ěberārāba ne jũmada o panłla Ācōrē puruđebemarāda ḅeadi carea.

§ 16:9 Bārā beubłdade. Griego bedeıde ḅł ḅłla: “Bārā parata jōbłłłde.” Bajāne bia edadia. Małba aĩḅērā jara ḅłla: “Ācōrēba bārāra bajāne bia edaya.” * 16:12 Griego bedeıde nāwā ḅł ḅłla: “Bārāba djārāneda ariıde odaėbłłł, ĵcaıba bārāa ne diaı?”

¹⁷ Baribɾɾɿ Ācōrēba diada leyra ni maārĩ bida jōéa. Bajāda idjaba nañ ējũã siða jōichaara Ʌɿa.

Jesuba mĩã amaira bié Ʌɿada ada
Mateo 19:1-12; Marco 10:1-12

¹⁸ Ēberāba idji quimada amapeda dewara wērāda edaibɾɾɿ daunema Ʌɿa. Idjia amana wērāda dewara umaquĩrāba edaibɾɾɿ mañ umaquĩrā siða daunema Ʌɿa.

Lazaro idjaba ēberā bio bara Ʌada

¹⁹ Ēberāda Ʌasia bio bara Ʌada. Idjira ewariza wua pursupursuaba idjaba dji biara Ʌɿ lino caɅaba djiobadjia. Mañ awara ne cobada dromada ewariza obadjia. Mañ ēberāra nañ ējũāne bio bia Ʌasia. ²⁰ Mañne ēberā ne neé quiru Lazaro abadada Ʌasia. Lazarora ne bara Ʌɿ dede eða wābadama egode Ʌabadjia. Idjira bio chādaiða Ʌasia. ²¹ Idjia ne bara Ʌɿ ne cobadaɅeba jurrudada co quĩrā Ʌabadjia. Mañne usaba zedapeda idji chādera senebadjidaa.

²² Māwā panɿne dji ne neé queraɅara jaiɅasia. Ara mañda bajānebema nezocarāba idjira Abrahañ Ʌɿmaa edesidaa. Māwānacarea dji ne bara Ʌɿ siða jaiɅasia. Mañbe idjira tɅɅarisidaa.

²³ Tɿɿɿ uruaɅe bia mĩga ɅɿɅe ne bara Ʌadaba Abrahañda, Lazaro ume ābaa panɿda tɿtɿɿɿɿɿ unusia.† ²⁴ Mañ carea jĩgua jarasia: “Zeza Abrahañ, mñ quĩrā djuburia Lazarora diabuedua. Idji jɿwa jĩwĩnĩra baidoba begueapeda mñ quĩrāme begueade zebidua. Nañ tɿɿɿ uruaɅe mñra bio bia mĩga Ʌɿa.” ²⁵ Baribɾɾɿ Abrahañba panusia: “Poya diabueéa. Warra, quĩrānebadua Ʌɿ zocai Ʌaside ne jũmane bia Ʌasida, baribɾɾɿ Lazarora bié Ʌasia. IɅira Lazarora necai Ʌɿa, mañne Ʌɿra bio bia mĩga Ʌɿa.

† 16:23 Tɿɿɿ urua. Griego beɅeade Ʌɿ Ʌɿa “Hades.”

²⁶ Mañ awara uria dau care ðada dadjirã ãsi ðla. Mañ bẽrã blmaa wã quĩrĩã ðea sida roya wãnaẽa. Idjaba jãmalba ni aþalda roya daimaa zedaẽa.”

²⁷⁻²⁸ Mañne ne bara ðadaba jarasia: “Zeza Abrahañ, mãẽteara mñ quĩrã djuburia Lazarora mñ zeza digu-idaa diabuedua mñ djabarã juesuma panla jaramãrẽã nama sãwã ðada. Mña quĩrĩãẽ ðla ãdjirã sida nama bia mĩgade zedida.” ²⁹ Bariblrã Abrahañba idjia jarasia: “Ãcõrẽba Moisea diada leyda, Ãcõrẽneba bedeabadarãba ðlpedada sida ãdjirãba eropanla. Mañdrã ijãnida panla.” ³⁰ Mañne dji õberãba panusia: “Zeza Abrahañ, mañgl carea ijãnaẽa. Bariblrã aþal beudada lrẽbapeda ãdjimaa jarade wãiblrã, ãdjia cadjiruara igaradapeda ijãnia.” ³¹ Bariblrã Abrahañba jarasia: “Ãcõrẽba Moisea diada leyra, Ãcõrẽneba bedeabadarãba ðlpedada sida ijãnaẽblrã, beuda lrẽbadaba jarablrã sida ijãnaẽa.”–

17

Ãcõrẽba cadjirua obadarã cawa oya

Mateo 18:6-7, 21-22; Marco 9:42

¹ Jesuba idji ume nĩbabadarãa jarasia:

–Õberã cadjiruade ðaebibadara baraa. Mañra ewariza mãwã ðaya bariblrã ne cadjirua obibari õberãda mãã djuburi ðla. ² Bariduaba dji dromaẽ queðeada cadjiruade ðaebiblrã, Ãcõrẽba mã õberãra bio cawa oya. Mañ cawa oira bio zarea ðai bẽrã biara ðla mã õberã ochirude yuda jãnapeda pusade ðatabuedida.

³ Mañ bẽrã quĩrãcuiteda ðeadedua. Bl djababa blada biẽ oiblrã, idjira queãdua. Idjia biẽ oðada igaraiblrã mã oðara quĩrãdoadua. ⁴ Aþari ewaride idjia blada þarima siete biẽ oiblrã, mãlbe þarima siete blmaa wãpeda mña biẽ oðara quĩrãdoadua aiblrã, idjia oðara quĩrãdoadua.–

Daia biara ijābidua

⁵ Maļne Jesuba edadarāba idjía jarasidaa:

–Daira carebadua biara ijāni carea.–

⁶ Jesuba jarasia:

–Mostaza ta djuburi quiru quīrāca bārāba maārī biēda ijā panlbara, za ɛl bacurua bl carrara ēūtapeda pusade ɛade wāduada abladē ara maļda bacuruba bārā bedēara ijācasia.

Nezocaba oida ɛl

⁷ Bl nezocada ējūāne traja ɛapeda wa oveja waga ɛapeda zedacarea ɟbla idjía jaraica “chūmedua ne comārēā”? ⁸ Māwā jaraēa. Āteblrl jaraya: “Ara nawena ne djudua. Maļbe djiopedā mļmaa enedua coi carea. Maļbeblrl blra ne coida ɛla.” ⁹ Bla jaraɛara bl nezocaba oda bērā ɟbla idjía bia ɛlaēda aica? Māwā oēa idjia oida ɛdrl oda bērā. ¹⁰ Ara maļ quīrāca bārāba oēida panlra jūma osiɛara nāwā jaraɛida panla: “Daira dji nezoca eɛara queɛēaa; aɛabe daiba oēida panlrl osidaa.”–

Die ēberārā aida bara ɛeada

¹¹ Māwānacarea Jesura Galileadeba Jerusaleļnaa wāsia. Wāblrlde Samaria druade jūēne wāsia. ¹² Puru zaquede jūēblrlde die ēberā aida bara ɛeada idjima zesidaa. Baribrl caita jūēnaē basía. ¹³ Jesua nāwā jīgua biasidaa: –Jaradiabari, Jesu, dairāra quīrā djuburiadua!–

¹⁴ Jesuba ādji unuside nāwā jarasia:

–Sacerdoterāmaa wānādua bārā biapedadara aɛlamārēā.–*

Ara maļda ādjira wāblrlsidaa. Wābladade aɛēda biacuasidaa. ¹⁵ Maļ unuside aba Ācōrēa jīgua bia bedēa ɛlda Jesumaa jēda zesia. ¹⁶ Egode ɛarru cōpeda Jesua

*

17:14 Levitico 14:1-32.

bio bia ɸlaɖa asia idji biabiɖa carea. Mañ ẽberãra Samari-adebema basía. ¹⁷ Jesuba idjía iwidiisia:

–¿Dji biapedadara die panléca? Waabema nuevera ¿sãma panɸ? ¹⁸ Nañ judioé awara ¿ni ɸbalda ãcõrẽa bia bedeade jẽda zeé basica?–

¹⁹ Mañne Jesuba dji ẽberãa jarasia:

–Pirabaripeɖa necai wãdua. Bla wãrãda ijãna bẽrã biasia.–†

Ãcõrẽ jũmarã Boro ɸaidebema

Mateo 24:23-28, 36-41

²⁰ Pariseorãba Jesua iwidiisidaa:

–¿Ãcõrẽ jũmarã Boro ɸebɸɸɸda sãlbe ununi?–

Mañne Jesuba panusia:

–Ãcõrẽ jũmarã boro ɸebɸɸɸde ni cãrẽ siɖa ununaéa.

²¹ Mañ bẽrã roya jaraɖaéa: “Dadjirã Borora nama ɸla” wa “awuá ɸla.” Átebɸɸ ãcõrẽra ẽberãrã soɖebɸɸ dji boroda ɸebaria.–‡

²² Mañbe Jesuba idji ume niɸabadarãa nãwã jarasia:

–Ewari zareada zeya. Mañ ewariɖe bãrãba mñ, Nañ Djara Edadara maãrĩ biɖa unu quiãrãnia, baribɸɸ ununaéa. ²³ Mañne ãcɸɸba jaraɖia idjira nama ɸɸda wa awuá ɸɸda. Baribɸɸ acɸɸde wãrãnadua. Ádjira ẽpẽrãnadua. ²⁴ Baa purewa edabɸɸde jũma nañ ẽjũãra ãnabaria. Ara mañ quiãrãca mñ, Nañ Djara Edada zebɸɸde jũmarãba ununia.‡ ²⁵ Baribɸɸ mañ ewari jũei naëna mñra bio bia miãgaida ɸla. Idjaba iɸibema ẽberãrãba mñra igaraɖida panɸa.

† 17:19 *Biasia.* Griego bedeade mañ bedeaba idjaba jara ɸla “ẽdrasia.” ‡ 17:21 *Ëberãrã soɖebɸɸ.* Griego bedeade mañba idjaba jara ɸla “bãrã tãenabɸɸ.” § 17:24 *Nañ Djara Edadara zebɸɸde.* Griego bedeade ãcɸɸ cartade ababe ɸá ɸla “Nañ Djara Edadara.”

²⁶ Nañ Djara Edada zeï ewarira Noé ewaride bada quĩrãca ðaya. ²⁷ Mañ ewaride ëberãrãra ne co duanabadjia, miã cãĩ duanabadjia, idjaba dji caurãra quima diacua duanabadjia. Mãwã duanabadjia aba Noé jãba dromane ðadobɫɫadaa. Mãwãnacarea dopapada zepeda ëberãrãra jũma nãɫɫɫ quinisiɫaa.*

²⁸ Lo ewaride biɫa ara mañ quĩrãca ðasia. Ëberãrãra ne co duanabadjia, ne nẽdo duanabadjia, ne nẽdobue duanabadjia, de o duanabadjia idjaba ne u duanabadjia. ²⁹ Baribɫɫɫ Lo Sodomaneba ëɫɫɫacarea bajãneba ɫɫɫɫ uruada cue quĩrãca zesia.† Mañgɫɫɫa dji ëberãrãra jũma bá quenasia.‡

³⁰ Mñ, Nañ Djara Edada zebɫɫɫ ewaride ara mañ quĩrãca mãwãya. ³¹ Mañ ewaride dji de ãɫã ɫɫɫɫa idji dede eɫa wãíé ɫɫɫa ne eɫai carea. Dji peade ɫɫɫɫa diguiɫaa ne jɫɫɫe wãíé ɫɫɫa. ³² Lo quima sãwãnada quĩrãnebaɫɫɫɫɫ.§ ³³ Bariduaba nañ ëjũãne bia ðai carea jɫɫɫ ɫɫɫɫɫɫ aduaya. Baribɫɫɫɫ ne jũmada aduaibɫɫɫ, ãcõrẽ ume ewariza zocai ðaya.

³⁴ Mñã jaraya: mañ ewaride abari cɫɫɫe umé panania.* Mañne ãcõrẽba aba eɫeya baribɫɫɫɫ dewarabemara ðeeya. ³⁵ Wẽrãrãda umé ne ða panania. Mañne ãcõrẽba aba eɫeya baribɫɫɫɫ dewarabemara ðeeya. ³⁶ Ëberãda umé ãdji néude panania. Mañne ãcõrẽba aba eɫeya baribɫɫɫɫ dewarabemara ðeeya.-†

³⁷ ãdjirãba Jesua iwidiɫadaa:

-¿Mañgɫɫɫa sãma mãwãí?-

* 17:27 *Genesis* 6:5-17; 7:6-24. † 17:29 ɫɫɫɫ urua. Griego bedede ðá ɫɫɫa: “ɫɫɫɫ urua, azupre bara.” ‡ 17:29 *Genesis* 18:20ɫɫɫɫɫ aba 19:25ɫɫɫɫ. § 17:32 *Genesis* 19:26. * 17:34 Mañ ewaride. Griego bedede “diamasi” ðá ɫɫɫa. † 17:36 Griego bedede ãcɫɫɫ cartade versículo 36 neéa.

Jesuba panusia:

–Jūmarāba cawa panla āgoso powua nūmlma ne beudara tablda. Ara maļ quīrāca jūmarāba cawadā.–

18

Pēdra wērāba mīā sēna

¹ Jesuba ne jara bldaeba jaradiasia Ācōrēa sēnaē iwīdīdida panlda. ² Nāwā jarasia:

–Purude cawa obarida basia. Idjia Ācōrēda, ēberā sida wayaca basía. ³ Ara maļ purude pēdra wērāda basia. Maļgara dewara ume nēbāra bara basia. Maļ bērā ewariza wābadjia cawa obariba carebamārēā. ⁴⁻⁵ Baribara wābāra cawa obariba idjia jara bāra ūrī quīrāca basía. Māwāmīna jūmawāyā mīā sē bā bērā ara idjiduba jarasia: “Mā Ācōrēda, ēberā sida wayacaa. Baribara naļ wērāra baridua ze bā bērā mī sēbi naēna idjia iwīdī bāra oya.”–

⁶ Maļbe Jesuba jarasia:

–Bārāba dji cawa obari jipaē bāba jaradara ūrīsīdaa. ⁷ Ācōrēba edadarāba diamasi āsa biā quīrā djuburia iwīdī panlne ŷidjia jipa o bldaeba carebaēca? ŷDārāica panui carea? ⁸ Mā jaraya: wārāda dārāēne Ācōrēba carebaya. Baribara mī, Naļ Djara Edada zebāra ŷnaļ ējūāne wādī mī bedea ŷjā panlda unune zeica?–

Pariseo idjaba Romanebema boro itea parata jara pebari

⁹ Ācōrēba ara ādjīdā jipaara beada crīcha panasīdaa. Maļ carea dewararāda igarabadjīdaa. Jesuba ādjīrāa ne jara bldaeba nāwā jarasia:

¹⁰ –Ēberāda umē Ācōrē de dromanaa ewari iwīdīde wāsīdaa. Aba pariseo basía. Dewarabemara Romanebema boro itea parata jara pebari basía. ¹¹ Pariseo āta nūmlba ara idjīdebemada nāwā jarasia: “Ācōrē, mā bā bia jaraya māra dewararā quīrāca bāca bērā. Ādjīra ne drābadaa,

cadjirua obadaa, daunemabadaa. Idjaba m̄ra jari ɓa Romanebema boro itea parata jara pebari quĩr̄ca ɓl̄ea. ¹² Domiaza ɓarima umé ne coɗaca ewarida obaria, idjaba die edabara m̄ra ɓla aba diabararia.”

¹³ Mañne Romanebema boro itea parata jara pebarira j̄ga n̄masia. Baribara baj̄naa ac̄é basía. Atebara sopuadeba idji so ar̄a upeɗa jarasia: “Ác̄or̄e, m̄ra quĩr̄a djuburiada. M̄ra j̄maw̄ȳa cadjiruada obaria.”

¹⁴ M̄ra b̄ar̄a jaraya: pariseo c̄aȳabara mañ eber̄ara diguidaa w̄side Ác̄or̄e quĩr̄pita jipa ɓasia. Bariduada dji dromaara ɓa quĩr̄a ɓabara Ác̄or̄eɗa eɗaara ɓaya. Abalɓa ara idjida eɗaara ɓabara Ác̄or̄eɗa dji dromaara ɓaya.–

Jesuba warra zaquer̄a bia jara ɓl̄ea

Mateo 19:13-15; Marco 10:13-16

¹⁵ Mañne ac̄ar̄a adji warra zaquer̄a Jesuma enesidaa idji jawada ar̄a ɓapeɗa bia jara ɓam̄r̄e. Jesu ume n̄babadar̄a mañ unusidaa djibarir̄a quēsidaa. ¹⁶ Baribara Jesuba warrar̄a tr̄cuapeɗa idji ume n̄babadar̄a jarasia:

–Idu warra zaquer̄a m̄maa zebidaa, Ác̄or̄eɗa pe eroɓeɓemara adjir̄a quĩr̄ca panɓ b̄er̄a. ¹⁷ M̄ra w̄ar̄a jaraya: warra zaqueba idji zeza ep̄ebari quĩr̄ca abalɓa Ác̄or̄eɗa ep̄eɓara, mañ eber̄ara Ác̄or̄eɗa pe eroɓeɓa.–

Parata bara ɓa Jesu ume bedeada

Mateo 19:16-30; Marco 10:17-31

¹⁸ Eber̄a dji droma ɓalɓa Jesua iwidaa:

–Jaradiabari bia, Ác̄or̄e ume ewariza zocai ɓai carea m̄ra c̄ar̄eɗa oida ɓa?–

¹⁹ Jesuba idjia jarasia:

–¿C̄ar̄e c̄ar̄e m̄ra dji biaa a ɓa? Ni abalɓa dji biaa, ababe Ác̄or̄eɗa dji biaa. ²⁰ ɓa cawa ɓa Ác̄or̄eɗa obi ɓa bedeada. N̄w̄a jara ɓa: daunemar̄a, m̄a bear̄a,

ne drlarãdua, sewaðeba djãrãra bié jararãdua, bl zezara bl para siða wayadua.*

²¹ Dji ëberãba panusia:

–Cũdra eðaλba mĩa jũma maλgλra o ðla.–

²² Mañ ùrĩpeða Jesuba idjía jarasia:

–Waði bla ne aða oida ðla: bla ne eroðλra jũma nẽdobuepeða dji paratara ne neé queðeaa diadua. Mãwã nebiada bajãne eroðaya. Maλbe mλ ume nĩbaðe zedua.–

²³ Mañ ùrĩside dji ëberãra bio sopuasia bio bara ðl bẽrã.

²⁴ Jesuba idjira mãwã ðλda unuside nãwã jarasia:†

–Wãrãda bio zarea ðla ëberã ne bara ðλba Æcõrẽra idji Boroda ðli carea. ²⁵ Ne bara ðλba Æcõrẽra idji Boroda ðli cãyãbara cameyoda ãguja uriaðe eða wãichaara ðla.–

²⁶ Mañ ùrĩpeðadaba iwidiðidaa:

–Mãwãra Æcõrẽba ¿caidrλ ãdrλ edai?–

²⁷ Jesuba panusia:

–Ëberãba poya ocara Æcõrẽmaarã oicha ðla.–

²⁸ Mañne Pedroba jarasia:

–Bl ëpẽni carea daiba ne jũmada amesiðaa.–

²⁹⁻³⁰ Jesuba ãdjía jarasia:

–Mĩa wãrãda jaraya: aðaλba Æcõrẽda idji Boro ðli carea idji deda, djibarirãda, djabarãda, quimada, warrarã siða ameibλrλ, idjia amena cãyãbara nañ ewaride bio auðuara edaya. Idjaba jĩrũarebema ewaride Æcõrẽ ume ewariza zocai ðaya.–

Jesuba idji beaðidebema waya jaraða

Mateo 20:17-19; Marco 10:32-34

³¹ Jesuba doce eðaðarãra awara edepeða jarasia:

* 18:20 Exodo 20:12-16. † 18:24 Idjira mãwã ðλda. Griego beðeade ãcλrλ cartade maλra neéa. Idjaba ãcλrλ cartade ðl ðla: “Idjira sopua ðla.”

–Ăcōrēneba bedeabadarāba mǎ, Naǎ Djara Edadebe-
mada cartade ʔsidaa. Dadjirā Jerusaleǎne jūēbɔdade ād-
jia ʔpedadara jūma māwāya. ³² Ācɔɾɔba mǎra judiorāéa
jida diadia. Mǎra ipida bié jaradia idjaba mǎ quĩradarrara
idodia. † ³³ Maǎbe mǎra udapeda beadia. Baribɔɾɔ ewari
ūbeade mǎra ǎrēbaya.–

³⁴ Maǎgɔdebemada ādjirāba ni maǎrĩ bida cawaadaé
basía. Ādjia cawa crĩchadaé bēra adua panasidaa idjia
cārēda jara ʔɔda.

Jesuba dauberrea ʔɔ biabida

Mateo 20:29-34; Marco 10:46-52

³⁵ Jesu Jerico puru caita jūēbɔɾɔde ēberā dauberrea
ʔɔda o icawa parata iwidi ʔɔda chūmasia. ³⁶ Idjia ēberārā
ʔɔga zebɔdada ũrĩside iwidiisia cārē cārēã māwā duanɔda.

³⁷ Maǎne Ācɔɾɔba jarasidaa:

–Jesu Nazaredebemada zebɔɾɔ bēra ʔɔga duanɔ.–

³⁸ Maǎ carea dauberrea ʔɔra jĩgua biasia:

–Jesu, Davideba zeda, mǎra quĩrā djuburiadua!–

³⁹ Idjira Jesu nocoare wābɔdarāba quēāsidaa chu-
peamārēã. Baribɔɾɔ jĩguaara biasia:

–J Davideba zeda, mǎda quĩrā djuburiadua!–

⁴⁰ Maǎ ũrĩside Jesura nūmesia. Maǎbe dauberrea ʔɔra
caita enebipeda iwidiisia:

⁴¹ –¿Cārēda quĩrĩã ʔɔ mǎa oida?–

Dauberrea ʔɔɔba panusia:

–Mǎ Boro, mǎ dauba unuida quĩrĩã ʔɔɔ.–

⁴² Jesuba jarasia:

–Unu ʔedua. Bɔɔa jĩãna bēra biasia.–

⁴³ Ara maǎda unu ʔepeda Jesu caidu nĩbaɔde wāsia.
Idjia Ācōrēra bio bia jara nĩbasia. Maǎ unupedadarā bida
Ācōrēra bia jara panesidaa.

† 18:32 Isaía 50:6; 53:5.

19

Zaqueoba Jesu ununa

¹ Jesura Jerico purude jūēpeđa wāyā wābɾɾɾ basía. ² Mama ēberā Zaqueo abadada ʔasía. Maļ Zaqueora Romanebema boro itea parata jɾɾɾ pebadarā boro basía. Bio ne bara ʔasía. ³ Idjia Jesura unu quĩrĩā ʔasía. Baribɾɾɾ ēberā maārĩ quiru bēřā ēberārā powua nūmɾba poya unué ʔasía. ⁴ Maļ bēřā Jesu wābɾɾɾ na pira wāpeđa sicomoro bacurude ʔtɾ wāsía. ⁵ Māwā ʔɾde Jesura arima jūēsía. Maļbe ʔtaa acɾpeđa jarasia:

–Zaqueo, isabe edaa zedua. Idi mɾra bɾ dede cāine wāya.–

⁶ Ara maļda Zaqueora ʔsɾida edaa zepedā Jesura idji dedāa edesía. ⁷ Maļ ununapedā jūmarāba Jesudebemada nāwā bié bedea duanesidaa:

–Jāļ Jesura ēberā cadjirua obari dede cāine wāsía.–

⁸ Idji dede Zaqueora Jesu quĩrāpita nūmepedā jarasia:

–Mɾ Boro, ne neé queđearā mɾa eroʔɾdebemada ēsadra diaya. Maļ awara sewadeba djārāneda auđu edadabari mɾa ʔarima quĩmārē jēda diaya.–

⁹ Jesuba idjía jarasia:

–Idi Ācōrēba bɾa, bɾ ēberārā sida ēdɾɾ edasia, Abrahāɾba ĩjāna quĩrāca bɾa ĩjā ʔɾ bēřā.* ¹⁰ Wārāda mɾ, Naļ Djara Edadāba dji adua ʔeada ēdɾɾ edai carea jɾɾɾde zesía.–

*Paratadeba ne jara ʔɾ**Mateo 25:14-30*

¹¹ Jesura Jerusaleɾ caita ʔɾ bēřā dji arima duanɾba crĩcha panasidaa ara maļ ewaride Ācōrēra ādjirā Boro bai

* ^{19:9} Abrahāɾba ĩjāna quĩrāca bɾa ĩjā ʔɾ bēřā. Griego bedede ʔɾ ʔɾa: “Bɾa Abrahāɾ warra bēřā.”

carea zeida. Jesuba jara ʘlra ũrĩ panl bẽrã ne jara ʘldeba nãwã jarasia:

¹² –Ëberã dji dromada tml dewara druadeba wãsia jũmarã boroba idjira ara idji druadebema boroda ʘlmãrẽã. Idjia crĩchasia mãwãnacarea jẽda zeida. ¹³ Wã naẽna idji nezocarãda die trãpeða paratada waibla ãdjiza diasia.† Maĩne jarasia: “Mã neẽmisa naĩ paratara waribidãdua.” ¹⁴ Baribrl idji druadebemarãba idjira bio quĩrãma panl bẽrã, ëberãrãda diabuesidãa jũmarã boroa nãwã jaradãmãrẽã: “Daiba quĩrãẽ panla idjira dai boro baida.”

¹⁵ Mãwãmĩna dji boroda ʘesia. Jẽda zedacarea idji nezocarãra trãcuasia idjia parata diaðara waribisidã cawaya. ¹⁶ Maĩne aɓa na zepeda jarasia: “Mã boro, bla parata diaðara mã ʘarima die auðu waribisia.” ¹⁷ Mã carea dji boroba jarasia: “Bia ʘla, nezoca bia. Mã mãrĩ diaðara bla aride oða bẽrã mã bl jlwaeda die puruda ʘlya.” ¹⁸ Dewara nezocada zepeda jarasia: “Mã boro, bla parata diaðara mã ʘarima juesuma auðu waribisia.” ¹⁹ Mã carea dji boroba jarasia: “Mã puruda juesuma bl jlwaeda ʘlya.”

²⁰ Mãbe dewara nezocada zepeda jarasia: “Mã boro, bla parata diaðara nama ʘla. Mã wuade bllá waga erobasia. ²¹ Mãwã osia bllra waya ʘl bẽrã. Mã cawa ʘla bla quĩrã djuburiacada djãrãneda edai carea. Mã awara djãrãba upedaðara ewabaria.”

²²⁻²³ Mã carea dji boroba jarasia: “Nezoca cadjirua, ara bldjia jara ʘldeba ebuða ʘla mã jaradãra oẽ basida. Bla mãra mãwã ʘlda bio cawa ʘasibrl ɔcãrẽ cãrẽã

† ^{19:13} Paratada waibla. Griego bedede ʘl ʘla “diez minas.” Mina aɓa edai carea cien ewari trajaida ʘasia.

parata wagabada dede m̃ paratara ɓɓe wãé basi? Mãwã odabara m̃ paratara dji eabaɗa siɗa edacasia.”

²⁴ Maɓbe dji boroba dji arima duanla jarasia: “Idjia eroɓɓara jãrĩnapeda dji die eroɓɓa diaɗadua.” ²⁵ Ædjirãba jarasiɗaa: “Baribɓɓɓ, dai boro, idjia die eroɓɓa.” ²⁶ Dji boroba jarasia: “M̃a jaraya: dji aride obaría m̃a auɗuara diaya, baribɓɓɓ dji aride ocaa m̃a maãrĩ diada siɗa jãrĩya.

²⁷ Maɓ awara m̃ ãdji boro baida quiĩãé pananara enenapeda m̃ quiĩãpita quenanaɗua.”–

Jesu Jerusale ñne jũena

Mateo 21:1-11; Marco 11:1-11; Juañ 12:12-19

²⁸ Mãwã jaraɗacarea Jesura nocoɗaa Jerusaleñnaa wãsia. ²⁹ Wãɓɓɓɓe Betpague puru idjaba Betania puru caita Olivo eyaɗe jũesia. Maɓbe idji ume nĩbabadarãda umé puruɗaa diabuesia. ³⁰ Ædjía nãwã jarasia:

–Puru quiĩãpe ɓɓe wãnaɗua. Jũẽɓɓɓe bãrãba burro zaqueda ununia. Maɓ burro zaque ãrã waɗi ni aɓaɓda wãnaca. Ærã eɗaɗapeda enenaɗua. ³¹ Mañne aɓaɓba bãrãa cãrẽ cãrẽã jãwã Ærã panɓda iwidibɓɓɓ jaraɗadua: “Dadji Boroba quiĩã ɓɓa.”–

³² Ara mañda wãnapeda Jesuba ãdjía jaraɗa quiĩãca unusiɗaa. ³³ Burro Ærã panne djibariba ãdjía iwidisia:

–¿Cãrẽ cãrẽã m̃ burroa jãwã Ærã panɓ?–

³⁴ Ædjirãba panusiɗaa:

–Dadjirã Boroba idjimaa edebisia.–

³⁵ Ara mañda burroa Jesumaa eɗeɗapeda ãdjia cacuaɗe jã panɓra burro ãrã ɓɓsiɗaa. Maɓbe Jesura ãrã chũmɓnapeda edesiɗaa. ³⁶ Jesu wãɓɓɓɓ nocoare eberãrãba cacuaɗe jã panɓra tãcua wãsiɗaa idji bia eɗaɗi carea. ³⁷ Jesu Olivo eyaɗeba eɗaa wãi carea ɓɓe jũma idji ume nĩnaba Æcõrã jĩgua bia beɗe duanesiɗaa. Bio ɓɓsiɗa

panasiḁaa Jesuba ne ununacada ādji quiṛāpita o ḁaḁa bēṛā.
³⁸ Ādjirāba jara duanasidaa:

¡Bio bia ḁla jūmarā Boro Ācōrē trāneba zebɿɿra!‡

¡Jāḁbeɿɿ dadjirāra Ācōrē ume necai duanania! ¡Bajāne
 Ḃɿra dji Dromaara ḁla!

³⁹ Maḁ carea ācɿɿ pariseorā arima duanɿba Jesua
 jarasiḁaa:

–Jaradiabari, ¡ɿɿ ume nībabadarāra chupeabidua!–

⁴⁰ Baribɿɿ Jesuba ādjía jarasia:

–Mā wārāda bārāa jaraya ādjirāda chupeadibɿɿ mō-
 garada ḁɿgadia.–

⁴¹ Jesu nocōḁaa wābɿɿde Jerusaleḁ puruda unusia.
 Maḁ puru carea jīasia. ⁴² Maḁne jarasia:

–¡Ḃa cawabɿɿbara naḁɿ ewaride caiḁeba bɿra necai
 ḁaida! Baribɿɿ dau bɿrá ḁɿ quiṛāca ḁɿ bēṛā bɿ maḁɿara
 poya cawaéa. ⁴³ Maḁ bēṛā ewari aḁa bɿ dji quiṛura
 bɿ ume djōne zedia. Bɿra jūrā edadapeda bɿ icawa
 mōgarara egoro siḁa boromea buedia ni aḁalda ēdɿɿrā-
 namārēa. ⁴⁴ Bɿ egode ḁaebibɿdaḁe jūma bɿ ēberārāra
 quenania. § Ādjirāba ni aḁaɿ mōgarara dewara mōgara
 āṛḁ ḁedaéa. Māwā oḁia Ācōrēba ēdɿɿ edamārēa dia-
 buedara bɿa cawaḁé bēṛā.–

Jesuba ne nēdobuebadarā āyā jɿrecuaḁa

Mateo 21:12-17; Marco 11:15-19; Juaḁ 2:13-22

⁴⁵ Jesu Ācōrē de droma dajadaare jūḁbɿɿde Ācōrēa
 diaḁi careabema nēdobuebadarāda unusia. Ne nēdo ḁea
 siḁa zocārā duanasidaa. Jesuba jūma ādjirāra āyā jɿre-
 tacuasia. Nāwā jarasia:

‡ 19:38 Salmo 118:26. § 19:44 Jeremia 29:3-4.

⁴⁶ –Ācōrē Bedeade nāwā ʔʌ ʔʌ: “Mā dera dji iwidi bada dea.” Baribʌʌ bārāba “ne drʌbadarā mīrūbada uria” quīrāca eropanʌ.–*

⁴⁷ Jesuba ewariza Ācōrē de droma dajada jaradia ʔabad-jia. Mañne sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabadarāba, ēberārā dji droma ʔea biḁa idjira ʔea quīrā panasiḁaa. ⁴⁸ Baribʌʌ roya beaḁaé basiá jūmarāba idji beḁeara ewariza ūrī panʌ bēḁā.

20

¿Cai trñneba Jesuba jaradia ʔʌ?

Mateo 21:23-27; Marco 11:27-33

¹ Ewari aḁa Jesuba Ācōrē de droma dajada ēberārā beḁea bia Ācōrē ādjirā Boro baiḁebemada jaradia ʔasia. Mañne sacerdote bororāda, judiorā ley jaradiabadarāda, judiorā dji dromarā siḁa zesiḁaa. ² Ādjirāba Jesua nāwā iwidi siḁaa:

–Daia jaradua, ʔʌ nama o ʔʌra ¿caiba obi ʔʌ?–*

³ Jesuba ādjía jarasia:

–Mā biḁa bārāa iwidiya. Panunadua. ⁴ ¿Caiba Juañra diabuesi borocuemārēā? ¿Ēberāba wa Bajāne ʔʌba?–

⁵ Mañne ara ādjiduḁa jara duanesiḁaa:

–Bajāne ʔʌba diabuesiḁa adibʌʌ idjia jaraya: “Mañda ¿cārē cārēā ijānaé basi?” ⁶ Baribʌʌ ēberāba diabuesiḁa adibʌʌ, puruba dadjirāra mōgaraba taḁari beaḁia. Purumaarā Juañra Ācōrēneba beḁeabari basi.–

⁷ Mañ bēḁā ādjirāba nāwā panusiḁaa:

–Daiba adua panʌ caiba diabuesida.–

* ^{19:46} Mā dera dji iwidi bada dea. Isaía 56:7. Ne drʌbadarā mīrūbada uria. Jeremia 7:11. * ^{20:2} ʔʌ o ʔʌra. Mañba jara ʔʌa Jesuba ne nēdobuebadarā āyā jʌrecuaḁada, cacua bié ʔea biabiḁada, idjaba purua jaradia ʔʌda.

⁸ Mañ carea Jesuba jarasia:

–Māēteara m̄la biða bārāa jaraéa caiba m̄la jāwā obi
 ʘlda.–

Djārā néu acʘbadadebema ne jara ʘla

Mateo 21:33-44; Marco 12:1-11

⁹ Māwānacarea Jesuba ēberārāa ne jara ʘldeba nāwā
 jarasia:

–Ēberāda ʘasia. Mañ ēberāba uvada idji ējūāne úsia.
 Maʘbe idji néura ʘcʘʘā ēberārā jʘwaeda ʘasia. Ādjirā
 ume beða ʘasia néu zaubʘʘde jūmasāwā idjía diadida
 panʘda. Maʘbe tʘmʘ wāpeða mama dārāsia. ¹⁰ Uva
 jara idji nezocada aʘa diabuesia néudebema idjía diadida
 panʘra edade wāmārēā. Baribʘʘ néu acʘ panʘba dji ne-
 zocara puoðapeða jēda jʘretabuesidaa ni cārē siða diadaé.

¹¹ Mañ carea dewara nezocada diabuesia. Baribʘʘ maʘgʘ
 siða puoðapeða bié jaraðapeða jēda jʘretabuesidaa ni cārē
 siða diadaé. ¹² Mañ carea dewarada diabuesia, baribʘʘ
 maʘgʘ siða bio puoðapeða āyā jʘretabuesidaa.

¹³ Mañ carea néu djibariba ara idjiduba jarasia: “Jāʘbe
 m̄la sāwā oi? M̄ warra bio quĩrĩ ʘlda ādjimaa diabueya;
 āibērā idjidʘʘ wayadísicada.” ¹⁴ Māwāmĩna idji néu acʘ
 panʘba dji warra unubʘdade jarasiðaa: “Jari uruba dji
 zezaba eroʘara jūma edaya. ¡Idjira beatadía! Māwābʘʘ
 dji ējūāra dadjirā itea ʘeya.” ¹⁵ Ara maʘda dji warrara néu
 āi edeðapeða beasiðaa.

Bārāmaarā néu djibariba ʘsāwā obá? ¹⁶ Araa wāpeða
 ādjirā jūma quenapeða idji néura dewararā acʘbiya.–

Dji arima ʘeaba maʘ ũrísidade jarasiðaa:

–Biara ʘla Ācōrēba maʘgʘara idu māwābiéda.–

¹⁷ Baribʘʘ Jesuba ādjimaa acʘpeða jarasia:

–Māēteara ʘcārē cārēā Ācōrē Bedeade nāwā ʘʘ ʘʘ

De obadaba mōgara igarapedaada dji biara b̄lda b̄esia.†
 18 Bariduada mañ mōgara ãrã b̄aeib̄l̄r̄l̄ ab̄eda j̄ũma b̄l̄gl̄-
 zoaya, idjaba mañ mōgarada ab̄al ãrã b̄aeib̄l̄r̄l̄ dji ēberāra
 pepedeā tabeya.–‡

19 Sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabadarā biēa
 cawasiāa Jesuba mañ jara b̄l̄deba ādjirāda biē jarasida.
 Jesura jida quĩrĩā panasiāa barib̄l̄r̄l̄ puruda waya
 panasiāa.

*¿Romanebema boro itea parata j̄l̄r̄l̄ reb̄l̄daē diadida
 pan̄l̄ca?*

Mateo 22:15-22; Marco 12:13-17

20-21 Mañbe judiorā dji dromarāba ãcl̄r̄l̄ diabuesiāa
 Jesuda quĩr̄acuita ac̄l̄am̄r̄ēã. Mañgl̄r̄āba Jesu biē be-
 ab̄l̄r̄l̄da ũr̄isiāara ara mañda jidaāpeda ādji druadebema
 boro j̄l̄wade diadida cr̄icha panasiāa. Ēberā biarā
 quĩr̄āca wānapeda Jesua nāwā iwidiāsiāa:

–Jaradiabari, daiba cawa pan̄la b̄la jira jaradiabarida.
 B̄l̄ra ni ab̄alare b̄acada, āteb̄l̄r̄l̄ wārā beēa Ācōrē odebe-
 mada j̄ũmarā jaradiabarida. 22 Māēteara daia jaradua,
 Romanebema boro itea parata j̄l̄r̄l̄ reb̄l̄daza ¿dadji ju-
 diorāba diadida bia b̄l̄ca wa biē b̄l̄?–

23 Barib̄l̄r̄l̄ Jesuba cawa b̄asia idjira nēb̄l̄rade b̄l̄di carea
 māwā pan̄l̄da. Mañ b̄ērā jarasia:

–[¿Bārāba cārē cārēã m̄l̄ra biē beēabi quĩr̄ĩā pan̄l̄?]§

24 M̄l̄a parata pichida ab̄a ac̄l̄biādua. ¿Cai quĩr̄ādrada
 nañ parataē b̄l̄? ¿Cai tr̄l̄da b̄l̄?–

Ādjirāba panusiāa:

–Romanebema borodēda.–

25 Mañ carea Jesuba ādjía jarasia:

† 20:17 Salmo 118:22. ‡ 20:18 Isaías 8:13-15. § 20:23 Griego bedede
 ãcl̄r̄l̄ cartade beēa corchetede b̄l̄ra neēã.

–Māwā baibɿɿɿ Romanebema boroderā Romanebema boroa diaɿɿɿɿ, idjaba Ācōrēnerā Ācōrēa diaɿɿɿɿ.–

²⁶ Ādjirāba Jesura jūmarā quīrāpita poya bié bedebidaé basía. Ātebɿɿɿ idjia jaraɿa carea bio cawa crīchadaé bērā abeda chupea duanesidaa.

Beudarā ĩrēbadiɿebema Jesuba jaraɿa

Mateo 22:23-33; Marco 12:18-27

²⁷ Māwā panane ĩcɿɿɿ saduceorāda idjimaa zesidaa. Saduceorāba ĩjānaca beupeɿɿɿ ĩrēbadiɿa. Mañ bērā Jesua nāwā iwidiɿidaa:

²⁸ –Jaradiabari, Moiseba dadjirā itea ɿɿɿia ēberāda warra neé ɿɿɿe jaiɿaibɿɿɿ, idji djababa dji pēdra wērāra edaida ɿɿɿa dji djaba jaiɿada itea warra unui carea.*

²⁹ Ewari aba djabarāda siete panasidaa. Dji nabemada quima edasia, baribɿɿɿ warra neé jaiɿasia. ³⁰ Mañ carea dji djaba idjiarebemaba dji pēdra wērāra edasia baribɿɿɿ idji sida warra neé jaiɿasia. ³¹ Mañ carea dji ũbeabemaba edasia baribɿɿɿ idji sida warra neé jaiɿasia. Jūma dji djabarāba mañ wērāra edasiɿaa baribɿɿɿ warra neé jaiɿasiɿaa. ³² Māwānacarea dji wērā sida jaiɿasia. ³³ Mañ siete djabarāba abari wērāda edasiɿaa. Māwāra ĩrēbadi ewariɿe ĩsāɿɿɿaba idjira erobei?–

³⁴ Mañ carea Jesuba panusia:

–Nañ ējūāne ēberāra quima edabadaa idjaba quima diacuabadaa. ³⁵⁻³⁶ Baribɿɿɿ ēberārā Ācōrēɿa bia unu ɿɿɿa ĩrēbadiɿa. Mañne ādjirāra quima edadaéa ni quima diaɿaéa. Waa beudaéa. Ādjirāra Ācōrē bajānebema nezocarā quīrāca ɿeadiɿa. ĩrēbapeɿada bērā Ācōrē warrarāa. ³⁷ Mañ awara Moiseba bacuru zaque uruga nūmɿnebemada cartade ɿɿɿiɿe cawabisia beudarāra ĩrēbadiɿa. Idjia

* 20:28 Deuteronomio 25:5-10.

Ācōrēra nāwā trļ jarasia: Abrahaļ Ācōrē, Isa Ācōrē, idjaba Jacobo Ācōrē.† ³⁸ Idjira beu bea Ācōrēēa ātebлл zocai bea Ācōrēa. Ācōrēmaara jūmarāda zocai beaa.–

³⁹ Maļ carea лллл judiorā ley jaradiabadaba Jesua jarasiāaa:

–Вла ariēde panusia, Jaradiabari.–

⁴⁰ Jesuba jūma bia panuna bēra dewararāba iwidiđida wayasiāaa.

Ācōrēba ēdл edabari diai jarađara лcai warra?

Mateo 22:41-46; Marco 12:35-37

⁴¹ Maļbe Jesuba āđjía iwidiđisia:

–лSāwāērā ēberārāba jara panл Ācōrēba ēdл edabari diai jarađara Davi warrada? ⁴²⁻⁴³ Daviba Salmo cartade nāwā jarasia:

Dadjirā Boroba mļ boroa jarasia: mļ лwa araare chūme-dua aba лл ume dji quīrūrā mļa лл лwaeđa блблллđaa.‡

⁴⁴ Ācōrēba ēdл edabari diai jarađada Daviba mļ Boroađa asibлл, лsāwā Davi warra bai?–

Jesuba judiorā ley jaradiabadarā bié jarađa

Mateo 23:1-36; Marco 12:38-40; Luca 11:37-54

⁴⁵ Jūmarāba ūrī duanлne Jesuba idji ume nībabadarāa jarasia:

⁴⁶ –Judiorā ley jaradiabadadebemada quīrācuīta bead–adua. Ādjirāba djiо nēбл beada јл awua beaa. Maļ awara puruđe nīnane quīrīābadaa ēberārāba wayađeba “mērā” ađida. Judiorā dji лrebada deđe ādjira dji dromarā chūmebadađe chūme quīrīābadaa; ābaa ne cobлдаđe biđa ara maļ quīrāca obadaa. ⁴⁷ Pēdra wērārāba erobeara jūma јārībadamīna dji biarāda crīchabiđi carea jūmarā

† 20:37 Exodo 3:2-6. ‡ 20:42-43 Salmo 110:1.

quĩrãpita dãrã Ācõrëa iwidibadaa. Mañ carea Ācõrëba ãdjirãra biara cawa oya.–

21

Pëdra wërãba Ācõrëa ne diaða

Marco 12:41-44

¹ Mãwã ðãde Jesuba unusia ne bara ðeaba Ācõrë de dromane ne dia panãda. ² Mañne unusia pëdra wërã ne neé quiruba parata eðaara quiruda umé diabãrãda.*

³ Mañ carea Jesuba jarasia:

–Mãa wãrãda bãrãa jaraya: jãñ pëdra wërã ne neé quiruba auðuara diasia jũmarãba diapedãda cãyãbara.

⁴ Ādjirãba dji aðuabaðadrã diasidaa, baribãrã wërã ne neé quiruba ne coi carea eroðadada jũma diasia.–

Ācõrë de droma jũma ãrĩni Jesuba jaraða

Mateo 24:1-28; Marco 13:1-23

⁵ Ācõrëba jara duanasidaa Ācõrë de dromara mõgara biya queðeaba o coðcãdada idjaba ëberãrãba Ācõrë itea nebia edepedãdaba biya coðcãdada. Mãwã panãne Jesuba ãdjia jarasia:

⁶ –Bãrãba nama unu panãra ewari aða jũma ãrĩnia. Nañ mõgara capedãdara jũma toðogozoaya.–

⁷ Mañ bërã ãdjia Jesua nãwã iwidisidaa:

–Jaradiabari, Ācõrë de dromara ¿sãlbe toðogozoai? ¿Cãrëneba cawaði mañ ewarira caita ðãda?–

⁸ Jesuba panusia:

–Quĩrãcuita ðeadaua ni aðaãba cũrũgarãnamãrëã. Zocãrãba jaraða ãdjidrã Ācõrëba ëdrã edabari diai jaraðada. Mañ awara dji ewarira bio caita ðãda aða.

* 21:2 Parata eðaara quiruda umé. Griego bedeade ðá ðã “lepta umé.”

Māwāmīna ādjirāra ēpērānadua. ⁹ Bārāba ūrīnia puruda dewara puru ume djō duanlda idjaba ara ādjiduba djō duanlda, baribλλ dauperarānadua. Maλgλra jūma māwāida ზღა. Baribλλ jīrūarebema ewarira ara maλda jūēēa.–

¹⁰ Mañ awara Jesuba jarasia:

–Aბალ puruda dewara puru ume djōnia; აბალ druadebema borora dewara druadebema boro ume djōnia. ¹¹ De uremia minijīchiada baraya, puru zocārāne jarrabada zeya, idjaba cacua bié ზაიდა quīrātanoa odjacuaḏia. Mañ awara bajāne ununaca baḏada ununia. Maλba ēberārāra bio ne wayaḏia.

¹² Baribλλ mañ naēna bārāra bié odi carea ēpēnia. Ⴀλλλ jidaḏapeḏa judiorā dji jλrebada dede edeḏia. Mañbe cawa oḏapeḏa preso ზაბიḏია. Idjaba mñ ijā panλ carea bārāra dji dromarā quīrāpita, dji bororā quīrāpita biḏa edeḏia. ¹³ Mañne bārāba mñnebemada ādjirā quīrāpita jaraḏia. ¹⁴ Baribλλ crīcharānadua mañ ewariḏe dji bororāa cārēḏa jaraḏida bārā bedeade panlēda cawabiḏi carea. ¹⁵ Mλabλλ bārāa crīcha cawaada diaya beḏea cawaḏamārēā. Mañ bērā bārāba jarabλdara bārā quīrāma panλba ni cārē siḏa poya bié jaraḏaēa.

¹⁶ Ara bārā zezaba, bārā djabarāba, bārā ēberārāba, bārā ume dji biarā biḏa bārāra jida diadīa. Māwā bārāra Ⴀλλλ quenabiḏia. ¹⁷ Mñ ijā panλ carea jūmarāba bārāra quīrāmania. ¹⁸ Baribλλ bārā jaurera mña ewariza bio waga erobaya.† ¹⁹ Mañ ewari zareade bārāba mñ ijā panλda igaraḏaēbλλ, ewariza Ācōrē ume zocai panania.

† 21:18 Mña bārā jaurera ewariza bio waga erobaya. Griego bedeade ზა ზღა: “Bārā buḏara ni აბალda aduaēa.”

²⁰ Bārāba ununia sordaorāba Jerusaleñ purura jūrābɫ-dada. Mañ unubɫadae cawađia dji puru jūma ārīni ewarira jūēsida. ²¹ Mañne Judea druade ɔeara eyađaa isabe wānadua, Jerusaleñne ɔeara ēdrɫadua, dji puru caita ɔeara puruđaa wārānadua. ²² Mañ ewaride Ācōrēba idji purura cawa oya.‡ Idji cartade ɔɫpedađara jūma māwāya. ²³ Mañ ewaride wērārā biogoa ɔeara, warra ju dawa erobeia sida bio mīā djoburi ɔeađia. Jūmarāda bia mīgađia Ācōrēba nañ purura cawa obɫɫ bērā. ²⁴ Ḍɫɫɫ necoba quenania, Ḍɫɫɫ drua ɔeaza jida edecuađia. Mañne judiorāēba Jerusaleñra ādji jɫwaeda eropanania aba Ācōrēba ɔɫda ewaridaa.§

Nañ Djara Edađa zeidebema

Mateo 24:29-35, 42-44; Marco 13:24-37

²⁵ Bārāba ḷmādaura, jeđecora, chīdau sida quīrā awara ununia. Mañgɫba unubiya ewari minijīchiada zebɫɫda.* Mañ carea nañ ējūāne ēberārāra bio dauperada. Ādjirāba cawa crīchađaēa pusa quīrū ɔɫba dji cābāyā jīgua nūmɫ bērā. ²⁶ Bajāne ɔea quīrā awara ɔebɫɫde ēberārāra bio dauperada. Nañ ējūāra minijīchia nūmɫda unu panɫ bērā abeda ḷyāba neé ɔaecuađia. ²⁷ Mañneɫɫ mḷ, Nañ Djara Edađa jḷrārāne ɫɫɫa bara zebɫɫda idjaba quīrāwārēā dorrodorroa ɔɫda ununia.† ²⁸ Mañ unubɫadae ɔɫsriadađua, bārā ēdrɫdi ewarira ḷrḷ ɔɫ bērā.–

²⁹ Mañbe Jesuba ne jara ɔɫdeba nāwā jarasia:

–Higojōda wa baridua bacuruda bio quīrācuita aɫɫađua. ³⁰ Bacuru itucu nūmeɫɫde bārāba cawabadaa đārāēne poara zeida. ³¹ Ara mañ quīrāca bārāba jūma mañ unubɫadae cawađia Ācōrē jūmarā Boro bai ewarira caita ɔɫda.

‡ 21:22 Daniel 9:25-27; Osea 9:7.

§ 21:24 Isaía 63:18.

* 21:25 Isaía

13:9-10. † 21:27 Daniel 7:13-14.

³² Mĵa bĵrĵa wĵrĵda jaraya: naĵ ewaridebema ěberĵrĵ beuĵi naěna maĵra jĵma mĵwĵya. ³³ Bajĵra jĵya, naĵ ějĵĵ sĵda jĵya baribĵrĵ mĵa jaradara wĵrĵda mĵwĵya.

³⁴⁻³⁵ Quĵrĵcuĵta ěeadadua Ācĵrĵera quĵrĵdoada amaaba. Beu nĵbarĵnadua idjaba naĵ djaraba o quĵrĵ ěĵra orĵnadua. Naĵ ějĵĵnebemada jĵmawĵyĵ crĵcharĵnadua. Quĵrĵcuĵta ěeadaěĵrĵ, maĵ ewariba bĵrĵra jĵdaya animarĵ jĵdabada dji animarĵ ĵrĵ cawaěěne ěaebari quĵrĵca. Maĵ ewarira jĵmarĵ ĵrĵ cawaěěne zeya. ³⁶ Maĵ carea bio quĵrĵcuĵta ěeadadua. Ācĵrĵera ewariza iwĵĵi pananadua maĵ ewari minĵjĵchiaěebemada ědrĵĵi carea idjaba mĵ, Naĵ Djara Edada quĵrĵpita peraĵi neě panani carea.-

³⁷ Jesuba Ācĵrĵe de droma dajada ĵsa jaradia ěapeĵa diamasi Olivo eyadaa wĵbadjĵa. ³⁸ Maĵ bĵrĵa diapedeĵa ěberĵrĵara Ācĵrĵe de dromanaa wĵbadjĵada Jesuba jaradia ěĵ ĵrĵni carea.

22

Jesu beaĵi carea crĵcha jĵrĵ panana

Mateo 26:1-5, 14-16; Marco 14:1-2, 10-11; Juaĵ 11:45-53

¹ Paĵ ěsĵbari neě cobada ewarira caita ěasia. Maĵ ewarira judiorĵ Egiptodeba ědrĵpedada quĵrĵnebabada ewari abadaa. ² Maĵne sacerdote bororĵba, judiorĵ ley jaradiabadarĵ biĵa Jesu beaĵi carea crĵcha jĵrĵ panasĵdaa. Baribĵrĵ puruda waya panĵ bĵrĵ ebuĵa o quĵrĵěĵ panasĵdaa.

³ Mĵwĵ ěĵde diauruba Juda Iscariote crĵchara poyasia. Maĵ Judara Jesuba doce edadaěebema basĵa. ⁴ Judara sacerdote bororĵmaa, Ācĵrĵe de droma zarrarĵ dji bororĵmaa biĵa wĵsia. Ādjirĵa jarasia sĵwĵĵrĵ Jesura jĵdabida. ⁵ Maĵ ĵrĵsĵdade Ādjirĵa bio ěĵsrĵdadapeĵa idjĵa paratada

diađiada asiđaa. ⁶ Bia ɛlada apeđa Judara wāsia. Małbe idjia jɔɔɔbadjia ɛberārā neéne Jesura jidabi carea.

Jesuba doce edadarā ume ne cođa

Mateo 26:17-29; Marco 14:12-25; Juał 13:21-30; 1 Corinto 11:23-26

⁷ Pał ɛsābari neé ɛɔ cobada ewarira jūēsia. Mał ewariđe judiorā Egiptođeba ɛdɔɔpeđada quĩrānebađi carea oveja zaqueda beađapeđa cobadaa.* ⁸ Mał carea Jesuba Pedroda, Juał siđa diabuesia mał cobadara ādji itea ođe wānamārēā. Nāwā jarasia:

–Dadji judiorā Egiptođeba ɛdɔɔpeđada quĩrānebađi carea cobadara jūma ođe wānadia.–

⁹ Małne ādjia iwidisiđaa:

–ǰɔɔa sāma quĩrā ɛɔ daiba małɔɔra ođe wānida?–

¹⁰ Jesuba panusia:

–Puruđe eđa wāɔɔdade bārāba ununia umaquĩrāba zocoda eronīda. Idji caiđu wānadia idji wāɔɔɔ deđaa.

¹¹ Mał de djibaría nāwā jarađadua: “Dadjirāa Jaradi-abariba nałda iwidibisia: młā, mł ume nĩbabadarā biđa Egiptođeba ɛdɔɔpeđada quĩrānebađi carea cobadara ǰsāma cođi?” ¹² Małne idjia łtaarebema deǰā waiɔɔlada jūma biya o nūmłda aɔɔbiya. Mama ođadua.–

¹³ Wāɔɔdade Jesuba ādjía jarađa quĩrāca unusiđaa. Ara małda Egiptođeba ɛdɔɔpeđada quĩrānebađi carea cobadara osiđaa. ¹⁴ Ne cođi bērā Jesura, idjia diabueđarā siđa mesa icawa chūpanesiđaa. ¹⁵ Małne ādjía jarasia:

–Mł bio bia mĩgai naéna młā wārāda nał cobadara bārā ume ābaa co quĩrā ɔasia. ¹⁶ Młā bārāa wārāda jaraya: nał cođaba waa coéa aɔa Ācōrēba jūma idji ɛberārā pe eroɔbeɔɔɔłđaa. Nał cobadaba jara ɛɔ jūma māwānacarea wayacusa coya.–

* 22:7 Exodo 12:1-28.

17 Maĩbe tazada idji jlwade edapeđa Ācōrēa bia jara-
peđa nāwā jarasia:

–Naĩra dođadua. 18 Mļa jaraya: uva ðara waa doéa aba
Ācōrēba jūma idji ēberārã pe eroðeblɾɾdaa.–

19 Maĩbe pałda idji jlwade edapeđa Ācōrēa bia ðada
asia. Cōrãcuapeđa ãdjía diabɾɾde nāwā jarasia:

–Naĩra mļ cacuaa, bārã carea diabɾɾla. Cođadua. Mļ
quĩrãnebađi carea ara naĩ quĩrãca o pananadua.–

20 Ara maĩ quĩrãca ne copeđadacarea tazara idji jlwade
edapeđa jarasia:

–Naĩ tazade ðara mļ oa bārã carea erozoabɾɾła. Mļ
oadeba Ācōrēba bārã ume bedea djiwidida ðɾɾɾɾɾ.†

21 Baribɾɾɾ mļ jidabira nama mļ ume ne co ðla.‡

22 Wārãda mļ, Naĩ Djara Edađara bia mĩgaida ðla Ācōrēba
jarađa quĩrãca, jbaribɾɾɾ mļ jidabi ēberāra bio mĩã
djuburi ðla!–

23 Maĩ carea idji ume nĩbabadarãba ara ãdjiduða iwidi
duanesidaa caibɾɾɾ Jesura māwā oida.

¿Caida dji dromaara ðl?

Mateo 20:25-28; Marco 10:42-45

24 Māwā panɾne ara ãdjiduða iwidi duanesia caida dji
dromaara ðl cawaya. 25-26 Maĩ carea Jesuba ãdjía jarasia:

–Ni abalba idjira dji dromaara ðlda crĩchaié ðla.
Naĩ ējũãnebema bororãba ãdji ēberārãra jūmawāyã
zocabadaa idjaba ãdji purura carebabariada abadaa.
Baribɾɾɾ bārãra māwā ðeadié panɾla. Dji drõãara ðara
dji cūdraara ðl quĩrãca ðaida ðla. Dji borora nezoca
quĩrãca ðaida ðla. 27 Ēberãmaarã ¿caida dji dromaara
ðl: dji mesade ne coi carea chũmebarida wa dji ne co-
bibarida? ¿Dji mesade chũmebarida dji dromaara ðlécã?

† 22:20 Exodo 24:5-8; Jeremia 31:31-34. ‡ 22:21 Salmo 41:9.

Baribɫɾɫ m̃ɾa dji dromada ɛɫm̃ina nama b̃r̃ã tãēna nezoca quĩr̃aca ɛɫa.

²⁸ M̃ɾ bia m̃iga ɛaside b̃r̃ãba m̃ ume j̃ma droasidaa.

²⁹ Mã b̃er̃ã m̃ Zezaba m̃ ɛɫda quĩr̃aca m̃a b̃r̃ãra dji bororãda ɛɫcuaya. ³⁰ M̃ɾ purude b̃r̃ãra m̃ ume ne cođia. B̃r̃ãra Israeldeba yõpedada doce purudebema bororãda ɛeadi b̃er̃ã bugue biya quedeade chũpanania.–

Pedroba Jesu igarãēana ada

Mateo 26:31-35; Marco 14:27-31; Juã 13:36-38

³¹ Mã awara Jesuba jarasia:

–Simõ, Simõ, diauruba ãcõr̃ea iwidisia b̃r̃ã m̃ã s̃e ɛɫdeba m̃ ãjã panɫa igarabi carea. ³² Baribɫɾɫ m̃a ãcõr̃ea iwidisia ɛɫa ãjã ɛɫra igararãmãr̃ẽã. M̃ãwãm̃ina igaraya. Baribɫɾɫ ɛɫa j̃eda cr̃ichapeda ɛɫ djabarãra carebadua biara ãjãnamãr̃ẽã.–

³³ Mã carea Pedroba Jesua nãwã panusia:

–M̃ɾ Boro, m̃ɾra ɛɫ ume aɛabe preso wãida cr̃icha ɛɫéa; ãteɛɫɾɫ ɛɫ ume beuida cr̃icha ɛɫa.–

³⁴ Jesuba idjã jarasia:

–M̃a jaraya, Pedro, ara nã diamasi eterre berui naēna ɛɫa ɛarima ũbea m̃ɾa unucaada aya.–

Ewari zarea jũɛɛɫɾɫa

³⁵ Mãbe Jesuba ãdjã jarasia:

–M̃a b̃r̃ã parata neé, buchaca neé idjaba j̃r̃ũne j̃ɫbada neé diabueside ¿ne ɛɫre ɛaesidaca?–§

ãdjirãba panusidaa:

–Ni cãr̃e sida ɛɫre ɛaeé basía.–

³⁶ Mã carea idjia jarasia:

–Baribɫɾɫ m̃a jaraya: idira parata eroɛɫɛɫɾɫ ededua. Buchaca bara ɛɫɛɫɾɫ mã sida ededua. Djõbada neco neé

§ 22:35 Luca 10:1-20.

ɁɁba idjia cacuaɁe jɁbarira nēdobuepeɁa aɁa nēdodua.
³⁷ MɁa jaraya: Ācōrēneba beɁeabariba mɁnebema ɁɁɁara
 wārāɁa māwāida ɁɁa. Nāwā ɁɁsia: ara idjida ēberā
 caɁjirua quĩrāca idu beabisia.* MɁnebema ɁɁpeɁaɁara
 wārāɁa jūma māwāya.–

³⁸ MaɁ carea āɁjirāba jarasidaa:

–Dai Boro, nama Ɂjōbada necoda umé eropanɁa.–

Jesuba jarasia:

–Ɂesia. Waa beɁearānada.–

Jesuba Olivo eyaɁe Ācōrēa iwidiɁa

Mateo 26:36-46; Marco 14:32-42

³⁹ MaɁbe Jesura wayacusa Olivo eyaɁaa wāsia idjia obari
 quĩrāca. Idji ume nĩbabadarā siɁa wāsidaa. ⁴⁰ Araa
 jūēsidaɁe Jesuba āɁjía jarasia:

–Ācōrēa iwidiɁadua mɁ igaraɁa amaaba.–

⁴¹ MaɁbe Jesura mōgara tabarida ɁɁ tɁɁɁane wāsia.
 Chĩrāborode coɁpeɁa Ācōrēa nāwā iwidiɁia:

⁴² –Zeza, ɁɁmaa bia ɁɁɁɁɁ, mɁra idu bia mĩgabirāɁua.
 BaribɁɁ mɁa quĩrā ɁɁ quĩrāca orāɁua, āteɁɁɁ ɁɁa quĩrā
 ɁɁ quĩrāca oɁua.–

[⁴³ Māwā ɁɁɁe bajānebema nezocaba ɁɁɁada idjía di-
 aɁe zesia. ⁴⁴ Jesura bio sopua ɁɁ bērā Ācōrēa wetara iwidi
 Ɂasia. MaɁne idji jɁara oa quĩrāca egoroɁaa erozoasia.]†

⁴⁵ Jesuba Ācōrēa iwidi ɁapeɁa jēɁa wāsia. MaɁne idji
 ume nĩbabadarāra sopuaba cāĩ panɁa unusia. ⁴⁶ MaɁ
 carea āɁjía jarasia:

–¿Cārē cārēã bārāra cāĩ panɁ? PirābaridaɁe Ācōrēa
 iwidiɁadua mɁ igaraɁa amaaba.–

Jesu jidapeɁaɁa

Mateo 26:47-56; Marco 14:43-50; JuaɁ 18:2-11

* 22:37 Isaía 53:12. † 22:44 Griego beɁeade zocārā cartade maɁ
 uméɁbema versícúlorā neéa.

⁴⁷ Wadi Jesu bedea ɓɓe ɛberãrãda zocãrã jũecuasiɗaa. Judada ãdji nocoare ɓasia. Idjira Jesuba doce edaɗaɗebema basía. Jesu uridarraɗe isõi carea caita wãsia. ⁴⁸ Mañne Jesuba idjía jarasia:

–Juda, isõɓɓɓeɗe ɓã, Nañ Djara Edaɗara ɓɓa jida diaica?–

⁴⁹ Jesu ume nĩnaba cawasiɗaa idjira jidaɗida. Mañ carea nãwã iwidiɗiɗaa:

–Dai Boro, ɓnecoba djõnica?–

⁵⁰ Ara mãwãɓɓe ɓɓaɓba sacerdote dji droma nezoca ɓɓaɓɓa jɓwa araarebemada tãtasia. ⁵¹ Mañ carea Jesuba jarasia:

–ɗDjõrãnaɗua! ɗɗu ɓɓaɗua!–

Ara mãɗa dji ɛberã ɓɓaɓɓa tãpeɗa anibisia. ⁵² Mañbe Jesuba sacerdote bororãa, ãcõrẽ de dromanebema zarrarãa, dji droma ɓe zepedaɗarãa biɗa nãwã jarasia:

–Bãrãba ɓcãrẽ cãrẽã neco bara, bacuru bara mãra jãwã jidaɗe ze panɓ? ɓMãwãra mãra ɛberã minijĩchi-aca? ⁵³ Ewariza mãra ãcõrẽ de droma dajada bãrã tãena ɓaɗamĩna jidaɗaca basía. Baribɓɓa ara nawena ãcõrẽba diaurua idu poyabi ɓɓa. Mãwã bãrãba o quĩrĩã panɓra o panɓa.–

Pedroba Jesu unucaɗa aɗa

Mateo 26:57-58, 69-75; Marco 14:53-54, 66-72; Juañ 18:12-18, 25-27

⁵⁴ Jesura jidaɗapeɗa sacerdote dji droma deɗaa edesiɗaa. Pedroba tɓmɓa ɛpẽ nĩbasia. ⁵⁵ Mañne ãcɓɓa de duɗa tɓɓaɗa coaɗapeɗa caita chũpanesiɗaa. Pedro siɗa ãdjirã tãena chũmesia. ⁵⁶ Mãwã ɓɓe nezocawẽrã ɓɓaɓba Pedrora tɓɓa cã chũmɓa unupeɗa bio aɓ nũmesia. Mañne jarasia:

–Za ɓɓa Jesu ume nĩbabadjia.–

⁵⁷ Baribλrλ Pedroba nãwã mērãsia:

–Bλa jara θλ ēberãra mλa unucaa.–

⁵⁸ Dãrãéne dewaraba Pedrora unupeða nãwã jarasia:

–Bλra ãdjidebemada jãwã θλa.–

Mañ carea Pedroba jarasia:

–Ache, mãwãéa.–

⁵⁹ Mãwãnacarea dewaraba jarasia:

–Wãrãda za θλra Jesu ume nĩbabadjia. Idjira Galilead-
–ebemada jãwã θλa.–

⁶⁰ Baribλrλ Pedroba panusia:

–Ache, mλa adua θλa bla cãrêda jara θλda.–

Pedro wadibiða beðea θλde eterrera berusia. ⁶¹ Ara mãwãbλrλde Jesuba Pedrora jêdaa pλrrλga acλsia. Mañne Pedroba quĩrãnebasia Jesuba idjía jaraðara: eterre berui naëna bla θarima ũbea mλra unucaaða aya.‡ ⁶² Ara maλda Pedrora ãyã wãpeða bio sopuaba jĩãsia.

Jesu bié opedada

Mateo 26:67-68; Marco 14:65

⁶³ Mañne Jesu jida eropanλ ēberãrãba idjira ipiða bié jarabadjidaa idjaba puobadjidaa. ⁶⁴ Jesura quĩrã bλraðapeða ubadjidaa. Mañne nãwã jarabadjidaa:

–¡Ãcõrëneba beðeada! ¡Daia jaradua caibλrλ bλra usida!–

⁶⁵ Mañ awara ne quĩrãtanoa jara panλneba Jesura bié jarabadjidaa.

Jesu dji dromarã quĩrãpita baða

Mateo 26:59-66; Marco 14:55-64; Juañ 18:19-24

⁶⁶ ãsa baðacarea purudebema dji dromarãda ãbaa dji jλresidaa. Sacerdote bororãda, judiorã ley jaradia-badarã sida duanasidaa. Mañbe Jesura ãdjirã quĩrãpita enebisidaa. Idjía nãwã jarasidaa:

‡ 22:61 Luca 22:34.

⁶⁷ –Dairāa jaradua: ¿błra Ācōrēba ēdrł edabari diai jaradaca?–

Jesuba panusia:

–Młā bārāa jarabłrł sida ijānaéa. ⁶⁸ Mał awara młā bārāa cārē cārēā ijānaé panłda iwidiłbłrł panunaéa. Idjaba młra ēdrł łłdaéa. § ⁶⁹ Baribłrł idiba łtaa mł, Nał Djara Edadara Ācōrē ne jūma poya łł jłwa araare chūmaya.–*

⁷⁰ Mał carea jūmarāba iwidiłdaa:

–Māwā baibłrł ¿błra Ācōrē Warraca?–†

Jesuba panusia:

–Māē, bārāba māwā jara panł.–

⁷¹ Małne ādjirāba jarasiłdaa:

–¿Dadjirāba waa cārēda jłrłđi? ¿Ara idji iteba jara łłéca idjira Ācōrē Warrada?–

23

Jesu Pilato quĩrāpita łada

Mateo 27:1-2, 11-14; Marco 15:1-5; Juał 18:28-38

¹ Ara małda jūma dji dromarā ābaa dji jłre panłra piradłđapeđa Jesura Pilatoma edesiłdaa. * ² Małbe Jesura Pilato quĩrāpita nāwā bié jara duanesiłdaa:

–Dairāba ũrĩsiłdaa nał ēberāba dai purura quĩrūbiga łłda. Romanebema boro itea parata jłrł pełłdađe idjia diabi ama łłā. Mał awara jara łłā idjira Ācōrēba ēdrł

§ ^{22:68} Idjaba młra ēdrł łłdaéa. Griego beđeade łłrł cartade małra neéa. * ^{22:69} Salmo 110:1; Daniel 7:13-14. † ^{22:70}

Salmo 2:6-7. * ^{23:1} Romanorā boro Tiberio abadaba Pilator Judea druadebema boroda łłsia. Dji boroda łłsia poa 26đeba aba 36 babłrłđaa. Judiorā bororāba Jesura Pilatoma edesiłdaa ādjia preso łearā beacara panł bērā. Aba romanorāba māwā cawa ođida panasiłdaa.

edabari diai jaraɗada. Maɓba idjira jūmarã boroaɗa a ɓla.–

³ Maɓ carea Pilatoba Jesua iwiɗisia:

–ɗɓɓa wārāda judiorã boroca?–

Jesuba panusia:

–Māē, ɓla māwã jara ɓla.–

⁴ Maɓbe Pilatoba sacerdote bororãa, ēberãrã arima duanla biɗa jarasia:

–Mɓa unuē ɓla naɓ ēberãra beɗeɗe ɓɓa.–

⁵ Baribɓɓ wetara jara duanesiɗaa:

–Idjia jaradia ɓɓeɓa dai judiorãra quiŕūbiga ɓla. Naãrã Galilea druade māwã osia idjaba naɓ puruɗe biɗa māwã o ɓla.–

Jesu Herodemaɗa edepeɗaɗa

⁶ Maɓ ũrĩside Pilatoba ādjia iwiɗisia Jesura Galilead–ebema cawaya. ⁷ Mamabemada cawasiɗe Jesura Herodemaɗa diabuesia cawa omārēã.† Herodera Galileade dji boro basia baribɓɓ maɓ ewariɗe Jerusaleɓ puruɗe ɓasia.

⁸ Jesura trɓ ɓɓa ɓɓ bērã dārāɓɓɓ basia Herodeba idjira unu quiŕiã ɓɓa. Maɓ bērã Jesu unusiɗe bio ɓsriɗasia. Idjia unu quiŕiã ɓasia Jesuba ne ununacada obɓɓa.

⁹ Herodeba Jesua quiŕātanoa iwiɗisia, baribɓɓ Jesuba ni cārē siɗa panuē basia. ¹⁰ Sacerdote bororãda, judiorã ley jaradiabadarã siɗa arima panasiɗaa. Ādjia Jesura bio bié jara panasiɗaa. ¹¹ Māwã panɓne Herodeba idji sordaorã biɗa Jesuda ipiɗa bié jara duanasiɗaa. Dji biya quiruda Jesua jɓbiɗapeɗa idji carea ipiɗa duanasiɗaa. Māwānacarea Herodeba idjira Pilatomaɗa jēda diabuesia. ¹² Maɓ ewariɗeɓa ɓtaɗa Pilatora Herode ume dji quiŕū baɗada dji biada panesiɗaa.

† 23:7 Maɓ Herodera Antipa trɓ jarabadjiɗaa.

*Jesu beadi carea jarapeada**Mateo 27:15-26; Marco 15:6-15; Juañ 18:39-19:16*

¹³ Mañbe Pilatoba puru bororãda, sacerdote bororãda, puru sida abaa trãcuasia. ¹⁴ ãdjirãa nãwã jarasia:

–Bãrãba mãmãa nañ ëberãra enesidaa jaradi carea idjia purura quĩrũbiga ðada; baribara bãrã quĩrãpita bio iwidiidamĩna bedeade ðada unueã. ¹⁵ Herode bida idjira bedeade ðalẽda ununa bãrã mãmãa jẽda diabuesia. Mañ bãrã ebuða ðla idjira beadiẽ panlda. ¹⁶ Ababe soaba ubipeða edra ðya.–

¹⁷ Poaza mañ ewaride Pilatoba preso beada aba edra ðbadjia.† ¹⁸ Baribara jũma dji powua nũma ëberãrãba nãwã bia jarasidaa:

–¡Jãlgara beabidua! ¡Barrabãdra edra ðdua!–

¹⁹ Mañ Barrabãra preso ðasia puru quĩrũbigada carea idjaba miã beada carea. ²⁰ Pilatoba Jesuda edra ðl quĩrã ðl bãrã purua waya bedeasia. ²¹ Mãwãmĩna waya jĩgua bia jarasidaa:

–¡Crude cachi beabidua, crude cachi beabidua!–

²² Mañne Pilatoba waya ãdjia jarasia:

–¿Baribara nañ ëberãba cãrẽ cadjiruada osi? Idjia cadjiruara oẽ ðla beadi carea. Mañ bãrã soaba ubipeða edra ðya.–

²³ Baribara ãdjirãra wadibida jĩgua bia duanasidaa Jesu crude cachi beabimãrẽã. Mañ awara sacerdote bororãba ara mañ quĩrãca jĩgua jara duanasidaa aba Pilatoba jãbarãda.§ ²⁴ Mañ bãrã Pilatoba ãdjirãba jara pan quĩrãca osia. ²⁵ Barrabãba purura quĩrũbigadamĩna idjaba miã beadamĩna Pilatoba idjira edra ðasia ëberãrãra

† 23:17 Griego bedeade zocãrã cartade mañ versículora neã.

§ 23:23 Sacerdote bororãba. Griego bedeade ãcara cartade mañra neã.

iwiidipeɗaɗa bēra. Mañbe ãdjia quiĩrĩa panɓa quiĩrãca Jesura obisia.

Jesu crude cachi ɓɓapeɗaɗa

Mateo 27:32-44; Marco 15:21-32; Juañ 19:17-27

²⁶ Jesu crude cachidi carea edesidaɗe Cirenenebema Simoõda puruɗaa zebraɓa basía. Jesuba cru eroniɓaɗara mañ Simoõa ataubiɗapeɗa idji caiɗu edebisiɗaa.

²⁷ Ædji caiɗu eberãrãda bio cãbana wãɓɓaɗa basía. Mañne ãcɓɓa wērãrãda Jesu carea jĩa panasiɗaa. ²⁸ Jesuba ãdjimaa acɓpeɗa jarasia:

–Jerusalemnebema wērãrã, mñ carea jĩãrãnadua; ãte-ɓɓa ara bãdji carea, bãrã warrarã carea biɗa jĩãnadua.

²⁹ Ewari aba eberãrãba jaradia: “Bio bia beaa wērãrã warra toɗacara idjaba ju dawacacara.” ³⁰ Mañne eyaa nãwã jaradia: “Dai ãrã ãaɗua.” Dewara eyaa jaradia: “Daira ãnã nũmɓɓa.”* ³¹ Eberãrãba mñ, bacuru onoa quiĩrãca ɓɓa beaɗiɓɓa,† bacuru pō quiĩrãca beara ¿sãwãni?–‡

³² Jesu ume crude beaɗi carea eberã cadjiɓarãda umé edesiɗaa. ³³ Eñjã Boro ɓɓaɓɓa abadama jũesiɗade Jesura crude cachi jira ɓasiɗaa. Dji eberã cadjiɓarã siɗa crude cachi jira ɓasiɗaa, aba Jesu jɓwa araare, aba idji jɓwa acɓare. ³⁴ [Mañne Jesuba jarasia:

–Zeza, ãdjia o panɓa quiĩrãɗoɗua. Ædjia adua panɓa cãrãda o panɓa.–]§

Mañ awara sordaorãra ne jemenesiɗaa Jesuba cacuaɗe jã ɓaɗara sãwã jedecaɗi cawaya.*

* 23:30 Osea 10:8. † 23:31 Æcõrẽba eɗra edabari diai jaradara eɗaɗe “bacuru tucuaɗa” abadjiɗaa. Isaía 4:2-6; 11:1-5; Jeremia 23:5-6; 33:14-18; Zacaria 3:8-10; 6:9-13. ‡ 23:31 Ezequiel 15:1-8. § 23:34 Griego beɗeɗe ãcɓɓa cartade beɗeɗe corchetede ɓɓa neã. * 23:34 Salmo 22:18.

³⁵ Jūma maḷgḷara ēberārāba aḷ duanasidaa. Maḷne dji bororāba idjira ipida bié jara duanesidaa:

–Dewararāda carebasia.† Ācōrēba idjida dadjirā ēdrḷ edamārēā ḷasibḷḷḷ, ḷara iduḷa poya ēdrḷéca?–

³⁶⁻³⁷ Maḷ awara sordaorā arima duanḷba Jesura ipida bié jarabadjidaa. Ādjia Jesua uva ḷa oregueada diaḷe wānapeda jarabadjidaa:

–Bḷda wārāda judiorā borobḷḷḷ, ara bḷduḷa ēdrḷdua.–

³⁸ Jesu boro nocoare beḷeada cachi jira ḷasidaa cawabiḷi carea idjira cārē carea beabḷdada. [Griego beḷeade, latiḷ beḷeade, hebreode bida] nāwā ḷḷ ḷasia: “Naḷgḷara judiorā boroa.”‡

³⁹ Maḷne ēberā aḷa cadjirua oḷa carea cruḷe cachipedaḷaba Jesura nāwā bié jarabadjia:

–Bḷda wārāda Ācōrēba ēdrḷ edabari diai jaraḷabḷḷḷ, bḷduḷa ēdrḷpeda dai sida ēdrḷ ḷḷdua.–

⁴⁰ Baribḷḷḷ dewarabemaba idjira nāwā quēāsia:

–ḷBḷ sida cawa o panḷmīna waḷibiḷa Ācōrēra wayaéca?

⁴¹ Wārāda dadjira nama jira pananida panḷa cadjiruada opeḷada bēḷā. Baribḷḷḷ za ḷḷ ēberāba ḷcārē cadjiruada osi?–

⁴² Maḷbe idjia Jesua nāwā jarasia:

–Bḷ jūmarā boroda ḷebḷḷḷe mḷra quīrānebadua.–

⁴³ Maḷ carea Jesuba idjia jarasia:

–Mḷa wārāda jaraya: bḷra nane mḷ ume bajāne ḷaya.–§

Jesu cruḷe beuda

Mateo 27:45-56; Marco 15:33-41; Juaḷ 19:28-30

† 23:35 Carebasia. Griego beḷeade ḷḷ ḷḷa: “Ēdrḷ edasia.” ‡ 23:38 Griego beḷeade ḷcḷḷḷ cartade beḷea corchetede ḷḷra neéa. § 23:43 Bajā. Griego beḷeade ḷḷ ḷḷa “paraíso.” Mama jipa ḷea jaidapedadarāra bia duanḷa.

⁴⁴⁻⁴⁵ Umatipa ãmãdaura quisia. Maãba naã ëjũãra hora ùbea jũma pãima nũmasia. Æcõrẽ de dromane eða wua eatɿ jira ɸara ësidra cõã dogosia.* ⁴⁶ Ara maãne Jesuba jĩgua jarasia:

-Zeza, mã jaurea bɿ jɿwæde ɸɿbɿɿɿɿɿ.-†

Mãwã jarapeða ãyãdrasia.

⁴⁷ Maã unuside sordaorã boro arima ɸɿba Æcõrẽra nãwã bia jarasia:

-Wãrãda naã ëberãra jipa ɸasia.-

⁴⁸ Jesu crude beabɿda acɿde wãpedaðaba jũma mãwã-nara ununapeða sopuædeba ãdji so ãrã u duanɿda jẽda wãsidãa. ⁴⁹ Mãwã duanɿne jũma Jesu unubadarãba, wẽrãrã Galileædeba idji caiðu nĩbapedaðarã biða tɿmɿba acɿ panasidãa.

Jesu tɿɸaripedada

Mateo 27:57-61; Marco 15:42-47; Juaã 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Æberã Jose abadada ɸasia. Idjira Arimatea puru Judea druædebema basía. Æberã bia basía idjaba jipa ɸasia. Æcõrẽra jũmarã Boroda ɸemãrẽã jãã ɸasia. Idjira judiorã dji bororãnebema basía baribɿɿɿ beðea ausidæde bia ɸɿda aé basía. Ædjia opeðadara bié unusia. ⁵² Maã Josera Pilatomaã wãpeða Jesu cacuada iwidiisia tɿɸari carea. ⁵³ Maãbe Jesura eða edapeða borobaba bɿrapeða mõjẽ uria corodæde eða ɸasia. Maã uria corodæde ni aɸal bẽwãrãda wadi ɸadaca basía.

⁵⁴ Ænãũbada ewarira ãrã ɸɿ bẽrã judiorãba maã ewari carea ne jũmada o eropananda panasidãa.

⁵⁵ Æcɿɿ wẽrãrã Jesu ume Galileædeba zepedædada Jose caiðu wãsidãa. Jũenapeða mõjẽ corodara unusidãa. Idjaba unusidãa Jesura eða ɸɿbɿɿɿɿɿ. ⁵⁶ Mamaɿba jẽda

* 23:44-45 Exodo 26:31-33. † 23:46 Salmo 31:5.

wānapeda ādjirāba bēwārā pɾɾɾbada querada osidaa. Nurēma ĩnāūsidaa Ācōrē leyba jara ɛɿ quĩrāca. †

24

Jesu ĩrēbada

Mateo 28:1-10; Marco 16:1-8; Juaĩ 20:1-10

¹ Nabema ewari domianebemane wērārāra diapededa Jesu tɔbaripedadamaa wāsidaa. Ādjia bēwārā pɾɾɾbada quera opedadara edesidaa. [Ādji ume dewara wērārā sida wāsidaa.]* ² Baribɾɾɾ mōgara waiɔɾa dji uria jūātrɾ ɔadara orrocawa cobɾda unune wāsidaa. ³ Dji uriaɔe eɔa wāɔɾade dadjirā Boro Jesu beudara ununaé basía. ⁴ Maĩ carea ādjia abeɔa cawa crĩchadaé basía. Cawaéne ādji caita ēberāda umé odjasidaa. Maĩ ēberāba cacuaɔe jɿ panɾa dorrodorɾa ɔasia. ⁵ Maĩ carea wērārāra bio dauperabɾdaba eɔaa ɔarrusidaa. Maĩne dji ēberārāba ādjía jarasidaa:

–ĩCārē cārēā bārāba zocai ɔɾda beudarā tāēna jɾɾ panɾ? ⁶ Idjira nama ɔɾéa ĩrēbada bērā.† Wadi Galileade panasidaɔe idjia bārāa jaraɔara quĩrānebaɔadua. ⁷ Idjia nāwā jarasia: “Āɾɾɾɾba mɿ, Naĩ Djara Eɔadara ēberā cad-jiruarāa jida diaɔida panɾa. Mɿra crude beaɔia, baribɾɾɾ ewari ũbeaɔe ĩrēbaya.”–†

⁸ Maĩneɾɾɾ ādjirāba quĩrānebasidaa Jesuba māwā jaraɔada. ⁹ Ara maĩda wērārā jēda wānapeda Jesuba eɔdarā once panɾa, waabemarāa biɔa ādjia unupedadara nēɾɾɾsidaa. ¹⁰ Maria Magdalenaba, Juanaba, Santiago papa Mariaba, dewara wērārā ādji ume panɾ biɔa Jesuba

† 23:56 Exodo 20:10. * 24:1 Griego beɔeade Āɾɾɾɾ cartade beɔe corchetede ɔɾa neéa. † 24:6 Idjira nama ɔɾéa ĩrēbada bērā. Griego beɔeade Āɾɾɾɾ cartade maĩra neéa. † 24:7 Luca 9:22; 18:31-33.

edadarãa mãwã nêbɫarɫsidaa. ¹¹ Baribɫarɫ wêrãrãba jara panɫra crĩcha neé ɫaca ɫada bêrã ádjirãba ijãnaé basía. ¹² Mãwãmĩna Pedrora ara mãlda Jesu ɫɫaripedaadamaa pira wãsia. Dji uriaɫe eda acɫsida ababe dji bêwãrã ɫarã ɫada wuada unusia. Mã carea cawa crĩchaé diguidaa wãsia.

Emaú puruɫaa wãbada ode nĩbapedada

Marco 16:12-13

¹³ Ara mã ewaride Jesu ijã beadada umé Emaú puru zaquedaa wãɫada basía. Mã purura Jerusaleñeba mĩgaé ɫa. ¹⁴ Ádjia jũma Jesu mãwãnanebemada beɫea nĩbasidaa. ¹⁵ Mãwã beɫea nĩnane Jesura caita zepeda ádji ume nĩbasia. ¹⁶ Baribɫarɫ Jesuda mãwã ɫada Ácõrêba ádjia idu cawabié basía. ¹⁷ Mãne Jesuba ádjia iwidiisia:

–¿Bãrãba cãrêda jara nĩna?–

Mã ùrĩsidaɫe nũpanesidaa. Ebuɫa ɫasia bio sopua panɫda. ^{*} ¹⁸ Aba Cleopa abadaba panusia:

–Zocãrã Jerusaleñe jũepedaɫebemaba ¿ababe ɫabɫarɫ adua ɫaca nañ ewaride sãwãnada?–

¹⁹ Jesuba ádjia iwidiisia:

–¿Cãrênebemada jara panɫ?–

Ádjia panusidaa:

–Jesu Nazaredebemada jara panɫa. Idjia oɫaɫeba idjaba jaradɫeba cawabisia idjira Ácõrêneba beɫeabarida. Ácõrêba, puru biɫa idjira bia unusidaa. ²⁰ Baribɫarɫ puru bororãba, sacerdote bororã biɫa idjira crude cachi beabisidaa. ²¹ Daiba crĩchasiɫaa idjiabɫarɫ dadi Israel purura

§ 24:13 Mĩgaé ɫa. Griego beɫeade ɫá ɫa “sesenta estadia.” Mã ɫɫara once kilómetro quĩrãca ɫa. ^{*} 24:17 Mã ùrĩsidaɫe nũpanesidaa. Ebuɫa ɫasia bio sopua panɫda. Griego beɫeade ɫɫarɫ cartade ɫá ɫa: “¿Cãrê cãrêã sopua panɫ?”

bié b̄l̄debemada ēdr̄l̄ b̄l̄ida. Māwāmīna idji beapedadara idiba ewari ūbea b̄la.

²² Barib̄l̄r̄l̄ ḹcl̄r̄l̄ wērārā dai tãēnabemaba jarapedada carea दौर̄a wetara cawa crīchadaé panesidaa. Ādjira idi diapedada idji t̄l̄baripedadamaa wāsidaa. ²³ Dji bēwārā ununaé bērā daimaa jarade zesidaa ādjia bajānebema nezocarāda unusidada. Maḷgarāba ādjia jarasidamanaa Jesura ḷrēbasida. ²⁴ Maḷ carea ḹcl̄r̄l̄ dairānebemaba ac̄l̄de wāsidaa. Idji t̄l̄baripedadama ara wērārāba jarapedada quīrāca unusidaa. Barib̄l̄r̄l̄ idjida ununaé basía.–

²⁵ Maḷ carea Jesuba ādjia jarasia:

–jūma Ācōrēneba bedeabadarāba jarapedadara bārāba ijāna ama pan̄la! j̄Bārāra crīcha neé pan̄la! ²⁶ j̄Ācōrēba ēdr̄l̄ edabari diai jarađara dji Dromada bei naēna bia mīgaida b̄asiéca?–†

²⁷ Maḷbe Ācōrē cartade idjidebema b̄l̄pedadada jūma cawa jarasia. Moiseba b̄l̄đada, Ācōrēneba bedeabadarāba b̄l̄pedada sida jūma cawa jarasia.

²⁸ Māwā nīnane ādji wāb̄l̄da purude jūēsidaa. Maḷne Jesura nocōđaa wāb̄l̄r̄l̄ basía. ²⁹ Barib̄l̄r̄l̄ ādjirā ume b̄emārēã nāwā bio bedeada djuburiasidaa:

–Ewarira queubođo bērā wārādua. Dai ume bedua.–

Maḷ bērā ādji ume b̄esia. ³⁰ Ne cob̄l̄dade Jesuba paḷda edapeda Ācōrēa bia jarasia. Cōrācuapeda ādjia diasia. ³¹ Maḷneb̄l̄r̄l̄ Ācōrēba ādjia idu cawabisia Jesuda māwā b̄l̄da. Barib̄l̄r̄l̄ Jesura ara maḷda nēbasia. ³² Maḷne ādjiduba nāwā jarasidaa:

–Idjia Ācōrē bedeada cawa jara nībaside j̄dadjira bio b̄l̄sr̄ida pananaé basica?–

³³ Ara maḷda ādjira jēda Jerusaleḷnaa wāsidaa. Maḷne Jesuba edadarā once pan̄l̄ra dewararā ume ābaa dji

† 24:26 Isaía 53:7-12.

jłre panłda unune wāsidaa. ³⁴ Małgłrāba nāwā jara panasidaa:

–¡Jesura wārāda łrēbasia! Simoła ara idjida unubisia.–

³⁵ Ara małda ādjia biēda nēbłrłsidaa ode sāvāpedada. Ādjia jarasidaa:

–Jesuba pał cōrācuasiēde daiba cawasidaa idjida māwā łłda.–

Jesuba edadarāa ara idjida unubiēda

Mateo 28:16-20; Marco 16:14-18; Juał 20:19-23

³⁶ Wađibiēda małgłēbema beēda duanłne Jesuda ādji ēsi odjasia. [Małbe ādjirāa jarasia:

–¡Necai pananadua!–]‡

³⁷ Mał unusidaēde ādjirāra bio dauperasidaa, bēwārāda māwā łłda crīchasiēda bērā. ³⁸ Baribłrł Jesuba ādjia jarasia:

–¡Cārē cārēā bārāra daupera panł? ¡Cārē cārēā ijānaé panł młra łrēbasida? ³⁹ Mł jłwara, mł jirū siēda acładua. Młda jāwā łła. Młra tānadua. Jaurera djara neé łła, małne acładua: młra djara bara łła.–

⁴⁰ Māwā jarapeđa idji jłwara, jirū siēda acłbisia.§

⁴¹ Māwāmīna łłsriēdaba ādjia wađi poya ijānaé basía. Ādjia abēđa cawa crīchađaé basía. Mał carea Jesuba ādjia nāwā iwiēisia:

–¡Bārāba codira neé panłca?–

⁴² Mał carea ādjirāba Jesua beđa bađada diasidaa. Urrajō siēda diasidaa.* ⁴³ Ara małda ādji quiřāpita cosia.

⁴⁴ Māwānacarea ādjia jarasia:

‡ 24:36 Griego beđeade łłrł cartade beđe corchetede łłra neéa. § 24:40 Griego beđeade łłrł cartade mał versículora neéa. * 24:42 Urrajō siēda diasidaa. Griego beđeade zocārā cartade małra neéa.

–Mā wadi bārā ume ʔasiɗe jara ʔabadjia mālnebema naēna ʔapeɗara jūma māwāida ʔlda. Małra Moiseba ʔasia, Ācōrēneba beɗeabadarāba ʔasiɗaa, idjaba Salmo cartade bida ʔl ʔla.–

⁴⁵ Małbe Jesuba ādji crīchara ewasia Ācōrē beɗea cawadāmārēā. ⁴⁶ Nāwā jarasia:

–Ācōrē cartade nāwā ʔl ʔla: Ācōrēba ēdrl edabari diai jaraɗara bia mīgaida ʔla. Beuɗacarea ewari ūbeɗe ārēbaya. ⁴⁷ Małbe idji trālneba idji ijā beaba ēberārāa jaraɗia cadjiruada igaraɗapeɗa Ācōrēmaa zedāmārēā. Māwābɗrl Ācōrēba ādji cadjiruara quírādoaya. Małgɗara naārā Jerusaleł puruɗe jaraɗapeɗa jūma puru ʔeaza jaraɗe wānia. ⁴⁸ Ara bādji dauba māl māwānara jūma unusiɗaa. ⁴⁹ Wārāda mālā bārāmaa māl Zezaba diai jaraɗada diabueya. Małra idji Jaurea. Mał bērā bārāra nama Jerusalełne pananadua ʔba idji lʔla bajāneba zeida ʔl edabɗadaɗaa.–

Jesu bajānaa wāna

Marco 16:19-20

⁵⁰ Māwānacarea Jesuba ādjirāra Jerusaleł puru dajadaa Betania caita pe edesia. Małbe idji jɗwara łtaa wapeɗa ādjirāra bia jarasia Ācōrēba careba ʔamārēā. ⁵¹ Māwā beɗea ʔlɗe Ācōrēba idjira bajānaa edesia.† ⁵² Ādjirāba Jesua bia beɗea pananapeɗa bio ʔlstridaa Jerusalełnaa jēda wāsiɗaa. ⁵³ Mamaɗba łtaa ādjirāra ewariza Ācōrē de droma dajadaare wābadiɗaa Ācōrēa bia beɗeadi carea.‡

† 24:51 Hecho 1:9-11. ‡ 24:53 Griego beɗeade łcɗrl cartade małare ʔl ʔla: “Amén.”

Ãcõrẽ Bedea

New Testament in Emberá, Northern (PM:emp:Emberá, Northern)
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23
